

årsredovisning

2004

INTEGRATIONSVERKET

*Integrationsverkets
årsredovisning
2004*

INTEGRATIONSVERKET

Integrationsverkets årsredovisning 2004

Integrationsverket

Box 633

601 14 Norrköping

Grafisk form och layout: Göran Wallby

Foto: Johan Tibbelin

© Integrationsverket, 2005

Innehåll

Generaldirektören har ordet	7	Mångfaldsarbete	36
Året i korthet	11	Insatser mot rasism och diskriminering	38
Resultatredovisning	13	Ekonomiskt stöd för att främja integration och motverka diskriminering	40
Verksamhetsgren Nationell uppföljning och utvärdering	15	Myndighetspecifik information	43
Bedömning och analys av verksamheten	15	Omvärlden och internationellt engagemang	43
Sammanfattande analys av samhällsutvecklingen	16	Gemensam värdegrund	43
Tillståndet och utvecklingen inom olika samhällsområden ur ett integrationspolitiskt perspektiv	17	Kunskap för utveckling	43
Tillståndet och utvecklingen av etnisk och religiös diskriminering, rasism och främlingsfientlighet	19	Plan för likvärdig behandling	44
Nyanlända invandras etablering	21	Kompetensförsörjning	44
Mångfaldsarbete inom centrala myndigheter och kommuner	23	Övriga uppgifter	45
Statistikförsörjning	24	Utveckling av kostnader, intäkter och transfereringar	45
Verksamhetsgren Nyanlända invandras etablering	25	Personal	47
Bedömning och analys av verksamheten	25	Finansiell redovisning	49
Introduktionsförberedande insatser och resurser	26	Resultaträkning	50
Utveckling av introduktionen	29	Balansräkning	51
Verksamhetsgren Främja integrationen	35	Anslagsredovisning	52
Bedömning och analys av verksamheten	35	Finansieringsanalys	53
Centrala överenskommelser med arbetslivets organisationer	36	Tilläggsupplysningar och noter	54
		Väsentliga uppgifter	60
		Styrelsens underskrifter	61
		Bilagor	63

Generaldirektören har ordet

När Integrationsverket i mars presenterade årets *Rapport Integration* skrev vi: »Kompetensförlusten kan räknas i absoluta tal. Våra beräkningar visar att det finns en potential på 30 000 icke sysselsatta eller felsysselsatta utrikes födda akademiker som varit i Sverige mellan 5 och 35 år.«

Den omfattande speglingen i vår tredje *Rapport Integration* underströk att integration är en huvudfråga för Sverige. Siffran om kompetenslöseri fångade att problem och utmaning gäller både för individ och för samhälle. I en presentation av rapporten fortsatte vi: »Rapporterna om problem för invandrade duggar tätt, och vi börjar vänja oss. Budskapet den här gången är vidare än så. Vi hävdar att det i första hand inte enbart är »invandrarna» som drabbas – även om det är illa nog – utan det är hela Sverige, alla vi som bor i landet.«

Kunskapsuppdraget

Integrationsverket är en kunskapsmyndighet som har som en av sina uppgifter att spegla tillstånd och utveckling för integrationen inom olika samhällsområden. Det gör vi bl.a. med *Rapport Integration*. Kunskapsuppdraget förutsätter samverkan med forskare och myndigheter i ett väl utbyggt och omfattande nätverk. Den senaste *Rapport Integration* byggde förutom på analyser av våra egna experter, på en kunskap som även presenterades i elva separata forskarbilagor. Grunden för att utföra uppdraget ges i den statistiska databas, STATIV (Integrationsverkets statistikdatabas), med uppgifter på individnivå, som byggts upp på myndigheten.

Som kunskapsmyndighet ställer vi oss frågan var finns och vilka är hindren? Vad behöver Sverige göra för att radera hindren? I detta fall: vad är orsakerna till kompetensförlusten?

Ibland förs fram att svårigheterna för invandrade på arbetsmarknaden skulle bero på skillnader i utbildning, sökaktivitet eller s.k. »kulturella olikheter«. Det är enligt forskningen inte huvudorsaker.

Förklaringar måste i första hand sökas på annat håll än hos den invandrade. I hur nyanlända invandrade tas emot i landet, där huvudfokus inte har varit snabbt inträde på arbetsmarknaden. I hur arbetsgivare arbetar med rekrytering. I utebliven validering och oförmåga

att värdera utländska examina. I hur skolan arbetar med elever med annat modersmål än svenska. I föreställningar som vi alla har om olikheter grundade på utseende, uttal, namn, härkomst och liknande – föreställningar som utvecklats till att prägla sätten att arbeta på arbetsmarknaden och i skolan. En del av normerna, reglerna och förhållningssätten stänger ute, s.k. strukturell diskriminering.

Sökljuset har riktats från den invandrade till majoritetssamhället. *Integrationsverket utvärderar* hur olika aktörer arbetar med insatser för integration och mångfald, och resultatet av dessa insatser. I höstas presenterade vi två större utvärderingar om etnisk mångfald, den ena om mångfalden i landets kommuner, den andra om mångfalden i statlig förvaltning.

Integrationsverket följer systematiskt upp hur nyanlända invandrade tas emot i landets kommuner. Den s.k. introduktionen följer vi med statistik exempelvis över sysselsättning, men även med hjälp av enkäter till handläggare i kommunerna och till »brukarna«, de nyanlända själva.

Den statistik som presenteras i *Rapport Integration* pekar på att en utbredd och systematisk diskriminering märks på den svenska arbetsmarknaden. Samtidigt har det blivit allt mer uppenbart att Sverige saknar väsentlig kunskap om omfattningen av denna diskriminering och vilka uttryck den tar. Gör vi en internationell utblick kan vi konstatera att Sverige ligger efter. Flera länder har utvecklat vetenskapliga tester för att kartlägga diskrimineringens omfattning.

Den metod som använts i flera europeiska länder har utvecklats av FN-organet ILO (International Labour Organization) och kallas »situation testing«. Integrationsverket har genom systematiska kontakter med forskare i Sverige och internationellt arbetat för att lägga grund för att göra motsvarande tester möjliga även i Sverige. Integrationsverket har nu fått regeringens uppdrag att genomföra tester med hjälp av ILO under 2005 och 2006.

Kunskap för påverkan

Att enbart arbeta fram kunskap räcker inte. Kunskapen ska användas för att utveckla integrationsarbetet i landet. *Integrationsverket arbetar med kunskap för att påverka.*

Integrationspolitiken är större än Integrationsverket. Ansvaret för att nå genombrott för integrationen ligger inte enskilt på Integrationsverket. Det är tack vare andras insatser på arbetsplatser, i skolor, i bostadsområden och så vidare, som Integrationsverkets uppdrag ska beröra stora delar av det svenska samhällslivet. Integrationspolitiken och Integrationsverkets uppdrag förutsätter att insatser görs av myndigheter, skolor, organisationer och företag för att invånare i Sverige ska ha lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter.

Den kunskap som Integrationsverket arbetar fram ska återföras till dem. Det är med andra ord genom att

följa upp, utvärdera och återföra kunskapen som Integrationsverket ska vara en motor för integrationsarbetet.

Integrationsverket kan dock omöjligt kommunicera med alla. För att strategiskt använda kunskap för utveckling samverkar Integrationsverket med aktörer i samhället som har särskilt stor betydelse för – eller särskilda uppdrag inom – integrationsområdet.

Utifrån en central överenskommelse med AMS, Skolverket, Myndigheten för skolutveckling, Svenska kommunförbundet och Migrationsverket sker en intensiv utveckling av sätten att arbeta under nyanländas första tid. Utvecklingsarbetet drivs såväl nationellt som regionalt och lokalt. Intentionerna i den centrala överenskommelsen om en individuellt anpassad första tid som tar sikte på snabbt inträde på arbetsmarknaden fullföljs nu av lokala och regionala aktörer. 52 lokala och 15 regionala överenskommelser fanns vid årsskiftet.

Ett motsvarande arbete sker inom hälsoområdet, där aktörer som Statens folkhälsoinstitut, Socialstyrelsen, Sveriges Kommuner och Landsting, Karolinska institutet, Riksförsäkringsverket och, fr.o.m. 1 januari 2005, Försäkringskassan slutit upp kring en nationell samsyn kring hälsa och första tiden i Sverige.

Tillsammans med arbetsmarknadens centrala organisationer, som SACO, TCO, LO, Sveriges Kommuner och Landsting och Svenskt Näringsliv, genomförs metodutvecklande projekt och finns ett kunskaps- och erfarenhetsutbyte för att riva diskriminerande hinder på arbetsmarknaden.

Frivilligorganisationer har stor betydelse i arbetet för integration. Över hela landet startar Antidiskrimineringsbyråer. I dag finns 14 regionala och lokala byråer. Integrationsverket har uppdraget att stödja initiativen finansiellt och följa upp verksamheten.

Integrationsverket var samordnare när 60 frivilligorganisationer runt om i landet samlades för att bilda paraplyorganisationen Centrum mot rasism för ett drygt år sedan. Integrationsverket hade då byggt kunskapsportalen Sverige mot rasism (www.sverigemotrasism.nu) som rymmer forskningserfarenheter och kontakter för antirasistiskt arbete. Webbplatsen förvaltas och utvecklas nu vidare av Centrum mot rasism. Vi stödjer och följer upp paraplyorganisationens verksamhet.

47 etniska organisationer har kunnat bedriva verksamhet utifrån stöd från Integrationsverket. Projekt i civila samhället för att främja nyanländas inträde på arbetsmarknaden, motverka diskriminering och öka jämställdheten för totalt närmare sju miljoner kronor har kunnat initieras. Projekten följs upp och erfarenheterna tas tillvara.

Förutsättningar för kommunalt flyktingmottagande

Kunskap för utveckling är kärnan i Integrationsverkets verksamhet. En tredje väsentlig del av verksamheten handlar om att *stödja kommunernas insatser för nyanlända* invandrare under deras första två, tre år i Sverige.

Integrationsverket ska framför allt stödja genom *kunskap som utvecklar introduktionen*, och vi ska följa upp vad som görs.

174 kommuner i landet har överenskommelse med oss om att ta emot och erbjuda introduktionsplatser för nyanlända flyktingar. Kommunerna tog 2004 emot drygt 9 000 flyktingar och jämställda. För närmare 3 500 av dessa, varav ca hälften är kvotflyktingar, har verket direkt medverkat till bosättning i någon kommun.

Kommunerna fick förra året ersättning från Integrationsverket för mottagande av drygt 9 000 flyktingar och andra som fått uppehållstillstånd av flyktingliknande skäl. Sammanlagt betalar vi varje år ut ca 1,9 miljarder kronor till kommunerna för att finansiera deras insatser för nyanländas första tid i Sverige.

Metoder och lärande exempel på arbete för att förbättra första tiden samlas på vår webbplats. Här delar olika aktörer erfarenheter från arbete med bl.a. introduktion på arbetsplatser, svenskinläring och hälsoarbete.

Integration är en huvudfråga för Sverige

Under året har Integrationsverket utvecklat rollen som kunskapsmyndighet före traditionellt främjandearbete. Det är även i linje med regeringens intentioner. I april gick myndigheten in i ny organisation som ytterligare stärkte möjligheterna till att arbeta med kunskap för påverkan. Samverkan och kunskapsflöden över avdelningsgränser, höga krav på omvärldsorientering och en tydlig resultatriktning är centrala utgångspunkter för den nya organisationen.

Integration är en huvudfråga för Sverige. *Rapport Integration* visade att en avgörande potential för Sveriges kompetensförsörjning inte tas tillvara. Hela Sverige är som land förlorare. En förlust som, mot bakgrund av de klasskillnader som växer fram, riskerar att få historiska proportioner. Lösningen är att öppna dörrarna till arbetsmarknaden och därmed till det övriga samhället.

Andreas Carlgren
Generaldirektör Integrationsverket

Året i korthet

Februari

Nyanländas etablering i Sverige. Verket är en tung remissinstans när Lars Rådth lägger fram sin utredning om nyanländas etablering i Sverige. För att integrationspolitiken ska kunna förverkligas anser Integrationsverket att de generella samhällssystemen måste reformeras parallellt med att man förbättrar säråtgärderna för nyanlända. Det är viktigt att betona att det krävs stora ansträngningar för att reformera de generella systemen så att de blir anpassade dels till relativt nyanlända invandrare, dels till en mångfaldig befolkning.

Mars

Centrum mot rasism startar på allvar efter en omfattande arbetsprocess som Integrationsverket lett. Centret är ett fristående organ för frivilligorganisationernas insatser. Centret mot rasism är ett exempel på hur vi utvecklar en modell i Sverige, där det civila samhället mobiliseras i det opinionsbildande arbetet, samtidigt som det sker en organisering där aktiva och många insatser kan göras i de lokala samhällena.

Rapport Integration 2003. Den 15 mars bjuder Integrationsverket in till presskonferens och seminarium med olika ledande aktörer i »Integrationssverige« kring *Rapport Integration 2003*. Huvudrapport och elva forskarbilagor, allt om tillståndet och utvecklingen av integration i Sverige. Om integrationen, diskrimineringen, kompetensförlusten och om boendesegregation. Och om skolan som tenderar att bli svenskhetens utpost där elever med utländska föräldrar främst ska lära sig »det svenska« enligt tidningen Expressens ledarskribent.

Maj

Guldklappa till »Scener ur ett arbetsliv«. På informations- och kommunikationsbranschens egen filmfestival Guldklappan går i år förstapriset i kategorin samhällsinformation till filmen *Scener ur ett arbetsliv*. Filmen har tagits fram av Rådet för Integration i arbetslivet med stöd av Integrationsverket. *Scener ur ett arbetsliv* bygger på upplevelser och erfarenheter från arbetslivet. De åtta scenerna i filmen belyser situationer där konflikter lätt uppstår på grund av missförstånd i vardagliga möten mellan människor.

Nationell samsyn för hälsa. För att minska ohälsans effekter vid etableringen i Sverige har Integrationsverket tagit initiativ till att öka samsynen kring hälsan och vikten av hälsofrämjande insatser under de nyanländas första tid i Sverige. Som ett första steg presenterar Integrationsverket med samarbetspartner en nationell samsyn kring hälsa. Tio generaldirektörer/motsvarande för organisationer och förbund undertecknar och åtar sig därmed uppgifter inom den nationella samsynen om hälsa. Ohälsa är ett av de största hindren för en framgångsrik introduktion. Undersökningar pekar på att var fjärde nyanländ invandrad är sjukanmäld under introduktionen.

Juni

Plan för arbete med strukturell diskriminering. Integrationsverket utarbetar en plan, som lämnas till regeringen, för hur arbetet med strukturell diskriminering ska bedrivas under de kommande tre åren. Mer kunskap om strukturell diskriminering behövs. Syftet med planen är tvåfaldigt. Den går ut på att beskriva de insatser som sker på kort sikt för att påverka strategiska aktörer att mer kraftfullt arbeta för att minska förekomsten av strukturell diskriminering. På längre sikt ska Integrationsverket ta fram mer kunskap om strukturell diskriminering inom ett antal prioriterade områden och frågeställningar.

Integrationsindikatorer. Integrationsverket deltog i en expertkonferens i slutet av juni i London om integrationsindikatorer inom ramen för EU:s samverkansgrupp National contact points for integration. Konferensen visar att arbetet med att utveckla integrationsindikatorer är mycket aktuellt inom EU.

OECD-möte med OECD SOPEMI:s Working Party om migration 17 och 18 juni 2004 i Paris.

September

Metropolis. Integrationsverket tar åter plats i styrkommittén för det internationella kunskapsnätverket Metropolis. Myndigheten representeras av generaldirektör Andreas Carlgren. International Metropolis Project

startade 1995 och samlar i dag praktiker och akademiker från drygt 20 länder. Ambitionen med Metropolis är att ett internationellt erfarenhetsutbyte och aktuell internationell forskning ska bidra till att utveckla ländernas sätt att »hantera utmaningar och möjligheter med migration och integration«.

Integration och indikatorer. Går det att mäta integration? Behovet av en utvecklad systematik för att följa utvecklingen över tid och göra jämförelser mellan länder är stort. Integrationsverket arbetar för att utveckla mätverktyg som beskrivs i rapporten *Integration och indikatorer*. Syftet med rapporten är att bidra till att utveckla indikatorer och den vänder sig till aktörer som arbetar med att utveckla analysverktyg för uppföljning och utvärdering av integrationen. Indikatorer är ett sätt att möjliggöra en mer systematisk beskrivning av integrationsprocesser och effektivare uppföljning av framstegen när det gäller att främja mångkulturell integration.

Skola. Integrationsverket medverkar i regionala seminarier, i samverkan med Myndigheten för skolutveckling, i Stockholm, Malmö och Göteborg om sent anlända elever.

Inlandsdelegationen i Kiruna, Lycksele, Mora och Åre. Inlandsdelegationen och Integrationsverket för dialog med företagare och fackliga representanter i norra Sverige. Ambitionen är att få en bättre fungerande integration på arbetsmarknaden.

Oktober

Antidiskrimineringsbyråer. Tack vare stödet från Integrationsverket har 14 regionala och lokala antidiskrimineringsbyråer byggts upp och är under fortsatt utveckling. På sikt kommer byråerna att ha en viktig roll för kunskap och opinionsbildning i det civila samhället.

Integrationsverket fördelar det statliga stödet till antidiskrimineringsverksamheter och bistår dem med stöd och råd. Det statliga stödet förstärks 2005 med två miljoner kronor och uppgår till sammanlagt 11 miljoner.

»*Situation testing*«. Intresset för Integrationsverkets workshop om situation testing är stort. Flera internationella forskare deltar i den workshop som hålls i Stockholm i mitten av oktober om metoden »situation testing«. Integrationsverket vill använda metoden för att pröva förekomsten av etnisk diskriminering på den svenska arbetsmarknaden.

Centrala överenskommelsen. I oktober genomförs den årliga uppföljningen på ledningsnivå av den centrala

överenskommelsen om introduktion. Verket kan då konstatera att överenskommelsen har fått stort genomslag både lokalt och regionalt. 58 lokala och 15 regionala överenskommelser är undertecknade i kommuner och regioner. Enligt rapport från länsarbetsnämnderna är ytterligare 77 lokala överenskommelser på gång. Nu breddas plattformen regionalt med fler undertecknande aktörer, bl.a. företrädare för Företagarna, Svenskt Näringsliv, Landstinget och Försäkringskassan. Arbetet går även vidare med att utveckla konkreta och strategiskt valda nationella mål. Målen är ett sätt att tydliggöra varje aktörs del och ansvar inom överenskommelsen och möjliggör även för en än bättre uppföljning kommande år.

Integration i arbetslivet. Tidningsbilaga i Dagens Industri utgiven av Svenskt Näringsliv i samverkan med Integrationsverket.

November

Staten som förebild? Integrationsverkets rapport *Staten som förebild?* visar att de statliga myndigheterna har blivit bättre på att arbeta med mångfaldsfrågor. Men myndigheterna har långt kvar till att uppnå integrationspolitikens riktlinje om staten som förebild när det gäller etnisk mångfald. Handlingsplaner för främjande av etnisk mångfald upprättas i större utsträckning och alltfler anställda har utrikes bakgrund. Men handlingsplanerna är innehållsmässigt svaga och utrikes födda är fortfarande kraftigt underrepresenterade i personalen. Underrepresentationen är särskilt stor när det gäller chefsbefattningar.

December

Den kommunala sektorn som förebild? Det finns stora skillnader på de dokument som ligger till grund för kommunernas arbete för att nå större etnisk mångfald bland de anställda. Materialet spänner från trevande dokument till genomarbetade och fungerande planer. Det visar Integrationsverkets rapport *Den kommunala sektorn som förebild?*. Rapporten om mångfald i ord och siffror i 42 av landets kommuner bygger på en undersökning av det interna mångfaldsarbetet och den etniska mångfalden bland anställda i 42 utvalda kommuner där ca 70 procent av Sveriges befolkning med utländsk bakgrund bor. Kommunernas mångfaldsdocument har samlats in och kompletterats med intervjuer av 122 företrädare för kommunerna.

Resultatredovisning

Verksamhetsgren

Nationell uppföljning och utvärdering

Mål

Redovisa tillförlitliga och systematiska analyser, uppföljningar och utvärderingar av tillståndet och utvecklingen inom det integrationspolitiska området.

Bedömning och analys av verksamheten

Myndighetens målsättning är att ta fram kunskap som påverkar, samt utveckla och kommunicera förändrande kunskap i samspel med strategiska aktörer. Det gäller särskilt beträffande snabbt inträde på arbetsmarknaden för personer med utländsk bakgrund samt etnisk diskriminering på arbetsmarknaden.

Rapport Integration fortsätter att utvecklas som den mest auktoritativa kunskapskällan i Sverige när det gäller tillståndet och utvecklingen inom det integrationspolitiska området, särskilt avseende arbetsmarknad. Spridningen av rapportens resultat har ökat, bl.a. genom att expertbilagorna till rapportens olika delar gjorts tillgängliga separat.

För ett ökande antal samhällsaktörer har det blivit uppenbart att strukturer, system och institutioner i hög utsträckning kan fungera etniskt och religiöst diskriminerande. Verkets *Plan för arbete med strukturell diskriminering*, som överlämnades till regeringen i juni, innehåller insatser för att belysa hur strukturell diskriminering uttrycks inom olika samhällsområden. Diskrimineringsperspektivet ska också integreras ännu tydligare i den övriga verksamhet som verket bedriver, både i kunskaps- och utvecklingsarbetet.

I syfte att få fram kvantitativ kunskap om förekomsten av etnisk och religiös diskriminering på arbetsmarknaden tog Integrationsverket initiativ till en internationell workshop om den metod som kallas situation testing (situationsprövning, metoden presenteras på sidan 20). Eftersom möjligheterna att kunna tillämpa denna metod i Sverige bedöms som goda tar verket fram en strategi för hur detta kan ske.

Ett arbete pågår för att utveckla indikatorer för att systematiskt följa upp och utvärdera integrationspro-

cesser och -insatser inom olika samhällsområden. Rapporten *Integration och indikatorer – några teoretiska och metodologiska utgångspunkter för användandet av indikatorer* är ett viktigt bidrag till utvecklandet av sådana analysverktyg och ger också förslag till indikatorer.

Verkets utvärderingar av nyanlända invandrades etablering inriktas på utvecklingen av ett nationellt informationssystem med individdata för att kunna genomföra uppföljningar av introduktionen. Under året har förberedelser gjorts, bl.a. genom internationella kontakter och jämförelser, sonderande kontakter med kommuner, vilka lett till ett urval av pilotkommuner, samt utarbetande av enkätfrågor. Informationssystemet ska ge den information som behövs för att verket ska kunna göra nationella utvärderingar. Informationssystemet ska också ge kommunerna ett effektivt instrument för uppföljning av sina insatser. Statistiksystemet utvecklas under kommande år för att kunna tas i bruk 2006.

Integrationsverket har publicerat två rapporter om mångfalden i det offentliga Sverige, *Staten som förebild? Om planer, insatser och utfall i 17 myndigheters arbete med etnisk mångfald* och *Den kommunala sektorn som förebild? – om mångfald i ord och siffror i 42 av landets kommuner*. Undersökningarna pekar på stora brister inom både stat och kommun när det gäller att leva upp till att vara förebilder, men visar också på ett begynnande engagemang på många håll, och på fördjupade utvecklingsinsatser i samverkan med verket. Rapporterna har fått stor uppmärksamhet.

Integrationsverket har gått vidare i arbetet med att bli statistikansvarig myndighet inom områdena nyanländas etablering, diskriminering och attityder till integration. Det återstår att klargöra vissa förutsättningar när det gäller ändringar i förordningar och ekonomiska konsekvenser för uppgiftslämnare.

Sammanfattande analys av samhällsutvecklingen

I det följande presenteras en sammanfattande analys av samhällsutvecklingen inom det integrationspolitiska området. Informationen är hämtad från *Rapport Integration 2003*.

Arbetsmarknad

Skillnaden i sysselsättningen mellan inrikes födda och utrikes födda är markant. Dessa skillnader kan inte förklaras av individuella egenskaper eftersom faktorer som utbildning, ålder och civilstånd inte ökar chanserna på arbetsmarknaden lika mycket för utrikes födda som inrikes födda. De utrikes födda är mer utsatta för konjunkturväxlingar och fungerar som en buffert på arbetsmarknaden. Nedskärningar drabbar utrikes födda i högre grad och även om en utrikes född och en inrikes född har varit anställda lika länge så riskerar den som är utrikes född att i större utsträckning förlora jobbet. Det förekommer också en sortering på arbetsmarknaden där de som är födda i länder i Asien och Afrika har lägre sysselsättning än andra, oavsett hur länge de har varit i Sverige och oavsett kön, utbildning, ålder och civilstånd.

Att sysselsättningen är lägre och att arbetslösheten är högre bland utrikes födda är ett tecken på slöseri med mänskliga resurser. Utrikes födda akademiker har en inriktning på sin utbildning som redan i dag är efterfrågad på arbetsmarknaden, och som med all sannolikhet kommer vara det i framtiden också. Trots det har endast 60 procent av utrikes födda akademiker ett arbete som motsvarar deras utbildningsnivå i jämförelse med 80 procent av de inrikes födda akademikerna.

Skillnaderna mellan utrikes och inrikes födda akademiker har ett samband med vistelsetiden i Sverige. Efter 16 år i Sverige har skillnaderna minskat avsevärt. Trots förbättringen över tid så är det många akademiker från länder utanför Västeuropa som fastnat i okvalificerade arbeten.

Informella rekryteringskanaler och informella beslutsriterier har betydelse i rekryteringen till ett arbete i Sverige. Faktorer som personkemi, social kompetens samt rekryterarens känsla och intuition avgör ofta vem som anställs. Det kan leda till att den som upplevs som annorlunda väljs bort. Det är genom dessa tillvägagångssätt som diskriminerande förhållningssätt kan gömmas. Men även formella krav kan ha diskriminerande effekter, som krav på engelska från svenskt gymnasium.

I dag finns det en potential på 30 000 icke sysselsatta eller felysselsatta utrikes födda akademiker som varit i Sverige i mellan 5 och 35 år. Det kommer att råda brist på arbetskraft inom flertalet av de akademiska yrkena i framtiden. Förhållandena för utrikes födda akademiker kommer därav med stor sannolikhet att bli gynnsamma. Eftersom det är troligt att det kommer bli en internationell konkurrens om högutbildad arbetskraft så är risken stor att Sverige förlorar högt utbildad arbetskraft.

Boende

Det uppdelade boendet efter socioekonomiska skilje-linjer förekommer i stort sett i alla typer av städer och samhällen. Boendesegregation och begrepp som »utsatta bostadsområden« har dock i första hand kommit att förknippas med storstadsregioner. Den utveckling som präglade 1990-talet med en allt djupare segregation var dock inte helt avgränsad till dessa storstadsregioner.

I *Rapport Integration 2003* presenteras en studie av den etniska och socioekonomiska boendesegregationen i fem mellanstora städer: Jönköping, Norrköping, Umeå, Uppsala och Västerås. Med undantag för Uppsala visar utvecklingen i dessa städer på en ökande segregation under 1990-talet. Generellt sett hade de boende en bättre situation i Stockholms län än i de mellanstora städerna, med högre sysselsättningsgrad, lägre andel beroende av försörjningsstöd och högre inkomstnivåer. Svårast verkar situationen vara för de utrikes födda i Norrköpings kommun. Här var sysselsättningen lägst och bidragsberoendet högst bland undersökningskommunerna. Även i jämförelse med situationen i Stockholmsområdets utsatta bostadsområden visar Norrköpings siffror på hög grad av utsatthet.

En stor andel av de nyanlända flyktingarna bosätter sig i storstadskommunerna samtidigt som det är få som flyttar ut från dessa regioner. Generellt kan man dock se att de flyktingar som har flyttat har klarat sig bättre än dem som stannat kvar. Detta gäller i synnerhet dem som flyttade under den period av ekonomisk återhämtning som präglade den senare hälften av 1990-talet. Sysselsättningsnivån ökade generellt bland flyktingar under denna period, men i snabbare takt för dem som flyttat från, än för dem som stannat kvar i storstaden. En jämförelse bland barn till flyktingar visar också att de som flyttat klarat sig något bättre i skolan än dem som stannat.

Vuxenutbildning

Förutom en utbredd okunskap och misstro mot utländska utbildningar och yrkeserfarenheter finns det ofta en ovilja att se och erkänna den utländska kompetensen. Ett sätt att komma undan dessa hinder kan vara validering. I många sammanhang har kravet på validering av både formell och reell kompetens rests. I dag saknas det ett enhetligt och reglerat system för validering och värdering av utbildning och yrkeserfarenheter.

Utländsfödda är överrepresenterade i den kommunala vuxenutbildningen. Det visar sig också att den invandrades chans att få ett jobb är 30 procent lägre än för den inrikes födda om man ser på vad som hänt fem år efter det att den utländsfödde påbörjat den grundläggande vuxenutbildningen.

Barn och ungdomars uppväxtvillkor

Det förekommer skillnader mellan elever med utländsk bakgrund och elever med svensk bakgrund i grund- och gymnasieskolan. Skillnaderna mellan elever kan till viss del förklaras utifrån elevernas vistelsetid i Sverige.

Skillnaderna utgår även från socioekonomiska faktorer och från att det förekommer en trolig särbehandling av elever med utländsk bakgrund, »invandrarelever«, i samhället och i skolan. Elever med utländsk bakgrund beskrivs i vissa fall oavsiktligt som avvikande och som bärare av problem. Reproduktionen av särskiljande normer och föreställningar sker genom det vardagliga arbetets krav på ordning, rutiner och handlingsberedskap i skolan.

Fristående skolors utrymme att främja integration inskränks på olika sätt. Tendenser till segregering av elever på grund av klass, etnicitet och studieresultat förekommer såväl inom den kommunala skolan som inom friskolan, men friskolans problem framställs som mer oroande. Medan det inom den kommunala skolan föreslås åtgärder för att motverka problemen, möter friskolorna ett ifrågasättande av sin existens.

Ungdomar med utländsk bakgrund saknar tillit till det offentliga svenska samhället. De upplever att de blir diskriminerade och att det finns främlingsfientlighet och rasism. De misstror även i viss utsträckning sin förmåga att påverka det svenska samhället. Det finns en medvetenhet hos ungdomar om att det finns en svensk måttstock som används för att få tillträde till olika positioner i samhället, som t.ex. ett arbete. Avvikelse från normen anges i termer av utseende, ursprung, kontakter och personliga egenskaper. Detta förstärker utanförskapet. Utan föredömen i det offentliga Sverige ökar inte ungdomarnas självbild och tilltro.

Tillståndet och utvecklingen inom olika samhällsområden, ur ett integrationspolitiskt perspektiv

Spridning och mottagande av Rapport Integration 2003

I mars 2004 publicerades *Rapport Integration 2003*. Den belyser tillståndet och utvecklingen inom samhällsområdena arbetsmarknad, utbildning, boende samt barns och ungdomars uppväxtvillkor.

Rapport Integration har under året presenterats i en rad olika sammanhang. I samband med den presskonferens och det seminarium som hölls i mars fick rapporten stort genomslag i medierna.

Mars månad är tillsammans med november de månader då Integrationsverket omnämns mest i medierna under året. (I november publicerade Integrationsverket rapporterna om etnisk mångfald vid statliga myndigheter och i kommuner).

I artiklar i dags- och fackpress var utvecklingen på arbetsmarknaden det dominerande temat. Ett flertal lokalredaktioner uppmärksammade även avsnittet om boendesegregation i mellanstora städer.

Rapport Integration har presenterats för en relativt bred publik. De olika typer av seminarier, konferenser

och föreläsningar där rapporten diskuterats eller presenterats har vänt sig till främst praktiker och politiker och i någon mån även till forskare.

Några exempel: presentation för Riksdagens arbetsmarknadsutskott, på LO:s kongress, Arbetsmarknadsforum i Växjö och Bostadsveckan i Gävle, och på ett seminarium i Bryssel för EU-parlamentariker och -administratörer.

På finans- och näringsdepartementens seminarium *Fler och bättre jobb i Europa* – om hur Sverige bäst kan möta utmaningarna inom ramen för EU:s sysselsättningsstrategi – med ett åttiotal deltagare från departement, myndigheter, arbetsmarknadens parter, forskare och journalister, presenterades arbetsmarknadsavsnittet. Detta avsnitt användes vid seminariet som underlag för att belysa möjligheten att uppfylla en av rekommendationerna från EU, nämligen att öka arbetskraftsutbudet genom en förbättrad integration av »invandrare«.

Rapport Integration 2003 har använts som referensmaterial under 2004 i ett antal rapporter från andra statliga myndigheter som Myndigheten för Skolutveckling och Skolverket.

Innehållet i *Rapport Integration* har också spridits via författarna till de expertbilagor som ligger till grund för rapportens olika delar.

Integrationsverket har under året fortsatt att analysera tillståndet och utvecklingen inom de områden som omfattades av *Rapport Integration 2003* samt inom området folkhälsa. Resultatet av detta arbete kommer att presenteras för regeringen senast den 15 april 2006. Dessutom kommer delar av detta analysarbete att presenteras i en statistikrapport senast den 15 april 2005.

Internationell komparativ studie

Integrationsverket har under 2004 beviljat medel till OECD för delfinansiering av ett projekt som syftar till att jämföra och värdera integrationen av invandrade på arbetsmarknaden i ett antal OECD-länder. Under 2004–2005 ingår Australien, Sverige och Tyskland i projektet. Följande år utökas den komparativa studien med analyser av Danmark, Frankrike, Italien och eventuellt även Nederländerna, Schweiz och Spanien. Hittills har en rapport om Sverige publicerats (*OECD DELSA/ELSA (2004) 13 The Integration of Immigrants into the Labour Market: The Case of Sweden*) och en sammanfattande analys av Australien, Sverige och Tyskland planeras till 2005.

I OECD-rapporten om integration på arbetsmarknaden i Sverige framhålls att Sverige skiljer sig från de flesta andra OECD-länder genom att invandringen till mycket liten del består av arbetskraftsinvandrare. Till skillnad från många andra OECD-länder bestäms därmed invandringen till Sverige av krig och konflikter i omvärlden och inte av hur den inhemska efterfrågan på arbetskraft utvecklas.

Som förklaring till de stora skillnaderna mellan inrikes och utrikes födda på den svenska arbetsmarknaden nämner OECD att den djupa ekonomiska krisen under

den första hälften av 1990-talet drabbade utrikes födda i betydligt större utsträckning än inrikes födda. Det finns även tecken på att 1990-talskrisen kan ha haft bestående negativa effekter för dem som då förlorade sina jobb eller inte kom in på arbetsmarknaden över huvud taget.

I rapporten diskuteras också att överflyttningen av ansvaret från AMS till Invandrarverket/Migrationsverket och kommunerna sannolikt bidragit till en minskad fokusering på inträdet på arbetsmarknaden. Därutöver nämns diskriminering som en orsak till att utrikes födda har svårigheter både att hitta och att behålla ett jobb.

OECD:s rekommendationer sammanfaller i stort med Integrationsverkets prioriteringar, nämligen individualisering av nyanländas introduktion och framför allt en tidig kontakt med arbetsmarknaden. Men OECD framhåller också att sysselsättningssvårigheterna även gäller dem som vistats lång tid i Sverige och att det behövs en kraftfull mobilisering av arbetsmarknadens parter för att öka mångfalden på arbetsplatserna. Slutligen efterlyses systematiska utvärderingar som bör leda till en omorientering till åtgärder som visat mätbara positiva resultat.

Utvecklingen i storstadssatsningens 24 bostadsområden 1997–2002

Integrationsverket fortsätter att följa och analysera utvecklingen i de 24 bostadsområden som omfattas av lokala utvecklingsavtal. Den statistik som tidigare år har sammanställts för detta syfte har uppdaterats och presenterades i en rapport¹ till regeringen den 30 juni 2004. Denna statistiksammanställning med uppgifter ur STATIV (Integrationsverkets statistikdatabas) visar bl.a. att sysselsättningen i de 24 områdena fortsatte att öka under 2001 men inte i samma takt som tidigare.

Däremot har andelen av befolkningen med långvarigt försörjningsstöd fortsatt att minska med en i det närmaste oförändrad takt; i genomsnitt med en procentenhet per år under perioden 1997–2002. Även utbildningsnivån har utvecklats positivt. In- och utflyttningen i de aktuella områdena påverkar dock utvecklingen negativt, bl.a. ur sysselsättningssynpunkt. I flertalet områden är de som flyttar ut sysselsatta i högre grad än dem som flyttar in.

Folkhälsa

Integrationsverket lämnade i september redovisningen *Integration och folkhälsa – hur folkhälsan beaktas inom Integrationsverkets verksamhetsområde*² till Socialdepartementet och Statens folkhälsoinstitut. I redovisningen redogörs för hur verket beaktar folkhälsan inom sitt verksamhetsområde och vilka insatser som vidtagits eller kommer att vidtas för att nå det övergripande folkhälsomålet »att skapa samhälleliga förutsättningar

för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen«, samt målen för de elva målområdena i proposition 2002/03:35.

Efter samråd med Statens folkhälsoinstitut föreslår Integrationsverket därför i redovisningen fokus på de tre första målområdena – *Målområde 1 Delaktighet och inflytande, Målområde 2 Ekonomisk och social trygghet och Målområde 3 Trygga och goda uppväxtvillkor* – då de har tydlig bäring på den inriktning Integrationsverket har för sitt arbete. Verket anser sig inte ha möjlighet att följa alla de elva folkhälsomålen annat än ur ett generellt integrationspolitiskt perspektiv.

Under 2004 har en nationell arbetsgrupp tagit fram dokumentet *Nationell samsyn kring hälsa och den första tiden i Sverige*³ (mer information på sidan 31). Dokumentet ger en problembeskrivning av och anger angelägna förändrings- och förbättringsområden för den fortsatta utvecklingen på området integration och hälsa.

Integrationsverket har en pågående dialog med Statens folkhälsoinstitut kring utveckling av indikatorer kopplade till integration och folkhälsa samt vad för slags statistik som Integrationsverket kan bidra med i det fortsatta arbetet.

Barns och ungas uppväxtvillkor

Integrationsverket har bidragit med kunskaper och synpunkter i referensgruppen för Skolverkets uppdrag om fördjupad analys av resultaten för elever med utländsk bakgrund. Skolverket och Integrationsverket har även samarbetat kring bestämning och framtagning av de indikatorer som presenteras i *Rapport Integration*. Detta bedömer verket har lagt en bra grund för fortsatt samverkan kring kunskapsutveckling hos de båda myndigheterna.

Integrationsverket har även medverkat i referensgruppen för Socialdepartementets arbetsgrupp om ekonomiskt utsatta barn, som resulterade i en rapport i departementsserien, DS 2004:41. Verket betonade vikten av att ha ett integrationspolitiskt perspektiv på frågorna och konstaterade att en stor andel av de ekonomiskt utsatta barnen har utländsk bakgrund. Verket lyfte bl.a. fram kunskaper om hur insatser under den första tiden i Sverige påverkar invandrade familjers möjlighet till försörjning, om effekter av boendesegregation och om förekomsten av diskriminering som ett strukturellt hinder för goda försörjningsmöjligheter för personer med utländsk bakgrund. Integrationsverket menar dock att den slutliga rapporten inte tillräckligt tagit hänsyn till de särskilda förutsättningar, villkor och behov av insatser som invandrade familjer och barn kan ha.

I februari 2004 lämnade Integrationsverket en redovisning till Ungdomsstyrelsen av insatser, studier och stöd till olika utvecklingsprojekt som genomfördes och beviljades under 2003 utifrån de ungdomspolitiska delmålen 27 och 29⁴.

³ Integrationsverket, diarienummer INT-33-02-2482.

⁴ Redovisning av de ungdomspolitiska delmålen 27 och 29, Integrationsverket, diarienummer INT-33-04-324.

¹ Integrationsverket, diarienummer INT-37-04-916.

² Integrationsverket, diarienummer INT-33-04-1162.

Tillståndet och utvecklingen av etnisk och religiös diskriminering, rasism och främlingsfientlighet

Integrationsbarometer – verkets återkommande attitydundersökning

Integrationsbarometern genomförs som en postenkät med ett större antal indikatorer för allmänhetens attityder inom områdena etnisk mångfald, integration, diskriminering samt inställning till integrationspolitiken. Vid fyra tidigare tillfällen (1999, 2000, 2002 och 2003) har samma frågor ställts till ett stort statistiskt representativt urval av den svenska befolkningen. Antalet respondenter har varierat mellan 2 700 och 3 000 i dessa fyra undersökningar. I november och december 2004 upprepades denna undersökning på ett representativt riksurval och 2 572 personer (svarsfrekvens 65 procent) i åldrarna 16–78 svarade på enkäten. Integrationsbarometern för 2003/2004 presenteras under våren 2005 i en särskild rapport.

Integrationsbarometern ska över tid följa allmänhetens benägenhet att engagera sig i integrationsfrämjande handlingar, stöd för integrationsinsatser och -mål, attityder till lika rättigheter, rasism och främlingsfientlighet. Sedan 2003 inkluderas också frågor om inställning till arbetskraftsinvandringen, vittnesmål om etnisk diskriminering inom olika områden och benägenhet att agera om man bevittnar diskriminering. I samråd med ledande europeiska forskare och med hjälp av internationella undersökningsmodeller har Integrationsbarometern för 2004 utvecklats med indikatorer om bl.a. islamofobi och antisemitismen.

Integrationsbarometern har inspirerat till kommunala initiativ att analysera medborgarnas inställning till olika aspekter inom områdena etnisk mångfald, integration och diskriminering. Helsingborg, Karlskrona och Uppsala har genomfört lokala integrationsbarometrar, som haft till syfte att ge ett kunskapsunderlag för att utveckla det lokala integrationspolitiska arbetet. Integrationsverket har bistått med råd och information. Under våren 2005 kommer verket att inbjuda intresserade kommunala och regionala aktörer till ett erfarenhetsseminarium som diskuterar potentialer, lärdomar och utvecklingsmöjligheter av Integrationsbarometrarna.

Utvecklingen av förekomsten av rasism och främlingsfientlighet

Integrationsverket har under 2004 planerat och genomfört ett antal studier som avser att bidra till en beskrivning och analys av tillståndet och förändringar inom området rasism och främlingsfientlighet inklusive antisemitism och islamofobi. Redovisningen lämnas våren 2005 och omfattar följande delanalyser:

- Allmänhetens uppfattningar, erfarenheter och attityder i relation till rasism, främlingsfientlighet, islamofobi och antisemitism. Studien omfattar också allmänhetens benägenhet att engagera sig i arbete mot rasism och andra relaterade företeelser.
- Analys av islamofobi i Sverige som omfattar bl.a. bakgrund, beskrivning och kartläggning av hur denna företeelse framträder i Sverige.
- Analys av andelen personer med muslimsk och judisk bakgrund, romer och svarta som gjort anmälningar till Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, DO, under 2004 och en jämförelse av detta med 2003.
- Analys av rasistrelaterade domar under 2004, som omfattar en jämförelse med domar från 2003.
- Beskrivning av organiserad främlingsfientlighet under 2004 i form av offentliga aktiviteter, valresultat och institutionellt agerande.
- Analys av mediernas nyhetsförmedling och förhållningssätt i samband med främlingsfientliga händelser med utgångspunkt i en uppmärksammas mordhändelse som inträffade i Sollentuna 2004.
- Ett antal personliga erfarenheter av olika former av kränkande och diskriminerande händelser som inträffade i Sverige 2004.

Plan för arbete med strukturell diskriminering

Integrationsverket har i juni 2004 lämnat en plan till regeringen om att fram till 2006 arbeta för att synliggöra strukturell diskriminering⁵. Planen beskriver insatser som ska ske för att påverka strategiska aktörer att mer kraftfullt arbeta för att minska förekomsten av strukturell diskriminering. Dessutom beskrivs ett antal områden (utbildning, arbete, boende, myndigheters service och myndighetsutövning och upplevelser av diskriminering) där verket prioriterar att ta fram kunskap om strukturell diskriminering som grund för framtida insatser.

Arbetet sker i samråd med DO och pågående statliga utredningar inom området. Kunskap tas bl.a. fram inom ramen för *Rapport Integration 2005* om varför det finns en överrepresentation av högutbildade i den grundläggande vuxenutbildningen, samt hur utbredd den strukturella diskrimineringen är på bostadsmarknaden, där både privata och kommunala bostadsbolag studeras. Insatser har påbörjats för att undersöka förutsättningarna att använda sig av metoden situation testing för att mäta förekomsten av diskriminering i anställningsförfarande (se avsnittet Integrationsverkets workshop om situation testing). Externt har planen kommunicerats med berörda aktörer i det civila samhället (Riksförbundet bildade på etnisk grund, Centrum mot rasism och Nätverket för antidiskrimineringsverksamhet).

⁵ Integrationsverkets redovisning *Plan för arbete med strukturell diskriminering*, diarienummer INT-33-04-749.

Integrationsverkets workshop om situation testing

Tillgänglig statistik och forskning redovisar många indicier på att arbetsmarknaden präglas av utbredd och systematisk diskriminering. Men det saknas kvantitativ kunskap om den faktiska förekomsten av direkt diskriminering och om hur omfattande denna diskriminering egentligen är. Sådan kunskap kan uppnås med en experimentell metod som betecknas *situation testing* (situationsprövning). Den har utvecklats av FN-organet ILO (International Labour Organization) och tillämpats i flera europeiska länder. Metoden beskrevs i *Rapport Integration 2003* (sidorna 112–114).

Eftersom metoden inte har använts i Sverige tog Integrationsverket initiativ till en internationell workshop som hade till syfte att ta fram en fördjupad kunskap om denna metod och belysa dess potential, begränsningar och förutsättningar. Ett annat syfte var att skapa dialog forskare emellan och mellan forskare och policyutvecklare på tjänstemannanivå kring förutsättningarna för att tillämpa situation testing i Sverige.

Workshopen anordnades den 14–15 oktober 2004 i Stockholm med ett 50-tal inbjudna företrädare för forskarsamhället och myndighetsinstitutioner som har uppdrag inom området etnisk diskriminering. Under workshopen redovisades erfarenheter av och kunskaper om tillämpning av situation testing i fyra europeiska länder. Tre svenska anföranden sammanfattade erfarenheter och tankar som finns i Sverige angående tillämpningen av situation testing.

I syfte att sprida kunskap om situation testing publicerar Integrationsverket en kunskapsöversikt⁶ i början av 2005, som dokumenterar de kvalificerade anföranden och diskussioner som ägde rum under denna workshop. Kunskapen har gett en grund för överväganden och initiativ till att använda metoden i Sverige och Integrationsverket arbetar nu vidare med att ta fram strategier för tillämpning av situation testing i Sverige.

Indikatorrapporten

Integrationsverket publicerade rapporten *Integration och indikatorer – några teoretiska och metodologiska utgångspunkter för användandet av indikatorer*⁷, vars syfte är att bidra till verkets arbete med att utveckla strategiska indikatorer för integration inom ett antal områden. Rapporten vänder sig också till andra institutionella aktörer som arbetar med att utveckla analysverktyg för uppföljning av integrationsprocessen och utvärdering av integrationsinsatser. Indikatorer är ett effektivt verktyg för att göra det möjligt att mer systematiskt beskriva integrationsprocesser och effektivare

6 Kunskapsöversikt *Tillämpning av Situation testing-metodologi på analysen av arbetsmarknadsdiskriminering – Rapport från Integrationsverkets workshop den 14–15 oktober 2004*, Integrationsverket, diarienummer INT-11-04-1012

7 Integrationsverkets rapportserie 2004:3

följa upp framstegen när det gäller att främja mång-etnisk integration.

Ett antal konkreta förslag till indikatorer presenteras inom fem integrationsdimensioner: arbetsmarknadsintegration, boendeintegration, social integration, medborgarlig integration och subjektiv integration. I rapporten redovisas också flera internationella erfarenheter av indikatorarbetet och ett antal problemställningar som är viktiga att ta ställning till när man arbetar med integrationsindikatorer.

EU:s indikatorkonferens i juni

Integrationsverket deltog i en expertkonferens i slutet av juni i London om integrationsindikatorer inom ramen för EU:s samverkansgrupp *National contact points for integration*. Konferensen visar att arbetet med att utveckla integrationsindikatorer är mycket aktuellt inom EU. Medlemsländernas samarbete på integrationsområdet fokuserar nu på s.k. *benchmarking*⁸ inom integrationsområdet. Verket konstaterar att de mest kvalificerade delarna av diskussionen i London inte ligger långt ifrån de frågor om integrationsindikatorer som diskuteras i Sverige, i till exempel verkets egen rapport *Integration och indikatorer – några teoretiska och metodologiska utgångspunkter för användandet av indikatorer*.

Regional intervjuundersökning om integration

Integrationsverket har genomfört en regional intervjuundersökning om hur flera integrationsdimensioner fungerar. På uppdrag av Integrationsverket intervjuade SCB 435 invandrade personer under perioden november 2003 till och med februari 2004. Undersökningen är representativ för utrikes födda personer i åldrarna 18–64 år från tre större invandrargrupper (bosnier, chilener och iranier) i Stockholms län.

Intervjuerna bygger på ett stort antal indikatorer och frågor om bl.a. den första tiden i Sverige, om ekonomisk, medborgarlig, boenderelaterad, social och subjektiv integration. Undersökningen omfattar också indikatorer för vittnesmål om diskriminering, upplevd diskriminering och benägenhet att agera mot diskriminering, samt indikatorer för förtroende för myndigheter och andra institutioner.

Preliminära resultat som offentliggjordes under hösten 2004 fick massmedial uppmärksamhet avseende invandrades benägenhet att hjälpa varandra för att klara integrationen, och invandrades vilja att försvara Sverige. En klar majoritet av de intervjuade är beredda att göra en personlig insats för att hjälpa en annan invandrad person som kommer från samma land. I denna integra-

8 Motsvarande svensk term är *riktmärkning* (och *riktmärke* för *benchmark*) enligt Språkvärdsgruppens (samarbetsorgan för organisationer med språkvärdande uppgifter) rekommendationer

tionsinriktade solidaritet och samarbetsvilja ser verket en underskattad resurs för att främja integration.

En rapport som beskriver undersökningen i dess helhet redovisas under våren 2005.

Nyanlända invandrares etablering

Ett nationellt statistiksystem för uppföljning och utvärdering av nyanländas etablering

Integrationsverket ska under 2005 påbörja utvecklingen av ett nationellt, webbaserat informationssystem som bygger på individdata. Genom systemet ska Integrationsverket kunna genomföra uppföljningar av introduktionen för nyanlända invandrare. Systemet ska tas i bruk senast under hösten 2006.

Under hösten 2004 har förberedelser gjorts bl.a. genom omvärldsbevakning och kunskapsinhämtning via nätverk, bl.a. mellan de nordiska grannländerna. Arbetet med att formulera enkätfrågor inleddes under hösten. En hearing hölls med ett antal kommuner varefter sex pilotkommuner har valts ut och kontaktats. Arbetet fortsätter med förankring av frågeunderlaget och teknisk lösning.

Utvärderingar av introduktionsinsatserna

Under 2004 har en enkätundersökning rörande introduktionsinsatser genomförts. I undersökningen har handläggare i introduktionen fått besvara en enkät rörande vilka insatser enskilda individer fått del av. Nyheter i årets handläggarundersökning är att nyanlända som inte omfattas av ersättningsförordningen⁹ ingått i urvalet. Dessutom har en enkät sänts direkt till samtliga individer i urvalet, i syftet att ta reda på personernas sysselsättning och försörjningskälla efter två år i Sverige. Resultat av undersökningen redovisas i en separat rapport till denna årsredovisning.

Denna handläggarundersökning visar – som tidigare undersökningar – att kvinnorna får en sämre introduktion än männen. Kvinnorna får vänta längre på start både av introduktionsprogram och på svenskundervisning. Kvinnorna har ofta färre veckotimmar i introduktionen än vad männen har. Färre kvinnor än män får praktik och andra kontakter med arbetsmarknaden.

En större andel kvinnor än män har en introduktionsersättning som motsvarar normen för ekonomiskt bistånd, medan en större andel män än kvinnor har en introduktionsersättning som är högre än normen. Kvinnorna får också generellt sett färre insatser från arbetsförmedlingen.

Skillnaderna mellan könen är tydligast när man jämför lågutbildade kvinnor och män. Kvinnornas avbrott och fördröjningar i introduktionen beror ofta på föräld-

raledighet, på väntan på barnomsorg och skola för barnen. Det är orsaker som helt saknas som förklaringar för männens avbrott och fördröjningar.

Nöjd-Kund-Index-undersökningen (NKI)

Under året har Integrationsverket gjort det möjligt för samtliga kommuner att delta i brukarundersökningen NKI (Nöjd-Kund-Index), en webbaserat undersökning på 13 språk där flyktingen själv gör en bedömning av hur nöjd han/hon är med innehållet i den egna introduktionen.

Integrationsverket har infört en bortfallsenkät som är möjlig att använda för personer som inte vill delta i undersökningen eller som har flyttat från kommunen. Resultat av undersökningen redovisas i en separat rapport till denna årsredovisning.

Brukarna är övervägande nöjda med introduktionen. Mest nöjd är man med bemötandet från den personal man träffat under introduktionsprogrammet. Brukarna är också mycket nöjda med barnens skola och den hjälp man fått att använda sitt eget språk vid planering av introduktionen. Detta gäller både män och kvinnor.

Männen är dessutom nöjda med de kunskaper de fått om demokratin och det politiska systemet i Sverige, samt den hjälp man fått för att barnen kunnat börja på dagis på ett bra sätt.

Kvinnorna är nöjda med hur man lyssnat på och respektat deras förslag när man planerat introduktionen, samt med att bo i den kommun de bor i.

När det gäller missnöjet är männen mest missnöjda med den tid det tar att komma i arbete, hur mycket kontakt med svenskar man haft och hur boendet fungerat. Kvinnorna är också mest missnöjda med den tid det tar att komma i arbete. Kvinnorna är dessutom missnöjda med hur mycket praktik man fått och hur man klarar att läsa svenska tidningar.

Ett arbete har påbörjats inom Integrationsverket för att utveckla NKI i syfte att öka användandet av NKI i de 30 kommuner som anslutit sig. Svarsfrekvenserna i respektive kommun är låga. Integrationsverket avser att ta reda på orsaken till att kommunerna i så liten omfattning använder NKI. Studien ska användas som underlag för beslut om strategier för att utveckla och öka användandet av NKI.

Uppföljning av kommunernas kostnadsutveckling för flyktingar mottagna 2000

Uppföljningen av kommunernas kostnadsutveckling för försörjningsstöd/introduktionsersättning, är genomförd och en redovisning lämnas vid sidan av årsredovisningen¹⁰. Det kan emellertid redan nu konstateras att uppföljningen i mycket kommer att likna tidigare års kostnadsuppföljningar.

2000 års flyktingkontingent visar att en stor del av de

9 Förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m.

10 Integrationsverket, diarienummer INT-23-04-911

schabloniserade ersättningarna som en kommun får, i genomsnitt 92 procent, går till kostnader för försörjningsstöd. Detta måste även i år betecknas som bekymmersamt då ersättningarna är tänkta att täcka betydligt mer, som kostnader för svenskundervisning, arbetsmarknadsintroduktion, tolkar, personal inom introduktionsverksamheten, merkostnader inom barnomsorg och skola med mera. Kostnadsutvecklingen ser dock väldigt olika ut vid en jämförelse mellan olika typer av kommuner. Framför allt är det storstäderna och de större städerna som har lite eller inga pengar över för aktiva introduktionsinsatser när försörjningsstödet är utbetalat. För storstäderna visar det sig att de schabloniserade ersättningarna inte ens räcker till för att täcka kostnaderna för försörjningsstödet.

Liksom 2003 års uppföljning kan Integrationsverket som huvudslutsats konstatera att ersättningsystemet för flyktingmottagandet är i obalans.

Uppföljning av introduktionen för flickor och pojkar

Skolan tar ett stort ansvar för nyanlända barns och ungdomars introduktion i samhället. Till *Rapport Integration 2003* tog Integrationsverket därför fram studien *Skolinledning för nyanlända flykting- och invandrarelever*, som belyser såväl framgångsrika strategier som hinder för skolinledning. Rapporten betonar bl.a. vikten av kommunal styrning och kvalitetssäkring, modersmålsbaserad undervisning samt samverkan med föräldrar.

Integrationsverket har samverkat med Myndigheten för skolutveckling kring dennas uppdrag om skolsituationen för de barn som anländer till Sverige under de senare åren av grundskolan eller direkt till gymnasiet. En gemensam statistikundersökning har bl.a. genomförts. Integrationsverket har också bidragit med synpunkter och frågor till en enkätundersökning till ett urval av trettio kommuner¹¹. Resultatet av dessa undersökningar har publicerats i Myndigheten för skolutvecklings rapport till regeringen i november 2004, *Vid sidan av eller mitt i? – om undervisningen för sent anlända elever i grund- och gymnasieskolan*.

Statistikundersökningen visar bl.a. att studieresultaten tycks ha förbättrats något 2003 i jämförelse med 2002. Dock finns det en stor variation inom gruppen för de sent anlända eleverna. Faktorer som spelar in är kön, ursprungsregion, vistelsetid, föräldrars utbildning och arbetsmarknadsanknytning. Att ha gått ut grundskolan med godkänt betyg i kärnämnen är en mycket betydelsefull faktor för att sedan lyckas fullfölja gymnasiestudierna. De som har läst svenska i stället för svenska som andraspråk lyckas bättre på gymnasiet. Undervisning i modersmålet har viss positiv betydelse. Skillnaderna i resultat är mycket stora mellan olika kommuner även

då man kontrollerar för ursprungsregion. Detta tyder på att verksamhetens kvalitet och typen av insatser har betydelse för resultaten.

Enkätundersökningen bekräftar bilden från Integrationsverkets handläggarundersökning 2003, att deltagande i någon form av skolinledning ofta är den enda insatsen som stöd för barnens introduktion i samhället och att skolan i hög grad även tenderar att ta över ansvaret för introduktionen. Samtidigt tycks skolan sakna inflytande och kunskap om kommunernas introduktion och framtagande av introduktionsplaner. En slutsats är att det behövs ett starkare barnperspektiv och större samverkan vid planeringen av hela familjens introduktion för att ge barnen och familjen ett bra stöd under den första tiden i Sverige.

Själva skolinledningen ser mycket olika ut mellan olika kommuner och skolor avseende utförande och kvalitet. De viktigaste framgångsfaktorerna anges i enkäterna vara individualisering av undervisningen, integration, modersmålsundervisning och lärarkompetens. De största problemen anses bestå i bostadssituationen samt möjligheterna att möta elevernas skiftande sociala bakgrunder och kunskapsnivåer.

Allmänhetens benägenhet att främja de nyanländas etablering

En viktig faktor för att lyckas med målet att alla nyanlända får en bra start i Sverige är samhällets vilja och förmåga att ta emot de invandrade. Samordnade insatser från samhällsinstitutioner som kommuner och statliga myndigheter är av central betydelse för att skapa förutsättningar för integration. Utan stöd från medborgarna, organisationer och företag i det civila samhället blir det dock svårt för samhällsinstitutioner att skapa goda villkor för de nyanländas etablering.

I syfte att analysera de nyanländas integration ur detta perspektiv fokuserar Integrationsverket på två centrala indikatorer: hur mycket stöd som finns hos allmänheten för kommunernas insatser för de nyanlända och medborgarnas benägenhet att göra en personlig insats som stödjer de nyanländas etablering. Verkets analys av båda frågorna bygger på verkets återkommande attitydundersökning, Integrationsbarometern (se sidan 19).

Av preliminära resultat från barometern för 2004 framgår att det fortfarande finns ett mycket starkt stöd bland medborgarna för att kommunerna ska göra insatser för att främja de nyanländas integration. Om man räknar ihop alla som instämmer i påståendet »Kommunerna bör göra insatser för att hjälpa flyktingar att komma in i det svenska samhället« är det en överväldigande majoritet av svenskar (81 procent) som är positiva till kommunernas insatser. Av dessa tycker lite mindre än hälften (36 procent) att påståendet stämmer helt, övriga instämmer delvis. De som uppger att påståendet stämmer dåligt och inte alls är 16 procent mot 18 procent 2003. Inga statistiskt signifikanta förändringar sker i relation till 2003.

Samma tendens gäller för medborgarnas benägen-

¹¹ Dessa 30 kommuner omfattade 2002 drygt 50 procent av alla nyanlända elever i grund- och gymnasieskolan. Enkäten gick ut till både förvaltnings- och skolnivå.

het att personligen göra etableringsfrämjande insatser för nyanlända. En fjärdedel svarar »ja absolut« på frågan »Kan du tänka dig att göra en insats för att hjälpa invandrare att etablera sig i det svenska samhället?«. Många fler, 53 procent, kan tänka sig det och svarar »Ja, kanske«. Andelen som är negativa och svarar »nej« är 21 procent. Även här finns ingen statistiskt säkerställd förändring i relation till 2003.

Integrationsbarometern 2004 omfattar också flera nya frågor om medborgarnas benägenhet att både agera själva för att främja integration och att stödja myndighetsinsatser. Det handlar exempelvis om stöd för kommunernas insatser för att ge nyanlända bra språkundervisning, för att anordna medborgarskapsceremonier, och om man själv är beredd att hjälpa barn och ungdomar med invandrarbakgrund att göra skolläxor. Integrationsbarometer 2004 redovisas i sin helhet våren 2005 i särskild rapport.

Mångfaldsarbete inom centrala myndigheter och kommuner

Myndigheternas etniska mångfald

I november 2004 publicerades rapporten *Staten som förebild? Om planer, insatser och utfall i 17 myndigheters arbete med etnisk mångfald*¹². Rapporten visar att merparten av myndigheterna (tolv stycken) bedriver ett begynnande mångfaldsarbete och att övriga studerade myndigheter har ett mångfaldsarbete på god väg. Ingen karakteriseras som vare sig renodlat dålig eller som förebild när det gäller den sammanlagda totalbedömningen av de analyserade myndigheternas planer för etnisk mångfald, deras mångfaldsinsatser och utfall (i betydelsen personalsammansättning efter nationell härkomst).

Av de 17 utvalda myndigheterna har 15 upprättat en handlingsplan för främjande av etnisk mångfald. Generellt sett är de flesta handlingsplanerna innehållsmässigt svaga och myndigheternas arbete med mångfaldsarbetet är i behov av ett helhetstänkande. Metoderna för att inordna integrationspolitiken i den gängse löpande verksamheten behöver utvecklas.

Ett generellt intryck utifrån intervjuerna med myndigheterna är att det interna arbetet med att öka och bättre nyttja mångfalden i det svenska samhället uppfattas som tämligen nytt och att det än så länge är både ganska oreflekterat och trevande. Samtliga intervjuade myndigheter behöver vidareutveckla sitt mångfaldsarbete, vissa mer och andra mindre.

När det gäller utfallet i personalstyrkan så är andelen utrikes födda vid de 17 myndigheterna generellt sett betydligt lägre än andelen utrikes födda bland de sysselsatta i riket. Utrikes födda är också underrepresenterade i olika befattningar vid de 17 myndigheterna, särskilt när det gäller chefsbefattningar.

Arbetet med rapporten *Staten som förebild?* har löpande förankrats vid de 17 studerade myndigheterna. Rapporten fick stor uppmärksamhet i medierna. Den har satt tydliga spår på flera olika sätt, inte minst vid de studerade myndigheterna. Verkets analys- och utvecklingsarbete med och vid de 17 myndigheterna fortsätter under verksamhetsåret 2005.

När det gäller fortsatt uppföljning och utvärdering av den externa verksamheten i förhållande till integrationspolitikens mål så har under 2004 en enkätstudie påbörjats vid två av de 17 myndigheterna, närmare bestämt inom Arbetsmarknadsverket med arbetsförmedlingarna och inom Riksförsäkringsverket med försäkringskassorna. Enkäterna är riktade dels till handläggare vid arbetsförmedlingar och försäkringskassor, dels till brukare av dessa myndigheters tjänster och service. Enkätens syfte är att ge svar på hur handläggare respektive brukare uppfattar myndigheternas externa verksamhet i förhållande till integrationspolitikens mål. Enkäterna innefattar frågor om eventuell uppfattad etnisk diskriminering.

Kommunernas etniska mångfald

I november 2004 publicerades rapporten *Den kommunala sektorn som förebild? – om mångfald i ord och siffror i 42 av landets kommuner*¹³. Rapporten handlar om förekomsten av mångfaldsarbete och etnisk mångfald inom kommunernas egna organisationer. Rapporten bygger på en analys av kommunernas mångfaldsdocument, intervjuer med ett stort antal kommunföreträdare samt statistiska data som visar personalsammansättningen bland kommunanställda på olika nivåer.

Generellt sett visar rapporten på ett ökat intresse för mångfaldsfrågorna i de undersökta kommunerna. Det finns dock stora skillnader mellan kommunernas strategier för ökad mångfald. Knappt var fjärde kommun har mätbara mål för sitt mångfaldsarbete. Åtgärderna är i större grad inriktade på att öka kunskapen om och intresset för mångfaldsfrågorna än på att främja mångfalden genom exempelvis rekrytering av personer med utländsk bakgrund. Det finns endast några få exempel på att dokumentet kommit till genom ett brett förankringsarbete. Även uppföljning och utvärdering av arbetets utveckling är bristfällig i de flesta av kommunerna.

Analysen visar att det är en lång väg kvar för kommunerna innan de uppnår en med samhället jämförbar etnisk mångfald bland sina anställda. Invånare med utländsk bakgrund har 30 procent underrepresentation bland kommunanställda. Den starkaste indikationen på bristande mångfald finner man vid en närmare analys av personalsammansättningen inom olika yrkesområden. Anställda med utländsk bakgrund i allmänhet och de som är födda utanför Europa i synnerhet är starkt underrepresenterade inom ledningstjänster och andra kvalificerade yrkesområden, medan de är överrepresenterade inom de tjänster som faller inom ramen för

12 Integrationsverkets rapportserie 2004:4

13 Integrationsverkets rapportserie 2004:5

servicesektorn. Rapporten har fått stor uppmärksamhet av media samt ansvariga politiker och tjänstemän i de undersökta kommunerna. Med rapporten som underlag kommer verket att i dialog med de undersökta kommunerna arbeta för att dessa utvecklar metoder för effektivisering av sitt mångfaldsarbete.

Integrationsverket ser paralleller mellan kommunernas interna och externa mångfaldsarbete. Med sig själva som goda förebilder kan kommunerna utvidga det interna mångfaldsarbetet till att gälla alla arbetsgivare i samhället. Ett underlag för verkets fortsatta arbete är den djupstudie i tio av de 42 undersökta kommunerna, som forskare vid Malmö högskola har genomfört under 2003 och 2004 på uppdrag av verket i syfte att sprida erfarenheter av det praktiska arbetet.

Statistikförsörjning

Integrationsverkets databas STATIV har uppdaterats och omfattar nu uppgifter om demografi och utbildning mellan 1997 och 2003 och sysselsättnings- och ekonomiuppgifter mellan 1997 och 2002. Statistik av central betydelse har publicerats på Integrationsverkets webbplats www.integrationsverket.se. Dessutom

har det kontinuerligt och i allt större omfattning kommit förfrågningar från externa intressenter, bl.a. från fackliga och andra organisationer, länsstyrelser, kommuner, forskare och studenter, integrationspolitiska utredningen, journalister och myndigheter. Frågorna är av varierande svårighetsgrad – allt från enkla uppgifter som kan besvaras per telefon till mer komplicerade frågor som kräver mer kvalificerade körningar i STATIV. Även Integrationsverkets statistikdatabas MOTIV (statistik över mottagna flyktingar m.fl.) är välbesökt på verkets webbplats. Under året har det dessutom kommit många förfrågningar från myndigheter, kommuner och enskilda om mottagningsstatistik.

Den interna statistikförsörjningen på verket har bl.a. innehållit framtagning av statistik till rapporter som Integrationsverket producerar. Framtagningen har skett via STATIV eller genom beställning av datamaterial.

Under året har Integrationsverket fortsatt arbetet med att få ett statistikansvar inom statistikområdena Nyanländas etablering, Diskriminering och Attityder till integration.

Under hösten genomfördes ett samarbete med Myndigheten för skolutveckling som fokuserade på sent anlända elever där datamaterial beställdes från SCB.

Verksamhetsgren

Nyanlända invandrades etablering

Mål

Samverka med kommuner och berörda statliga myndigheter, organisationer och andra aktörer samt bistå med kompetens och stöd i syfte att öka förutsättningarna för att nyanlända kvinnors och mäns första tid i Sverige ska ge möjligheter till egen försörjning och delaktighet i samhällslivet.

Bedömning och analys av verksamheten

Genom Integrationsverkets överenskommelser med kommunerna om introduktionsplatser, har verket bidragit till att nyanlända flyktingar har kunnat bosätta sig i hela Sverige.

Integrationsverkets arbete med att uppfylla målet för verksamhetsgrenen Nyanlända invandrades etablering har under 2004 påverkats av omständigheter utanför myndigheten. Regeringens beslut om proposition avseende nyanländas etablering i Sverige har fördröjts och ett reformerat system förväntas träda i kraft tidigast 2007. Den ökande bristen på bostäder i hela södra delen av landet har utgjort ett hinder för verkets möjligheter att i tillräcklig omfattning erbjuda introduktionsplatser i kommuner där möjligheterna till egenförsörjning är goda utifrån de nyanländas förutsättningar och behov. Detta har under 2004 försvårat Integrationsverkets arbete med att uppfylla målet för verksamhetsgrenen.

En annan bidragande orsak som påverkat måluppfyllelsen är kommunernas minskade vilja och möjlighet att ta emot nyanlända invandrare, och skapa förutsättningar för en etablering i svenska samhället. Flera kommuner har under trycket av försämrade kommunala förutsättningar inte ansett sig kunna ta emot asylsökande och flyktingar. Detta har märkts särskilt tydligt när det gällt flyktingar med omfattande behov av särskilda och kostnadskrävande insatser på grund av sjukdom, funktionshinder och mycket bristfällig utbildning. Orsaken till detta är enligt kommunerna att de omfattande och långvariga kommunala kostnaderna inte täcks inom det nuvarande, generellt riktade statsbidragssystemet för flyktingmottagandet.

Den största orsaken till den bristande måluppfyllelsen för nyanländas etablering – egenförsörjning och delaktig-

het – är ohälsan. Enligt Riksrevisionsverkets effektivitetsrevision (RRV 2002:15) hade en fjärdedel av de undersökta mottagna flyktingarna så stora hälsoproblem att de tre år efter mottagningen i kommunerna inte kunnat påbörja eller fullfölja de planerade introduktionsinsatserna.

Integrationsverket har därför tagit initiativ till en samverkan mellan berörda ansvariga myndigheter inom hälsoområdet och Sveriges Kommuner och Landsting. Som ett resultat av arbetet har ett gemensamt plattformsdokument, *Nationell samsyn kring hälsa och första tiden i Sverige*, tagits fram. Det undertecknades i maj 2004.¹

Plattformen kommer att bli ett effektivt instrument för att föra in hälsoperspektivet i överenskommelserna om utveckling av introduktionen. Ännu ett bidrag till utvecklingen utgör kunskaperna från det fyraåriga aktionsforskningsprojekt, *Hälsofrämjande introduktion*, som med stöd av Integrationsverket bedrivits i fyra kommuner genom Institutet för psykosocial medicin (IPM) vid Karolinska Institutet. Projektet avslutas under 2005.

Sysselsättningsgraden för flyktingar efter introduktionen har fortsatt att öka även under 2004. I *Rapport integration 2003* redovisade Integrationsverket en positiv utveckling för flyktingarnas sysselsättningsgrad efter introduktionen.

Mottagna 2001 har tre år efter mottagningen i kommun en sysselsättningsgrad på 36 procent att jämföras med 14 procent för 1998 års mottagna flyktingar. Uppföljningen genom STATIV-databasen visar att sysselsättningsgraden fem år efter mottagningen var ca 50 procent.

Gruppen flyktingar har jämfört med övriga grupper nyanlända invandrare haft en gynnsammare sysselsättningsutveckling under de senaste åren.

1 Integrationsverket, diarienummer INT-33-02-2482

Den centrala överenskommelsen om utveckling av introduktionen mellan Integrationsverket, Arbetsmarknadsverket, Migrationsverket, Myndigheten för skolutveckling, Skolverket och Svenska Kommunförbundet (Sveriges Kommuner och Landsting) utgör även i fortsättningen grunden för verkets påverkansarbete och legitima möjlighet att medverka till en bättre introduktion för nyanlända.

Överenskommelsen har efter knappt fyra år blivit en allt viktigare plattform för allt förändringsarbete som sker regionalt och lokalt. Vid årsskiftet 2004/2005 har 15 regionala och 52 lokala överenskommelser slutits om samverkan mellan berörda aktörer för att utveckla måluppfyllelsen för introduktionen. De tidigare överenskommelserna revideras årligen och utvecklas vidare. De senast slutna överenskommelserna har fler medverkande aktörer med som arbetsmarknadsorganisationer, högskolor och sjukvårdsansvariga. Dessutom finns en vilja att bredda perspektivet till att även omfatta hälso-perspektiv, mångfald och diskriminering med en tydligare koppling till regeringens tillväxtpolitik. Detta är i linje med verkets ambition att samlat arbeta med hela det integrationspolitiska perspektivet: lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter.

Verket bedömer att utvecklingen av introduktionen mot en något förbättrad måluppfyllelse fortsatt under verksamhetsåret. Framför allt har en kvalitativ utveckling av samverkan på strukturell nivå skett. Det finns även lokala lärande exempel där parterna gått vidare till konkret samverkan kring individen i den vardagliga verksamheten, exempelvis gemensamma team och samlokalisering av verksamhet.

Under verksamhetsåret har första perioden av Europeiska flyktingfondens fem år avslutats. Verket har medverkat i den nationella förvaltningen av fondens medel när det gäller integrationsområdet. Under femårsperioden har 87 utvecklingsprojekt inom integrationsområdet fått stöd med sammanlagt 48,8 miljoner kronor.

Integrationsverket medverkar tillsammans med Migrationsverket och Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige, inom ramen för den gemensamma »Nationella temagruppen asyl« (NTG), med att utveckla metoder för att sprida resultatet och påverka utvecklingen med resultaten från de utvärderade projekten som grund.

En uppföljning av kommunernas kostnadsutveckling för flyktingar mottagna 2000 redovisas under verksamhetsgren nationell uppföljning och utvärdering (sidan 21).

Under året har slutrapporten med extern utvärdering av särskilda utvecklingsmedel för introduktionen² redovisats för regeringen.

Introduktionsförberedande insatser och resurser

Överenskommelse om introduktionsplatser

Under året hade Integrationsverket överenskommelser med 174 (169) kommuner om kommunala introduktionsplatser. Under 2004 tecknades 7 (20) nya överenskommelser och 2 blev uppsagda av kommunerna antingen för omförhandling eller för att avsluta det kommunala flyktingmottagandet.

Samtliga nya kommuner bedömdes ha goda förutsättningar för att genomföra en bra introduktion. Integrationsverkets kriterier för att teckna en överenskommelse är följande:

- det faktiska flyktingmottagandet i kommunen jämfört med tidigare år
- antalet asylsökande som bor i kommunen
- kommunens strategiska läge och pendlingsavstånd till större arbetsmarknadsregion
- kommunens möjliga arbetsmarknad
- förutsättningar för interkommunal och regional samverkan.

Vid nytecknande eller omförhandling av överenskommelse om introduktionsplatser förs en dialog kring utveckling av introduktionen samt införandet av perspektiven mångfald- och antidiskriminering.

Behovet att teckna överenskommelse om introduktionsplatser i nya kommuner har varit relativt stort under första halvåret, på grund av att flera av landets kommuner, som Integrationsverket sedan tidigare har överenskommelse med, inte haft möjlighet att utöka antalet platser p.g.a. bostadsbrist.³ Under året har det dock visat sig att antalet uppehållstillstånd har minskat, både reellt och i förhållande till prognosen. Integrationsverket har därför valt att inte teckna ytterligare överenskommelser utöver dem där förhandlingarna påbörjades under 2003.

Kommunmottagning

Prognosen för hur många som förväntades få uppehållstillstånd skrevs under året ned från ca 14 200 personer i början av året till 10 400 under hösten och var vid sista prognostillfället 9 100. Orsaken är främst att andelen bifall i asylprövningen har sjunkit, men även att antalet anhöriga har minskat, vilket är svårt att förutse.

Det preliminära utfallet 2004 blev att 9 031 (12 067) personer togs emot i landets kommuner, varav 49 (48) procent var flickor/kvinnor, medan 51 (52) procent var pojkar/män. (Siffrorna inom parentes är för 2003.)

Av dessa var 1 658 (884) personer kvotflyktingar som kunde tas emot direkt i en kommun när de anlände till Sverige. 2 227 (3 448) personer kom från Migrationsverkets anläggningsboende (ABO) och 2 249 (3 522) personer hade varit inneboende hos någon (EBO). Övriga utgjordes av 2 897 (4 213) anknytningar med flera, som kom direkt till kommunerna.

² Integrationsverket, stencilserien 2004:05

³ Se bilaga 1.

Under året kom de flesta som fick uppehållstillstånd i asylprövningen från Somalia. Åldersfördelningen har varit jämn under de senaste tre åren, även om andelen barn har ökat varje år. Genomsnittligt utgjorde 45 procent barn under 18 år, varav 48 procent var flickor och 52 procent var pojkar. 53 procent utgjorde vuxna i åldern 18 till och med 64 år, varav 50 procent var kvinnor. 1,6 procent utgjorde personer från 65 år och uppåt, varav 60 procent kvinnor och 40 procent män.

Bosättning

Antalet anvisade under året är delvis en annan siffra än antalet kommunmottagna eftersom anvisning kan göras ett kalenderår medan mottagning sker kalenderåret efter. Under 2004 anvisade Integrationsverket 3 482 (3 629) personer till en kommunal introduktionsplats. Antalet kvotflyktingar som har anvisats är 1 774 (900)

personer. 1 680 (2 630) kom från Migrationsverkets anläggningsboende (ABO), och 28 (70) personer kom från eget boende (EBO).

Ledtider

Ledtiderna från datum för uppehållstillstånd till mottagning har minskat. Den genomsnittliga väntetiden från beviljat uppehållstillstånd till anvisad introduktionsplats i en kommun var 91 (116) dagar vilket är en minskning med 25 dagar från 2003. Ledtiden från datum för uppehållstillstånd tills underlag inkom till Integrationsverket var 29 (33) dagar. Från inkommet underlag till anvisning till kommun var tiden 28 (29) dagar. Dessutom har tiden från anvisning till planerad mottagning i kommun minskat markant, från 54 dagar 2003 till 34 dagar 2004.

Minskningarna beror i först hand på att antalet per-

Tabell 1

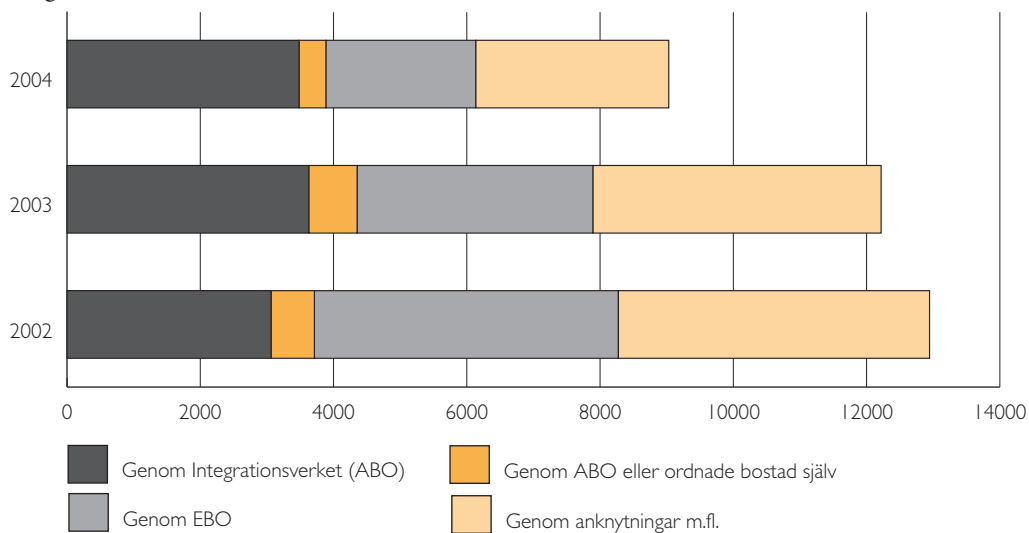
Uppdaterat antal kommunmottagna 1 februari 2005.

Mottagningsår	Kvot	Som varit asylsökande				Totalt
		Anläggning	Eget boende	Hum. m.fl.	Anhöriga	
2002	1 030	2 637	4 560	310	4 407	12 945
2003	889	3 465	3 538	227	4 099	12 218
2004 (prel.)	1 358	2 227	2 249	135	2 762	9 031

Källa: Motiv.

Diagram 1

Bosättning.

Tabell 2

Ledtider.

År	Migrationsverkets tid	Integrationsverkets tid	Kommunernas förberedsetid
2002	31	29	28
2003	35	30	63
2004	29	28	34

Källa: BoData.

soner med uppehållstillstånd från asylprocessen har minskat och att »trycket« på kommunerna därmed minskat. Orsakerna till att ledtiderna ändå är förhållandevis långa är flera. En orsak är att andelen familjer med särskilda behov är stor. De uppskattas till ca 30 procent av inkommande ärenden. Det kan handla om behov av speciell vård/rehabilitering, olika funktionshinder eller mycket stora barnfamiljer.

Detta är omständigheter som gör att många kommuner uttrycker betänkligheter eller nekar till ett mottagande på grund av resursbrist. En annan orsak är att många kommuner på grund av bostadsbrist är ovilliga att ta lägenheter i anspråk till flyktingar och i stället prioriterar andra personer med social förtur eller med lång tid i bostadskön. I de fall det inte finns kommunalt ägda bostäder är det nästan omöjligt att medverka i ett organiserat mottagande.

Uttagning och information till kvotflyktingar

Under året har fyra delegationsuttagningar genomförts i samarbete med Migrationsverket. Ingen av delegationsresorna har resulterat i något separat Sverigeprogram. Främsta orsakerna till det är tidsbrist och geografiska hinder. Sverigeinformation gavs istället på plats av Integrationsverkets representant.

Ett Sverigeprogram har dock genomförts i Jordanien för 384 flyktingar som togs på dossier från »no mans land« – gränslandet mellan Irak och Jordanien – och som tidigare hade vistats i Al Tash-lägrät. Programmet genomfördes under åtta dagar under ledning av Integrationsverket och med medverkan från kommunerna Eskilstuna, Karlstad och Luleå.

Introduktionsplatser för ensamkommande barn

Behovet av introduktionsplatser för underåriga barn utan vårdnadshavare var i början av året högt, men minskade under andra halvåret. Integrationsverket har överenskommelser med fem kommuner om tillsammans 69 platser, varav 16 är nya för 2004.

Sverige – en pocketguide

Integrationsverket fortsatte med utvecklingen av den samlade skriftliga samhällsinformationen till nyanlända. Boken *Sverige – en pocketguide, Fakta tips och råd till nya invånare*, översattes till ryska under 2004. Boken fanns sedan tidigare på svenska, lätt svenska, engelska, franska, arabiska och serbiska/bosniska/kroatiska. Boken innehåller relevant information om allt från skola, bostäder, arbetslivet och skatter till landets historia. Boken är en gåva till alla som fått permanent uppehållstillstånd i Sverige. Den distribueras på respektive språk där det är möjligt, annars oftast på lätt svenska.

Ersättning för flyktingmottagande

Integrationsverket har under året utbetalat totalt 1 883,2 miljoner kronor i statlig ersättning till kommuner och landsting. Integrationsverket har inte utnyttjat hela anslaget på 2 094 miljoner kronor. Överskottet gällde grund- och schablonersättningar samt ersättning för särskilda kostnader. På två poster, ersättning för barn utan egna vårdnadshavare samt sjukvårdersättningar, överskreds anslaget med 8,2 miljoner respektive 24 miljoner kronor.

Totalt 86,1 miljoner kronor betalades ut i *grundersättning* under 2004 till de 174 kommuner som hade överenskommelse om flyktingmottagning.⁴ En kommun fick även grundersättning retroaktivt för 2002.

Schablonersättning på totalt 1 441 miljoner kronor betalades ut för dem som togs emot fr.o.m. december 2002 t.o.m. november 2004. 235 miljoner kronor är avräknade för 1 680 kvotflyktingar, medel från Migrationsverket för vidarebosättning.

Den extra schablonersättning som betalades ut för de personer som hade flyttat till en ny kommun utgjorde omkring 70 miljoner kronor, motsvarande 4 procent av den totala ersättningen.

Totalt togs 9 031 personer emot under 2004. Siffran är den lägsta under den senaste femårsperioden. Av de mottagna är 40 procent barn under 16 år och 1,5 procent äldre över 65 år. 49 procent är kvinnor och 51 procent män.

Under året betalade Integrationsverket 152,3 miljoner kronor till kommunerna i ersättning för *särskilda kostnader* för de personer som hade hög ålder eller var arbetsoförmögna på grund av sjukdom eller funktionshinder vid ankomsten till Sverige. Totalt 132 kommuner sökte och fick ersättning för kostnader 2003 för ca 1 900 personer, jämfört med kostnader för ca 5 850 personer år 2002. 62,8 miljoner kronor gick till för försörjningsstöd/introduktionsersättning, 1,5 miljoner kronor till färdtjänst och 88 miljoner kronor för stöd och hjälp i boendet.

Jämfört med 2003 har kostnaderna för ersättning för försörjningsstöd/introduktionsersättning minskat markant på grund av att försäkringskassan har infört äldre försörjningsstöd för personer som har fyllt 65 år. Kostnaderna för ersättning för färdtjänst och stöd och hjälp i boendet har däremot ökat markant.

Ersättning för *särskilda kostnader för barn utan egna vårdnadshavare* betalades ut med 77 miljoner kronor. Kostnaderna har ökat markant jämfört med föregående år. Eftersom kommunerna söker ersättning kvartalsvis i efterskott, finns endast uppgifter om antal barn för de tre första kvartalen 2004. Även en del kostnader för 2003 har betalats ut under året. Omkring 46 miljoner kronor betalades ut till 55 kommuner för ungefär 300 barn i familjehem eller motsvarande.

Många barn, främst äldre barn, finns dessutom i så kallat gruppboende i Göteborg, Härnösand, Skellefteå och Uppsala, totalt omkring 70 platser. Dessa grupp-hem fick 31 miljoner kronor i ersättning under året. Kostnaderna för grupphemmen har ökat under året, bl.a. på

4 Se bilaga 1

grund av att ett nytt grupphem har startats i Karlskrona och att Skellefteå har utökat sitt mottagande i grupphem med åtta platser.

Kommunerna har möjlighet att söka ersättning för *betydande extraordinära kostnader* som inte täcks av de övriga ersättningar som kommunen har rätt till. 2004, liksom de senaste åren, hade Integrationsverket ett fast ramanslag på 30 miljoner kronor. Ansökningar från totalt 86 kommuner uppgick till nära 60 miljoner kronor. Viss ersättning betalades ut löpande under året för kostnader i samband med direktmottagning av kvotflyktingar, totalt 2,9 miljoner kronor, och som ekonomisk kompensation i samband med organiserat mottagande av flyktingar som flyttade från vissa kommuner i en storstadsregion, totalt 2,2 miljoner kronor.

Övriga 24,9 miljoner kronor betalades ut som ersättning för kostnader för vård och behandling, placeringskostnader m.m. för enskilda eller familjer som i samband med mottagandet hade ett stort behov av insatser där kostnaden inte kunde eller skulle täckas av den schabloniserade ersättningen. Behovet av sådana insatser har ökat och trots att de hade hög prioritet, kunde inte kommunerna få full täckning för sina kostnader på grund av medelbrist. Det ansökta beloppet hade varit betydligt högre om kommunerna hade sett någon möjlighet att få ersättningen beviljad fullt ut.

Kostnaderna för personer med ett *varaktigt behov av vård* har ökat de senaste åren. Under 2004 betalades totalt 91,8 miljoner kronor ut i ersättning jämfört med 80 miljoner under 2003. Av dessa gick 76 miljoner kronor, motsvarande ca 83 procent, till kommuner, medan det till landsting utbetalades 15,8 miljoner kronor, motsvarande ca 17 procent.

Kommunernas höga andel beror dels på många kostnadskrävande insatser enligt LSS (Lagen 1993:387 om stöd och service till vissa funktionshindrade) och LASS (Lagen 1993:389 om assistansersättning), men även på att många landsting inte söker den ersättning de är berättigade till. Fram till årsskiftet hade kostnader för omkring 152 personer, varav 41 procent kvinnor och 59 procent män, ersatts under 2004. Trots att alla kostnader under året ännu inte har sökts och ersatts är antalet personer fler än tidigare år.

Landsting och kommuner har möjlighet att söka ersättning för kostnader i samband med *hälsoundersökning* av de kvotflyktingar och vissa anknytningar som kommer till Sverige. 2004 betalades totalt 4,8 miljoner kronor ut i ersättning, jämfört med 4,3 miljoner kronor 2003.

Ekonomisk kompensation för att organiserat ta emot nyanlända invandrare som ursprungligen togs emot i storstadskommun

Under 2004 omfattades 13 kommuner i storstadsregionerna (Botkyrka, Burlöv, Göteborg, Haninge, Huddinge, Lund, Malmö, Mölndal, Nacka, Sollentuna, Stockholm, Södertälje och Upplands Väsby) av möjligheten att hjälpa personer att organiserat flytta till en annan kommun.

De nya kommunerna får ekonomisk kompensation från utflyttningskommunen och Integrationsverket inom ramen för extraordinära kostnader för de som flyttade inom 4–18 månader från det första mottagandet. Ekonomisk kompensation på 2,2 miljoner kronor betalades under 2004 ut till 23 kommuner, för totalt 61 personer som hade flyttat från någon av de 13 kommunerna inom 7–18 månader under 2003 och 2004. Möjlighet till ekonomisk kompensation finns även under 2005, och flera kommuner kommer därför att söka ersättning i efterhand.

Enligt statistik och information från storstadskommunerna, flyttade totalt 115 personer organiserat under året. Av dessa flyttade 37 inom 4–6 månader och för dessa betalade endast utflyttningskommunen ut kompensation. Totalt var det 27 kommuner som tog emot personer som flyttade från 3 av de 13 storstadskommunerna, nämligen Stockholm, Göteborg och Botkyrka.

Sekundärflyttningens struktur och omfattning

Rapport om sekundärflyttningens struktur och omfattning avseende 2003 har lämnats till regeringen den 30 mars 2004.⁵ Rapporten innehåller information om:

- total mottagning och sekundärflyttningens omfattning
- flyttning i förhållande till hur personen kom till kommunen
- demografi
- geografisk fördelning
- flyttning till och från storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö
- hur möjligheten till ekonomisk kompensation har påverkat sekundärflyttningen.

Integrationsverket lämnar en särskild redovisning om sekundärflyttningens struktur och omfattning under 2004 till regeringen i mars 2005.

Utgiftsprognoser till departementet och Ekonomistyrningsverket för anslaget 10:3 – kommunersättningar

Prognoser har lämnats till departementet och Ekonomistyrningsverket enligt föreskrifter. Prognoserna har kommenterats i förhållande till föregående prognostillfälle samt i förhållande till budgeten.

Utveckling av introduktionen

Under året har Integrationsverket på olika sätt arbetat för att främja utvecklingen av introduktionen. Fokus har varit att samordna strategiska aktörers förändringsarbete på nationell och regional nivå, samt i storstadskommunerna. Avgörande för fortsatt utveckling är att säkerställa ett engagemang bland de regionala och

⁵ Integrationsverket, diarienummer INT-19-04-402

lokala aktörerna, för att utveckla samverkan som grund för utvecklingen av introduktionen.

Utvecklingsarbete inom ramen för den Centrala överenskommelsen

Den reviderade upplagan av den Centrala överenskommelsen om utveckling av introduktionen för flyktingar och andra invandrare undertecknades den 1 mars 2004. Myndigheten för skolutveckling har tillkommit som sjätte undertecknande part. Med anledning av detta uppdaterades överenskommelsen med en beskrivning av nya och fördelade uppdrag mellan Skolverket och Myndigheten för skolutveckling. Justeringar är också gjorda med anledning av förändringar i Arbetsmarknadsverkets regleringsbrev, och av resultatet av utredningarna om flyktingmottagandet och introduktionen samt svenskundervisningen.

Den Centrala överenskommelsen har haft stor betydelse för utvecklingen av regionala och lokala överenskommelser, vilka i sin tur är en betydande drivkraft för vidareutveckling av samverkan och av verksamheten. Under året har ett intensivt arbete pågått för att stimulera samverkan i regionerna. Som ett resultat av detta finns 15 regionala överenskommelser undertecknade.⁶ Vissa regionala överenskommelser har kompletterats med fler undertecknande aktörer för att bredda plattformen för introduktionen. Därutöver är 52 lokala överenskommelser undertecknade i kommunerna enligt intentionerna i den Centrala överenskommelsen. Enligt rapport från länsarbetsnämnderna är ytterligare 77 lokala överenskommelser på gång.⁷

Den partsammansatta beredningsgruppen för den Centrala överenskommelsen har under 2004 arrangerat två dialogdagar. Vid dessa tillfällen har representanter från centrala och regionala aktörer diskuterat strategiskt viktiga samverkansfrågor med ansvariga i kommunerna. Dialogdagarna har fallit väl ut och beskrivits som betydelsefulla för fortsatt samverkan mellan myndigheter och organisationer.

Dessutom har samverkansdialoger utifrån den Centrala överenskommelsen genomförts i flertalet av landets län, vars syfte varit att stödja och utveckla samverkan mellan myndigheterna. I dessa dialoger har Svenskt näringsliv, arbetsmarknadens organisationer m.fl. deltagit. Dialogerna har mottagits väl och har resulterat i underlag som kommer att ligga till grund för fortsatt utvecklingsarbete under 2005.

Tidigare års uppföljningar av den Centrala överens-

kommelsen har visat ett ökat samarbete i kedjan under introduktionen. Denna positiva utveckling har fortsatt under året med ett ökande antal tecknade överenskommelser som följd.

Utvecklingsarbete inom ramen för regionala överenskommelser

Integrationsverket ingår i samtliga läns samverkansgrupper för arbetet med regionala överenskommelser.

Sammantaget har strategin under året varit att utveckla de regionala överenskommelserna när det gäller olika perspektiv, fler aktörer och förändrade arbets-sätt. En samordning av arbetet mot diskriminering, ohälsa och av arbetet för etnisk mångfald i arbetslivet, samt konkreta kopplingar till tillväxtpolitiken pågår. Verket har haft en viktig roll i detta arbete. I det följande anges ett antal exempel på denna utveckling.

- Nya aktörer såsom näringslivets organisationer, landsting och högskolor omfattas av allt fler överenskommelser.
- Länsstyrelserna medverkar i de flesta län på ett aktivt sätt i det regionala arbetet med utveckling av introduktion för nyanlända.
- Kontakt mellan antidiskrimineringsbyråer, NGO och de regionala samverkansgrupperna har skapats för att möjliggöra representation av de förstnämnda i de regionala överenskommelserna.
- Integrationsverket samverkar med Uppsala län för att bygga upp en regional NGO-representation för att stärka egenmaktprocesser och skapa möjligheter att medverka i det regionala arbetet.
- Revidering av den regionala överenskommelsen i Region Skåne har initierats av Integrationsverket för att växla in hälso- och tillväxtperspektiven och för att ta tillvara länsstyrelsens intresse av regional samordning.
- Allt fler överenskommelser anger gemensamma mål som ska följas upp av aktörerna. I Västerbotten finns tydliga, uppföljningsbara mål angivna.
- Stockholms län har utvecklat sin överenskommelse mot en plattform för integration där frågor som mångfald, antidiskriminering, hälsa, bostäder etc. ska ingå. Det regionala samarbetet har resulterat i konkreta aktiviteter tillgängliga för nyanlända som SFA (svenska för akademiker) och SFF (svenska för företagare).
- Kopplingen mellan det regionala överenskommelsearbetet och regionala tillväxtprogram har blivit tydligare. I Blekinge län har introduktionsverksamhetens syfte och mål skrivits in i det regionala tillväxtprogrammet som samtliga kommuner ställt sig bakom. I Jönköpings län driver Kommunförbundet ett samverkansprojekt med stöd från Integrationsverket för att implementera strategin för överenskommelsearbetet. I arbetet finns ett EU-projekt för kompetensförsörjning med fokus på tidiga arbetslivskontakter för asylsökande.

6 Regionala överenskommelser finns undertecknade i följande län: Dalarna, Gävleborgs län, Jämtlands län, Jönköpings län, Kronobergs län, Norrbottens län, Region Skåne, Stockholms län, Södermanlands län, Uppsala län, Västerbottens län, Västerbottens län, Västmanlands län, Örebro län och Östergötlands län.

7 Ytterligare information om de lokala överenskommelserna: www.integrationsverket.se

Utöver dessa exempel har Integrationsverket och Länsarbetsnämnderna i respektive län i samverkan arrangerat dialogdagar i länen. På så sätt har verket nått ut med kunskap och haft möjlighet till dialog med representanter från regionala aktörer, men också från kommuner, arbetsförmedlingar m.fl. I dessa möten har vikten av mångfalds- och antidiskrimineringsarbete för snabbt inträde på arbetsmarknaden tydliggjorts.

I de län som ännu inte har en skriftlig och undertecknad överenskommelse sker samverkan inom ramen för de regionala samverkansgrupperna. Vissa län anser att den regionala samverkansgruppen räcker som grund för arbetet. Andra har haft svårt att samlas kring en gemensam överenskommelse som får en tillräckligt stark legitimitet, vilket delvis försvåras av att länet är stort, som är fallet med Västra Götaland.

För att få kunskap som kan stödja de regionala alliansernas fortsatta utvecklingsarbete har Integrationsverket kartlagt och följt upp det regionala överenskommelsearbetet på olika sätt.

I Norra Sverige har en studie genomförts i samarbete med Dalarnas Högskola och i södra Sverige genomförs en kartläggning/beskrivning på uppdrag av Integrationsverket. En sammantagen reflektion från studierna är att de regionala och lokala överenskommelserna kan och bör fungera som väsentliga verktyg i det operativa arbetet med introduktion av nyanlända flyktingar och andra invandrare.

Genom de möten och sammankomster som arbetet med dokumenten föranleder skapas förutsättningar för verksamhetsutveckling, samverkansformer och samsyn. Genom att formalisera revidering och sammankallning erhålls en kontinuitet i det fortsatta utvecklingsarbetet och diskussionerna ges en nödvändig plattform.

Utvecklingsarbete inom ramen för lokala överenskommelser

Många kommuner har under året undertecknat lokala överenskommelser med berörda aktörer för utveckling av introduktionen för nyanlända.⁸ Utvecklingen är delvis ett resultat av att den regionala överenskommelsen i de flesta fall har presenterats vid kommunernas arbetsmarknadsnämnder.

Arbetet med de lokala överenskommelserna har startat processer för att utveckla bättre metoder i mottagandet och för ett bredare perspektiv som mångfald, hälsa och jämställdhet. Ett bättre och närmare samarbete med olika aktörer påbörjat eller ökat insatserna för att samverka kring de nyanländas introduktion och närmandet till en egen försörjning.

Tillsammans med samverkansmyndigheterna fortsätter nu arbetet med att involvera nya aktörer som näringsliv, landsting, högskola och antidiskrimineringsverksamheter.

Arbetet inom ramen för såväl regionala överenskom-

⁸ För ytterligare information om de lokala överenskommelserna: www.integrationsverket.se

melser/samverkansgrupper och lokala överenskommelser bygger på en långsiktig samverkan mellan parterna. Integrationsverket bistår kommunerna kring stöd och kunskap som gäller bosättnings- och ersättningsfrågor samt utvecklingsfrågor framför allt via kommunernas egna nätverk.

Samverkan med Inlandsdelegationen

Integrationsverket har i samverkan med Inlandsdelegationen haft dialog med ett antal företagare i norra Sveriges inland utifrån ett integrationsperspektiv. Vi kan konstatera att de lokala företagarna inte känner till de regionala överenskommelserna och den samverkan som finns med arbetstagarorganisationer på regional nivå. Det största hindret för nyanländas etablering på arbetsmarknaden som företagen upplever är bristande kunskaper i svenska. Integrationsverket fick i mötet med företagarna en kunskap som i sig resulterat i att verket stödjer ett projekt i Västerbottens län där länets aktörer i samverkan med arbetsgivare ska försöka utveckla svenskundervisningen.

Samsyn om hälsa och den första tiden i Sverige

Integrationsverket har valt att använda metodiken med central allians i syfte att förbättra samverkan mellan olika aktörer i hälsorelaterade frågor under introduktionen. Målet med arbetet är att åstadkomma en plattform för att driva utvecklingen framåt på liknande sätt som den Centrala överenskommelsen om utveckling av introduktionen. Arbetet har initierats till följd av återkommande rapporter om ohälsa som ett hinder för introduktionen.

Arbetsgruppen består av representanter för Folkhälsoinstitutet, Institutet för psykosocial medicin, Integrationsverket, Karolinska Institutet, Landstingsförbundet, Migrationsverket, Myndigheten för skolutveckling, Riksförsäkringsverket, Socialstyrelsen och Svenska kommunförbundet (Sveriges Kommuner och Landsting). Integrationsverket vill genom den nationella arbetsgruppen för hälsa och den första tiden i Sverige rikta sig mot en bredare målgrupp än tidigare och motverka det hinder som ohälsan är för en lyckad introduktion.

Arbetet har under året till stor del präglats av kunskapsöverföring mellan organisationernas representanter i arbetsgruppen. Flera av organisationerna har tidigare inte haft någon aktiv roll när det gäller nyanländas etablering. Respektive part har återrapporterat de frågor som blivit lyfta både till arbetsgruppen och till den egna organisationen. Syftet har varit att finna de områden som respektive organisation i nuläget kan utveckla för att bidra till en introduktionsverksamhet som både främjar hälsa och minimerar ohälsans negativa inverkan på en effektiv introduktion. Arbetsgruppen har också försökt finna de områden som generellt behöver förbättras, alternativt belysas, i det fortsatta utvecklings-

arbetet. Alliansen har också utvecklat en gemensam insikt/kunskap om betydelsen av att se hälsofrågor ur ett tvärsektorielt perspektiv. Det saknas i dag en tydlig struktur för vem som ska ta fram relevant kunskap inom stora delar av problemområdet.

Det mest konkreta resultatet av arbetet hittills är att parternas högsta chefer under våren 2004 undertecknade dokumentet *Samsyn kring hälsa och den första tiden i Sverige*⁹ som utgör en plattform för det fortsatta utvecklingsarbetet. En överenskommelse av samma karaktär som *Överenskommelsen om utveckling av introduktionen* var inte möjlig att åstadkomma då de inblandade parternas »makt att förändra« rent organisatoriskt inte tillåter en överenskommelse av mer detaljerat slag. Dokumentet bör i stället ses som en början till ett förändringsarbete, som kan konkretiseras i det regionala och lokala sammanhanget.

Integrationsverkets förhoppning är att alliansens parter allt tydligare ska se sin roll och betydelse för en förbättrad introduktion. För att uppnå detta och för att alliansen med tiden ska bli mer konkret krävs ökad kunskap om hälsa ur ett strukturellt perspektiv inom den sÄrlösning som introduktionen är, och att myndigheterna i alliansen får ett specifikt uppdrag att medverka i introduktionen genom sin ordinarie verksamhet. Det mest konkreta arbetet inom området »hälsa och den första tiden i Sverige« sker idag genom externt finansierade projekt.

Hälsofrämjande introduktion

Integrationsverket finansierar och deltar i det fyraåriga aktionsforskningsprojektet *Hälsofrämjande introduktion*, som utförs av Karolinska institutet. Projektet har under året prövat metoder och strategier för att öka introduktionsdeltagares möjligheter till egenmakt vid sin introduktion. Metoderna som används rör sig från individuell till strukturell nivå. Interventionerna har skett i Lidingö, Lund, Trollhättan och Örebro. Kunskaper från projektet och från forskargruppen har använts vid utvecklingsarbetet av *Samsyn kring hälsa och den första tiden i Sverige*.

Projektet skulle avslutas i januari 2005. På grund yttre omständigheter har dock en del av projektet försenats. Integrationsverket har därför beslutat att stödja projektet till och med juni 2005, då verket anser att projektet har ett stort värde i ett fortsatt utvecklingsarbete.

Nyanlända elever och skolinledning

Mot bakgrund av Integrationsverkets tidigare rapportering kring nyanlända elever och skolinledning, inbjöd Myndigheten för skolutveckling till samverkan kring ett regeringsuppdrag att ta fram kunskap om situationen för elever som kommer till Sverige sent under sin skoltid, och att stödja kommunernas arbete

med denna elevgrupp. Integrationsverket har deltagit i arbetet på olika sätt, framför allt genom en gemensam beställning och analys av statistik över gruppen sent anlända elever och deras studieresultat i grundskolan, men också genom att sprida kunskaper från våra rapporter i regionala seminarier, och att lämna synpunkter på urval och frågeställningar till en kommunenkät. (Se resultat under Uppföljningen av introduktionen för flickor och pojkar, sidan 22.)

Integrationsverket bedömer att ovan nämnda kunskaps- och metodstöd och samverkan på ett bestående sätt bidragit till kunskapsöverföring som svarar mot ett faktiskt behov hos Skolutvecklingsmyndigheten. Framför allt har samverkan inneburit att ny relevant kunskap har utvecklats vilket är en tillgång för såväl Integrationsverket som Myndigheten för skolutveckling. Denna kunskap kommer att ha betydelse för myndighetens fortsatta utvecklingsarbete i kommunerna, samtidigt som Integrationsverket fått nödvändig kunskap i arbetet att stödja och följa upp introduktionen för nyanlända flickor och pojkar.

Utvecklingsprojekt med medel från Europeiska flyktingfonden

Europeiska flyktingfonden (ERF), som inrättats för perioden 2000–2004, är ett unionsgemensamt initiativ i syfte att underlätta för EU-länderna att ta emot asylsökande och flyktingar. Migrationsverket förvaltar medlen och gör urvalen i samråd med Integrationsverket.

Integrationsverket har handlagt och lämnat förslag till beslut avseende ansökningar inom integrationsområdet, avgett yttranden över del- och slutrapporter, deltagit i ERF:s konferenser samt medverkat i utvecklingen av ERF:s verksamhet.

För programåret 2004 fick Sverige drygt 23 miljoner kronor att fördela på projektverksamheter. Antalet registrerade ansökningar var 105, varav ca hälften berörde integrationsområdet. Medel har via Migrationsverket tilldelats 10 projekt inom integrationsområdet om totalt 8,5 miljoner kronor. Satsningar har bl.a. skett på regional samverkan, svenskinläring och utveckling av IT-stöd i språkundervisningen, utveckling av strategier för att bättre kunna möta kvinnors behov av stöd under introduktionen och ökat egenföretagande bland kvinnor.

För femårsperioden förbrukas preliminärt ca 103,2 miljoner kronor för projektmedel till de tre sakområdena och av dessa preliminärt 47,3 procent inom integrationsområdet. Flyktingfonden har blivit ett viktigt resurstillskott för att stimulera utvecklingen av introduktionen. Ny kunskap tas fram och processer och metoder/modeller utvecklas.

I Migrationsverkets slutrapport, publicerad 2004, till EU kommissionen för programår 2002 framgår bl.a. följande om integrationsområdet:

⁹ Integrationsverket, diarienummer INT-33-02-2482

Arbetsområdet »Utveckla metoder som stöder en utveckling av berörda aktörers samverkan på alla nivåer för att förbättra möjligheterna till egenförsörjning och delaktighet i samhällslivet« var störst. Åtta projekt arbetade inom området och det motsvarade ca 50 procent av fondmedlen för integration. Andra arbetsområden var att utveckla metoder som främjar hälsa, metoder som utvecklar den enskildes nätverk och metoder som gynnar personer i behov av särskilt stöd.

En oberoende utvärdering av programår 2002 visade att det fanns en hög överensstämmelse mellan projektens planerade och genomförda insatser. Denna överensstämmelse var högre än för programåren 2000–2001. Insatserna har gett resultat på både individ och systemnivå.

Måluppfyllelseanalysen visar att det finns en hög överensstämmelse mellan faktiska resultat och effekter och önskade resultat och effekter. Förutom den svenska utvärderingen har det också genomförts en »Mid-term Evaluation of the European Refugee Fund« på uppdrag av kommissionen. Utvärderingen avsåg programåren 2000–2002 och genomfördes i alla medverkande medlemsstater.

Andel fondmedel som använts för integrationsinsatser i Sverige är mycket större än det europeiska genomsnittet. Fördelningen av medlen i Sverige för perioden är 25 procent för asylmottagningen, 52 procent för integration och 24 procent för återvandring. Det europeiska genomsnittet är 55 procent för asylmottagningen, 26 procent för integration och 20 procent för återvändande¹⁰ och frivillig återvandring. I Sverige gav fonden under 2002 i större utsträckning stöd till system och

strukturer, i förhållande till individuellt stöd. Det är en medveten svensk strategi som skiljer sig från det europeiska genomsnittet.

EU:s ministerråd träffade i juni 2004 en politisk överenskommelse om att förlänga fondens verksamhet med sex år. I Sverige genomfördes därför under hösten ett seminarium (NGO Forum) för att identifiera brister i det svenska systemet och diskutera hur fonden bäst ska användas i nästa period för att utveckla de olika aktörernas arbetsmetoder och kompetens, och skapa möjligheter till samverkan mellan myndigheter och frivilligorganisationer.

Spridning av lärande exempel

Via sidan *Första tiden i Sverige* på Integrationsverkets webbplats sprids lärande exempel på projekt och metoder som visar hur olika aktörer i samhället har arbetat med att förbättra introduktionen för invandrare. Här ges möjlighet för aktörer inom integrationsområdet att söka efter eller att bidra med lärande exempel. I dag består dessa exempel av 74 bidrag som berättar om hur aktörerna arbetat med arbetsplatsintroduktion, hälsa, svenskinläring och introduktionsprogram med mera.

Under 2004 har webbsidan *Första tiden i Sverige* haft ca 17 000 besökare. Integrationsverket har aktivt arbetat med att sprida kunskap om sidan och begärt in nya bidrag samt kompletterat befintliga bidrag.

För att öka kunskapen om integrationspolitikens olika perspektiv kommer sidan att utvecklas under 2005. Då kommer även lärande exempel om mångfald och antidiskriminering att förmedlas.

10 Återvändande anses i Sverige som en del av mottagningen.

Verksamhetsgren

Främja integrationen

Mål

Ge ändamålsenligt stöd till myndigheter, kommuner, organisationer och andra aktörer för att dessa ska kunna beakta integrationspolitiken i sin verksamhet

Bedömning och analys av verksamheten

Inriktningen på arbetet under verksamhetsåret har varit att bedriva ett samlat förändringsarbete med ett brett integrationspolitiskt perspektiv, med utgångspunkt från lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla. Såväl nyanländas etablering, diskriminering och mångfald har funnits med som delar i denna helhet. Det har också varit viktigt att koppla samman verkets överenskommelser inom introduktionen med överenskommelserna om samverkan för att främja mångfald och motverka diskriminering.

Regeringen undertecknade i juni en avsiktsförklaring tillsammans med Svenska Kommunförbundet (Sveriges Kommuner och Landsting), LO, TCO och SACO om en gemensam satsning för bättre integration på arbetsmarknaden. Genom avsiktsförklaringen tas ett samlat initiativ som en del av tillväxtsamtalen mellan regeringen och arbetsmarknadens huvudorganisationer.

Flera av insatserna i avsiktsförklaringen sammanfaller med de centrala överenskommelser och handlingsplaner om att främja mångfald och motverka diskriminering, som Integrationsverket tecknade med ovan nämnda parter, samt Svenskt Näringsliv 2003. Detta har inneburit att en del av de planerade gemensamma insatserna har fördröjts i avvaktan på att åtagandena enligt avsiktsförklaringen konkretiseras.

Under 2004 har verket genomfört en kartläggning av mångfaldsverksamheten i 17 statliga myndigheter samt motsvarande kartläggning i ett urval av 42 kommuner. Rapporterna *Staten som förebild*¹ samt *Den kommunala sektorn som förebild*² har tillfört verket unik och relevant kunskap för att i dialog med berörda aktörer kunna

påverka utvecklingen av etnisk mångfald inom den offentliga sektorn i en positiv riktning.

Resultatet från en första extern utvärdering av lokala och regionala antidiskrimineringsverksamheter lämnades av verket till regeringen i februari 2004.³ Rapporten visar att antidiskrimineringsverksamheter fortsatt att utveckla sitt samarbete och sin samverkan med andra folkrörelser. Den externa utvärderarens slutsatser och rekommendationer har föranlett Integrationsverket att, i samråd med antidiskrimineringsverksamheternas nationella nätverk, vidareutveckla kriterierna och verksamhetskraven för beviljandet av statligt stöd till verksamheten. Verket har bl.a. initierat behov av en förordningsförändring som ger möjligheter att stödja även centrala sammanslutningar som bedriver antidiskrimineringsverksamheter.

Integrationsverket har även följt upp utvecklingen av verksamheten vid Centrum mot rasism. En rapport lämnades till regeringen i november 2004.⁴ Resultatet från uppföljningen visar att centrets verksamhet utvecklas planligt och i enlighet med riktlinjerna för statsbidragen för verksamheten.

Under verksamhetsåret har Integrationsverket antagit nya riktlinjer och föreskrifter för projektbidrag till organisationer som främjar integration. Syftet är dels att underlätta uppföljning och kvalitetssäkring av projektbidragsadministrationen, dels att fokusera projektbidragsanslaget till de prioriterade integrationsmålen (främja egen försörjning och motverka diskriminering). Resultatet från höstens samrådskonferens med organisationer bildade på etnisk grund angående organisationsstöd, verksamhetsbidrag och etableringsstöd, visade på en positiv utveckling i organisationernas förhållningssätt och ansvar när det gällde att medverka till utvecklingen av integrationen i Sverige.

1 Integrationsverkets rapportserie 2004:04

2 Integrationsverkets rapportserie 2004:05

3 Integrationsverket, diarienummer INT-23-03-1408

4 Integrationsverkets diarienummer INT-37-04-1584

Centrala överenskommelser med arbetslivets organisationer

Regeringen undertecknade i juni 2004 en avsiktsförklaring tillsammans med Svenska Kommunförbundet, LO, TCO och SACO om en gemensam satsning för bättre integration på arbetsmarknaden. Flera av insatserna i avsiktsförklaringen sammanfaller med de centrala överenskommelser och handlingsplaner om att främja mångfald och motverka diskriminering, som Integrationsverket tecknade med ovan nämnda parter, samt Svenskt Näringsliv 2003.

Under året har följande insatser och aktiviteter utifrån överenskommelserna och handlingsplanerna kunnat genomföras:

- Under hösten utkom en tidningsbilaga till Dagens Industri som producerats tillsammans med Svenskt Näringsliv angående integration i arbetslivet. Tidningsbilagan har fått stort genomslag.
- Ett flertal projekt i handlingsplanerna som startades 2003 har fortgått under 2004. Ett exempel som redovisats under året är SIF:s projekt *Fack och företag i en mångkulturell arbetsvärld* i Västsverige som visar på framgångsrika vägar till arbetsmarknaden för invandrade genom coaching och praktikplatser.
- Ett projekt har drivits tillsammans med LO som syftat till att undersöka namnets betydelse för chansen att få en anställning. *Ökar chansen om man byter namn till ett vanligt svenskt namn?* Från projektet finns hittills enbart preliminära resultat.
- I samverkan med Rådet för integration i arbetslivet, där samtliga undertecknande parter ingår, har Integrationsverket medverkat till att videon *Scener ur ett arbetsliv* producerades under 2003. Under 2004 fick videon priset Guldklappan som är informations- och kommunikationsbranschens egen utmärkelse för beställningsfilm. Videon används nu i många sammanhang som utbildningsmaterial.
- Integrationsverket har medverkat vid möte med ledningsgruppen för Rådet för integration i arbetslivet.

Mångfaldsarbete

GD-nätverk – med ett 30-tal myndigheter

GD-nätverket för *Utvecklande mångfald* startades 2002. Genom GD-nätverket förs en dialog om integrationspolitikens praktiska tillämpning. Lärande exempel och metoder och arbetssätt för att främja etnisk diskriminering och motverka diskriminering sprids och diskuteras på nätverksträffarna.

För närvarande består GD-nätverket av drygt 30 myndigheter. Myndighetscheferna bestämde i slutet av 2003 att ett kompletterande nätverk med kontakt-

personer⁵ skulle bildas för att på myndighetschefernas uppdrag driva och utveckla myndigheternas arbete för mångfald och motverka diskriminering. Detta kompletterande nätverk har haft två träffar under året. Första träffen hade temat rekrytering och den andra träffen handlade om etnisk mångfald.

Rekryteringsträffen fick till följd att ett antal statliga myndigheter, kommuner och organisationer samarbetar för att driva ett Equal-projekt, *Framtidsanpassad inkluderande rekrytering med fokus på kompetens* (FAIR). Projektet ska studera rekryteringsprocessens olika delar och öka kvaliteten i rekryteringsarbetet – rätt person på rätt plats – öka jämställdheten och minska diskrimineringen. ESF-rådet godkände projektet som startades i november.

Vid den andra träffen som handlade om etnisk mångfald presenterades Integrationsverkets rapport *Staten som förebild?*⁶ Ett erfarenhetsutbyte och en diskussion fördes om formerna för statligt mångfaldsarbete.

Staten som förebild?

För att få insikter om hinder och möjligheter för integration inom statsförvaltningen fick Integrationsverket ett uppdrag från regeringen att kartlägga mångfaldsarbetet inom staten. Resultatet presenteras i *Staten som förebild?* där införandet av mångfaldsplaner och dess påverkan på den etniska mångfalden bland 17 statliga myndigheters personal har analyserats. Se också sidan 23.

Myndigheterna ser mångfald som en bland många prioriterade frågor. Det behövs en samsyn i mångfaldsfrågan och i de utredningar som åläggs olika myndigheter. Myndigheterna menar att Integrationsverket bör ha en aktiv roll för att skapa en samsyn bland de största myndigheterna. Myndigheterna behöver kunskaper i form av statistik och data från Integrationsverket för att kunna driva frågan vidare.

Myndigheterna har också önskat interna mångfalds-seminarier där rapporten *Staten som förebild?* presenteras utifrån respektive myndighets resultat och kopplas

5 Förutom Integrationsverket representerar nätverkets kontaktpersoner följande myndigheter: Arbetsmiljöverket, Banverket, Ekonomistyrningsverket, Energimyndigheten, Europeiska Socialfonden, Folkhälsoinstitutet, Högskolan i Borås, Högskolan i Trollhättan Uddevalla, Högskoleverket, Kulturrådet, Myndigheten för Kvalificerad yrkesutbildning, Lotteriinspektionen, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Kalmar län, Länsstyrelsen i Örebro län, Lärarhögskolan i Stockholm, Myndigheten för skolutveckling, Nationalmuseum, Nutek, Pliktverket, Premiepensionsmyndigheten, Radio- och TV-verket, Riksantikvarieämbetet, Riksförsäkringsverket, Riksgäldskontoret, Riksåklagaren, SISUS, Skatteverket, Skolverket, SMHI, Statens institutionsstyrelse, Statens kvalitets- och kompetensråd, Ungdomsstyrelsen, Verket för högskoleservice, Vägverket samt Överstyrelsen för psykologiskt försvar.

6 Integrationsverkets rapportserie 2004:04

till deras interna mångfaldsarbete. Detta planeras att genomföras under 2005. Arbete pågår också med att ta fram ett informationsmaterial som stöd i den statliga sektorns mångfaldsarbete.

Tillväxtprogram i samarbete med Nutek

Nutek har startat ett projekt som ska ge strukturfonderna ökad kunskap om och ökat intresse för att leva upp till målen miljö, jämställdhet och integration i de samlade programdokument (SPD) som styr deras val av bidragsgivande till projekt. Integrationsverket har medverkat och genomfört utbildningar inom projektet, vilket bidragit till att de deltagande myndigheterna lärt sig mer om integration. Strukturfonderna har fått instrument och utbildning i att främja målen.

Som samverkanspart till NUTEK har Integrationsverket deltagit i flera konferenser som NUTEK anordnat. I maj deltog verket i ett seminarium för utvecklingsarbete om regionala utvecklingsprogram (RUP). De regionala tillväxtprogrammen kan sägas ingå som en del i RUP. Integrationsverkets anser det naturligt att tillsammans med andra centrala myndigheter få utveckla modeller för hur de kan beskriva sin regionala roll.

När regeringen i juni 2004 gav 13 statliga myndigheter i uppgift att redovisa förslag till metoder som bidrar till att stärka arbetet med regionala utvecklingsprogram, fanns inte Integrationsverket med. NUTEK har dock funnit det viktigt att Integrationsverket är med och har uppmärksammat formuleringen i uppdraget »Samråd skall under uppdragets genomförande ske med företrädare för ... Integrationsverket och ...«. Utifrån detta har verket deltagit i träffar för att säkerställa att integrationsperspektivet beaktas på såväl nationell som regional nivå.

Integrationsverket i samverkan med Statens kvalitets- och kompetensråd (KKR)

Integrationsverket har tillsammans med KKR och andra aktörer som Arbetsmarknadsverket, DO, universitet och högskolor förberett en preparandutbildning för framför allt invandrade akademiker. Arbetet ryms inom KKR:s regeringsuppdrag. Syftet är att underlätta för invandrade akademiker att få jobb inom staten och för statliga arbetsgivare att öka den etniska och kulturella mångfalden. I januari 2005 startar utbildningen vid Stockholms universitet.

Integrationsverket har också bidragit med kunskap om etnisk och kulturell mångfald i statliga myndigheter till KKR:s webbplats. Materialet kompletteras successivt och innehåller argument för mångfald, vägledning, länktips och andra lärande exempel från statliga myndigheter.

Förändring inom

Europeiska Socialfondens mål 3

Integrationsverket har genom arbete i övervakningskommittén för Europeiska Socialfondens mål 3 och i dess beredningsgrupp för insatsområde 3 – Integration, mångfald och jämställdhet – medverkat till vissa förändringar inom insatsområde 3 i det samlade programdokument (SPD) som antogs hösten 2004. Förändringarna innebär bl.a. att projekt som riktar sig till personer som inte direkt står till arbetsmarknadens förfogande (t.ex. långtidssjukskrivna) kan delfinansieras med Europeiska Socialfondens medel.

För projekt inom åtgärden 3:1 Integration och mångfald utvidgas målgruppen. Det har upplevts som ett hinder för själva syftet med åtgärden att arbeta med homogena målgrupper, t.ex. enbart personer med utländsk bakgrund. Med hänsyn till åtgärdens syfte öppnas den för deltagare som inte har utländsk bakgrund eller funktionshinder som en kompletterande målgrupp. Programmet kan också omfatta projekt i samband med bristyrkesutbildning för personer med utländsk bakgrund som har anställning.

Storstadslänsstyrelsernas integrationsarbete

Länsstyrelserna i Stockholms, Skåne och Västra Götalands län ska enligt sina regleringsbrev bedriva verksamhet på regional nivå i syfte att främja allas lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter, oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Insatser som främjar den etniska mångfalden på arbetsmarknaden och integrationsperspektivet i samband med tillväxtprogrammen ska ges särskild uppmärksamhet, och uppdraget ska genomföras i samverkan med Integrationsverket.

Integrationsverket har deltagit i två möten med STIG (Storstadslänsstyrelsernas integrationsgrupp). Mötena har behandlat pågående arbeten nationellt och länsvis.

Verket har träffat överenskommelse med Stockholms länsstyrelse i syfte att erbjuda länets kommuner ett forum för samarbete för att öka kunskapen och få stöd i sitt eget utvecklingsarbete, när det gäller mångfald och diskriminering i arbetslivet. Ca 12 kommuner från länet har deltagit i nätverksbildandet.

Integrationsverket har 2003 tecknat avtal med länsstyrelserna i Skåne och Stockholms län om att de i samverkan med kommunerna i länet arbetar mot rasism och för etnisk mångfald i respektive kommun. Genom samarbetet med dessa två länsstyrelser når Integrationsverket många kommuner. Avtalen har lett till att kontaktnät har byggts upp i länen mellan kommunerna och länsstyrelsen. Enligt länsstyrelsen i Skåne har det varit svårare att engagera kommunpolitikerna i arbetet mot rasism än i frågan om mångfald. Trots flera försök till inbjudan till möten om rasism har mycket få politiker hörsammat inbjudan. Inom ramen för avtalet med

Länsstyrelsen i Stockholms län har studien *Kommunala strategier mot rasism och främlingsfientlighet*⁷ genomfört av Mångkulturellt centrum.

Kommuner som kartlades var Botkyrka, Haninge, Norrtälje, Södertälje, Tyresö och Värmdö. Resultatet visar bl.a. att förekomsten av rasism och främlingsfientlighet är tydlig. I vissa kommuner är verksamheten organiserad i politiska partier och i andra kommuner finns den i en mer allmän form. Frågor om invånarnas attityder har besvarats olika från kommun till kommun, vilket visar att situationen i länet varierar.

Insatser inom kommunal sektor

Integrationsverket har under 2003 initierat ett nationellt nätverk för de tjänstemän som är ansvariga för mångfaldsarbetet inom sin kommun. Kommunerna är Eskilstuna, Gotland, Gävle, Helsingborg, Karlskrona, Linköping, Malmö, Norrtälje, Stockholm, Sundsvall, Södertälje och Uppsala.

Svenska Kommunförbundet (Sveriges Kommuner och Landsting) har under året anslutit sig till nätverket. En rapport har under 2004 lämnats till Integrationsverket där nätverket beskriver sitt arbete.⁸

Nätverket har bl.a. påbörjat ett arbete med att ta fram en »verktygslåda« för områdena personalpolitik och service till medborgare. I »verktygslådan« planeras ingå checklistor och utbildningsmaterial för att synliggöra de hinder som finns för kommunernas arbete med mångfald och mot rasism och diskriminering.

Tillsammans med nätverket ska Integrationsverket genomföra en konferens under 2005 som syftar till att belysa kommunernas insatser för att införliva integrationspolitikens mål och inriktning.

Tillsammans med Svenska Kommunförbundet (Sveriges Kommuner och Landsting) har ett kommunalt nätverk mot antidemokratiska krafter i kommunerna initierats. Nätverket har diskuterat bemötandet av politiska partier med program som innehåller verksamheter riktade mot demokratin och kommer att fortsätta att verka under 2005. Nätverket ska skriva en handbok i ämnet, riktad till kommunpolitiker, och genomföra en nordisk konferens runt boken.

I november 2004 publicerades rapporten *Den kommunala sektorn som förebild?*. Den fick stor uppmärksamhet i medierna och bland kommunrepresentanter. Se också sidan 23.

Insatser mot rasism och diskriminering

Regional och lokal antidiskrimineringsverksamhet

Lärdomar från uppföljning av antidiskrimineringsverksamheterna⁹ och den externa utvärderarens slutsatser och rekommendationer har föranlett Integrationsverket att i samråd med antidiskrimineringsverksamheternas nationella Nätverk utveckla kriterier för verksamhetens storlek, innehåll, struktur och professionalitet för beviljandet av statligt stöd. Integrationsverkets kontinuerliga uppföljning av verksamheterna och dialogen med dessa har bidragit till följande effekter:

- Antidiskrimineringsverksamheterna har utvecklat sitt samarbete med andra folkrörelser, exempelvis sådana vars medlemmar omfattas av de fyra diskrimineringsgrunderna samt fackföreningar, arbetsgivarorganisationer, juridiska institutioner och kommunala och regionala myndigheter.
 - Antalet organisationer och institutioner som vill utveckla ett samarbete med verksamheterna kring konkreta aktiviteter och projekt ökar stadigt.
 - Större insatser har gjorts för att synliggöra och marknadsföra verksamheterna bland brukare och allmänhet. Detta har lett till att kunskapen om verksamheternas uppdrag hos allmänheten har ökat betydligt, och att fler medborgare som anser sig har blivit utsatta för diskriminering har vänt sig till verksamheterna.
 - Ett flertal verksamheter, som Motala och Stockholm Syd, öppnar filialer i det egna distriktet eller länet som följd av ökad efterfrågan av verksamheternas tjänster. Dessutom har Gotland, Uppsala och Växjö efter samråd med Integrationsverket planerat att öppna antidiskrimineringsverksamheter i den egna regionen.
 - Samverkan mellan verksamheterna och de fyra ombudsmännen, som Integrationsverket i ett initialt skede hjälpte till att samordna, sker numera direkt utifrån en överenskommen planering. Fokus är kompetensutveckling om lagstiftning mot diskriminering för såväl verksamheternas personal och huvudmän, som externa målgrupper. Graden av samverkan kring individärenden har ökat, vilket bidrar till att höja verksamheternas kvalitativa handläggning.
- Integrationsverkets utvecklade kriterier och verksamhetskrav har använts som stöd för långsiktiga samverkansplaner mellan verksamheterna och de fyra ombudsmännen.
- Integrationsverket har under 2004 aktivt gett råd och stöd i inrättandet av Rättighetscenter i Örebro och Forum för lika Rättigheter i Kista som har initierats av ideella organisationer med bred förankring i det lokala samhället och stöd från respektive kommun.

7 Integrationsverket, diarienummer INT-49-03-2257

8 Integrationsverket, diarienummer INT-23-03-1668

9 Utvärdering av lokal/regional antidiskrimineringsverksamhet lämnades till regeringen i februari 2004. Integrationsverket, diarienummer INT-23-03-1408

Integrationsverkets stöd under uppbyggnadsskedet har lett till att nämnda verksamheter säkerställer höga krav på ändamålsenlig administrativ och juridisk kompetens och mångfald, vilket borgar för en verksamhet med hög kvalitet.

- Nätverket för antidiskrimineringsbyråerna har under hösten omvandlats till en nationell organisation med syfte att utgöra en stödjande infrastruktur på nationell nivå i såväl operativ som juridisk bemärkelse. Integrationsverket har bidragit med stöd under planeringsarbetet om hur den nya nationella organisationen skulle kunna komplettera och bistå lokala och regionala verksamheter. Den nya organisationen överensstämmer väl med de råd som Integrationsverket har bidragit med.
- Integrationsverket har tillsammans med antidiskrimineringsverksamheterna i Helsingborg, Lund och Malmö initierat ett långsiktigt utvecklingsarbete med det primära målet att utveckla samverkan för att sprida verksamheten, så att personer bosatta i hela Blekinge, Skåne och Småland kan få likvärdig service.
- Till 2005 års Rekryteringsbazar i Stockholms län har antidiskrimineringsverksamheterna bjudits in på initiativ av Integrationsverket för att på plats kunna förmedla kunskap om sin verksamhet.
- Integrationsverket har under året arbetat för att det regionala överenskommelsearbetet om utveckling av introduktionen även ska representeras av antidiskrimineringsverksamheter, för att därmed bredda perspektivet inom överenskommelserna. Kontakter har skapats mellan verksamheterna/byråerna och de regionala samverkansparterna.
- Ett viktigt arbetsområde som Integrationsverket har lämnat stöd och råd om, gäller verksamheternas samarbete med europeiska systerorganisationer och institutioner. För att stödja införlivandet av det europeiska perspektivet i antidiskrimineringsarbetet, har Integrationsverket bl.a. förmedlat kontakter till holländska antidiskrimineringsbyråer. Detta har resulterat i lärarika studiebesök och erfarenhetsutbyte med holländska systerorganisationer.
- Integrationsverket har därutöver inbjudit europeisk expertis om antidiskrimineringslagstiftning, vilket har föranlett svenska antidiskrimineringsverksamheter att planera ett arbete med situation testing under 2005.

Muslimska organisationers integrationsinsatser

Under 2004 har Integrationsverket initierat en dialog med ett representativt urval av ideella muslimska organisationer för en gemensam samverkan, som syftar till att i olika former stödja muslimska organisationers integrationsinsatser. Organisationerna har valt att under 2004 prioritera insatser mot diskriminering för att bistå egna medlemmar, och för att arbeta för alla grupper som omfattas av de fyra diskrimineringsgrunderna. Detta har resulterat i att sju muslimska organisatio-

ner med aktivt stöd från Integrationsverket har bildat Forum för lika Rättigheter, en paraplyorganisation som består av kvinno-, ungdoms- och studentorganisationer samt studieförbund.

Forum för lika Rättigheter har under 2004 arbetat med att bygga upp en antidiskrimineringsverksamhet, Byrån för lika Rättigheter, som har etablerats i Kista och som i samverkan med de fyra ombudsmännen erbjuder stöd och råd till medborgarna bosatta i bl.a. Akalla, Husby, Kista, Rinkeby och Tensta. Integrationsverket har under uppbyggnaden av Byrån för lika Rättigheter aktivt arbetat för att stödja säkerställandet av hög administrativ och juridisk service samt byråns förankring hos stadsdelsnämnden. Byrån är numera lokaliserad till stadsdelsnämndens lokaler i Kista, och dess tjänster efterfrågas i hög grad av medborgarna.

Under hösten har Integrationsverket och Forum för lika Rättigheter fortsatt att planera samverkan för 2005. Utifrån erfarenheterna av samverkan under 2004 har Integrationsverket och Forum för lika Rättigheter enats om att involvera fler muslimska organisationer så att samverkan får större bredd. Dessutom ska en kartläggning av tänkbara insatser genomföras under 2005.

Centrum mot rasism

Integrationsverket har till regeringen lämnat en redovisning¹⁰ av verksamheten vid Centrum mot rasism och synpunkter på riktlinjerna för det statliga stödet.

Sammanfattningsvis bedömer Integrationsverket att centrets stadgar och verksamhetsinriktning i sin nuvarande form uppfyller syftet med statsbidraget. Verket anser dock att centrets verksamhet inte helt täcker arbetet mot alla former av intolerans. Integrationsverket anser att centrets verksamhet skulle vinna mycket på att utgå från de mänskliga rättigheterna och arbeta mot alla former av intolerans.

Integrationsverkets synpunkter på riktlinjerna för statligt bidrag är sammanfattningsvis att bredden på centrets verksamhet specificeras så att den omfattar alla diskrimineringsgrunder och att gränssnittet mellan centrets verksamhetsinriktning och antidiskrimineringsbyråernas bör tydliggöras för att undvika överlappningar och dubbelarbete, samt för att främja samarbete och motverka risken för konkurrens om ansvarsområden och resurser.

Under året har Integrationsverket genom regelbundna träffar med ledningen för Centrum mot rasism följt upp centrets uppbyggnad och förvaltat centrets ekonomiska stöd. Ett konkret resultat av samarbetet är överenskommelsen om definitiv överföring av kunskapsbanken Sverige mot rasism till centrets regi.

Ett annat resultat är det samarbete som har inletts mellan Centrum mot rasism och antidiskrimineringsverksamheterna samt ENAR (European Network Against Racism).

10 Redovisning om Centrum mot rasism, Integrationsverket, diarienummer INT-37-04-1584

Dessutom har Centrum mot rasism under hösten tagit fram rapporten *Från kaos till gemensam sak* som beskriver processen om bildandet av centret. Internationellt har Centrum mot rasism involverats i EU-projektet JOIN-IN som representant för det svenska civila samhället i projektet.

Det har varit strategiskt viktigt att samarbetet med Centrum mot rasism inte utvecklats till myndighetsstyrning av centrets utveckling. Det är viktigt att de nätverk och organisationer som har bildats utvecklas och kompletterar varandra. Centrum mot rasism har stort intresse lokalt, nationellt och internationellt och har lyckats skapa många allianser med andra aktörer i samhället.

Integrationsverkets ställningstagande är att det är av största betydelse att Centrum mot rasism fortsätter att vara en fristående och oberoende organisation i det civila samhället, och en samverkansaktör i de uppdrag som åläggs Integrationsverket inom integrationsfrämjandet, insatser mot rasism och gentemot antidiskrimineringsverksamheterna.

Insatser riktade till den romska minoriteten

Integrationsverket har deltagit i ett antal arbetsmöten med DO:s representant för romska frågor och en representant för Forum för levande Historia kring rapporten om romers situation i Sverige som gavs ut av DO i mars 2004. Rapporten har lämnats till regeringen.

Integrationsverket har tillsammans med Levande Historia och Skolverket bidragit till framtagning av en bok om en romsk kvinnas minnesberättelse från ett tyskt koncentrationsläger under andra världskriget.

Integrationsverket har under 2004 beviljat bidrag till projekt som främjar jämställdhet och antidiskriminering av romer. Projektet *Romer i Sverige från Syd till Nord* är ett ESF-EQUAL-projekt som handlar om utveckling av ekonomiska kooperativ för att bryta isolering och arbetslöshet bland romska yngre kvinnor. Projektet ska pågå under tre år i fem kommuner.

Integrationsverket har en permanent representant i Romska Rådet som etablerades under 2003 på Justitiedepartementet, under ordförandeskap av integrationsministern.

Ekonomiskt stöd för att främja integration och motverka diskriminering

Projektbidrag

För 2004 har Integrationsverket haft 6 842 000 kronor avsatta till projektbidrag. Under året har nya riktlinjer och föreskrifter utarbetats av Integrationsverket, dels för att underlätta uppföljningen och kvalitetssäkringen av projektansökningar, dels för att synkronisera pro-

jektbidragsanslaget till verkets integrationsansvar. Det datumbundna ansökningsförfarandet togs bort och ersattes av att projekt i stället initieras i utvecklingsdialoger. En annan riktlinje var att begränsa antalet projekt så att alla projekt kan följas upp. De prioriterade områdena under 2004 har varit följande:

- Projekt som främjar nyanländas inträde på arbetsmarknaden.
- Projekt som tar sikte på att motverka diskriminering vid etablering på arbetsmarknaden.
- Projekt som syftar till att öka jämställdheten mellan könen och förbättra uppväxtvillkoren för unga med utländsk bakgrund. Unga kvinnor och flickors uppväxtvillkor har särskilt uppmärksammats.

Ändring i riktlinjer och nya föreskrifter har inte lett till minskning av ansökningsfrekvenserna. Ett resultat av den nya inriktningen är en tydligare målinriktad fokusering på större projekt som finansieras genom olika EU-fonder/mål 3, Equal och Europeiska flyktfonden. Projekt på regional och nationell nivå har utkristalliserats.¹¹

Organisations- och verksamhetsbidrag

Handläggningen av ansökningar om organisations- och verksamhetsbidrag avslutades i januari/februari 2004. Totalt fördelades 20 miljoner kronor till 47 riksorganisationer bildade på etnisk grund.¹²

64 organisationer sökte organisations- och verksamhetsbidrag. Av de 47 organisationerna får 32 organisationer både organisations- och verksamhetsbidrag, 15 organisationer får endast organisationsbidrag och 8 organisationer får etableringsbidrag. Resterande har fått avslag. Samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige, SIOS, som är en paraplyorganisation för etniska organisationer fick 500 000 kr i organisations- och verksamhetsbidrag.

Tillämpningen av förordningen (2000:216) har inneburit att andelen verksamhetsbidrag för första året nu är lika stort som organisationsbidraget, tio miljoner vardera. Kravet på att uppfylla ett antal prioriterade verksamhetsområden för att erhålla verksamhetsbidrag har också fått konsekvensen att ett större antal organisationer inte har kvalificerat sig för verksamhetsbidraget vid en jämförelse med föregående år. Alla riksförbund som har erhållit organisations- och verksamhetsstöd kommer att granskas av Integrationsverket.

Verksamhet för personer som vill lämna rasistiska grupperingar

Integrationsverket handlägger ansökningar om ekonomiskt stöd till verksamhet för personer som vill lämna rasistiska grupperingar enligt förordningen SFS

11 Se bilaga 3 om projekt som beviljats projektbidrag.

12 Se bilaga 4.

(2002:1058). Tre ansökningar inkom under 2004 som handlades efter verkets utarbetade riktlinjer. Totalt beviljades 2 445 000 kronor. Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset beviljades ett bidrag på 1 905 000 kronor. Ett nätverk från Helsingborg sökte bidrag för att utveckla avhoppbarverksamhet i Helsingborg och omgivande kommuner. Ansökan drogs senare tillbaka och beviljade medel återbetalades.

Organisationen De ungas revansch i Motala beviljades 540 000 kronor för insatser till unga som vill lämna rasistiska grupperingar. Integrationsverket har uppmärksammat att samverkanskommunerna anser sig ha

marginella resurser för att bistå med finansiering för avhoppbarverksamhet, vilket är ett krav enligt förordningen.

Quick Response

Integrationsverket har fördelat 500 000 kronor till basfinansiering av organisationen Quick Response som även tidigare har erhållit medel till sin mediebevakningsverksamhet från verket.

Myndighetspecifik information

Omvärlden och internationellt engagemang

Verkets omvärldsanalysarbete har under året fått en tydlig struktur som gör det möjligt att bedriva arbetet mer systematiskt. Verket har också ökat kapaciteten att bevaka den internationella utvecklingen inom integrationsområdet genom omvärldsanalysarbetet.

Under året har en pilotanalys genomförts för att kartlägga internationella integrationsarenor och föreslå vilka arenor verket bör engagera sig i med fokus på europeiska samarbeten och då främst inom EU. Prioriterade ämnesområden har varit integration på arbetsmarknaden och antidiskriminering.

Verkets ledning har genom besök i länder som Frankrike, Kanada, Storbritannien, Tyskland m.fl. lagt grunden till ett ökat internationellt engagemang för erfarenhets- och kunskapsutbyte och för att få perspektiv på svensk integrationspolitik.

Verket är genom generaldirektör Andreas Carlgren representerat i styrkommittén i ett av världens största internationella nätverk/projekt inom området: International Metropolis Project. International Metropolis Project är ett forum för forskare, beslutsfattare och enskilda organisationer. Där möts deltagare för att utbyta forskningsrön, åsikter och erfarenheter. Målet är att skapa och sprida kunskapsunderlag som kan omsättas i praktisk politik i migrations- och integrationsfrågor. Verket har deltagit i ett första möte i styrkommittén i samband med 2004 års Internationella Metropolitkonferens i Genève.

Integrationsverkets övriga omvärldsbevakning av media, riksdag och regering har förfinats och följer de ämnesområden som verket bevakar i arbetet med Rapport Integration, nämligen arbete, utbildning, boende, folkhälsa samt uppväxtvillkor för barn och ungdomar med utländsk bakgrund.

Gemensam värdegrund

Genom rapporten *Gemensam värdegrund i mångfaldens demokrati*¹ vill verket ge ett kunskapsunderlag till frågor om demokratins värdegrund och värdekonflikter i det mångkulturella samhället. Rapporten belyser även debatten om den liberala demokratin och mångkulturalistisk politik. Den ska bidra till fördjupade samtal för olika beslutsfattare och opinionsbildare och medvetandegöra verkets egna medarbetare om olika förhållningsätt och perspektiv.

En delrapport, *Den goda människan och värdegrunden*, som är en filosofisk analys av begreppet värdegrund samt hur man hanterar värdekonflikter, har arbetats fram under året och blir klar våren 2005.

En första delrapport med en internationellt jämförande värdestudie rörande gemensam värdegrund och mångkulturella samhällen har påbörjats under 2004 och kommer att slutföras under 2005.

Kunskap för utveckling

För att få underlag för beslut om kommande utveckling av verkets metoder för kunskaps- och utvecklingsarbete har myndigheten under verksamhetsåret genomfört en kartläggning bland Integrationsverkets medarbetare samt strategiskt utvalda externa samverkanspartner. Syftet med kartläggningen har varit att få en samlad bild över de metoder som har använts för att föra ut relevant kunskap till strategiska aktörer, samt att undersöka användbarheten av metoderna/strategierna. Metodutvecklingen ger verket förutsättningar för ett mera systematiskt utvecklingsarbete.

1 Integrationsverkets rapportserie 2004:06

Plan för likvärdig behandling

Under året har verket reviderat och utvecklat sin mångfaldsplan från 1999 och valt att kalla den nya planen en Plan för likvärdig behandling. Planen tillkom efter en utvärdering av verkets tidigare mångfaldsplan.

Plan för likvärdig behandling 2005–2006 ska ge Integrationsverkets interna arbete för allas rätt till likvärdig behandling en tydligare struktur och uttalade mål. Planen har utformats enligt regeringens målsättning att Sveriges statsförvaltning ska gå i bräschen för främjande av allas lika rättigheter och möjligheter i arbetslivet. I skrivningen har verket beaktat DO:s råd till myndigheter om främjandeplaners innehåll.

Kompetensförsörjning

En central uppgift för verket är att följa upp och utvärdera samhällsutvecklingen mot bakgrund av samhällets etniska och kulturella mångfald. Mer resurser har lagts på verkets kunskapsuppdrag och en nedtoning av främjandeuppdraget har inletts. Det har medfört särskilda insatser inom kompetensförsörjningsområdet.

Måluppfyllelse för kompetensförsörjning 2004

Kompetensutveckling är ett viktigt verktyg mot målet att bibehålla och förvalta befintlig kompetens samt utveckla Integrationsverkets samlade strategiska kompetens. På grund av den förändrade inriktningen med ökad betoning på verkets kunskapsuppdrag har verket inletts ett arbete med kompetensväxling av personal från utvecklare till analytiker. Den första delen bestod av en 5-poängs utbildning i statistik.

Förutom detta har Integrationsverket anordnat utbildningar i förvaltningskunskap, administration och lönehantering.

Mål för kompetensförsörjningen

Under 2005 kommer verket att fortsätta den kompetensväxling som inleddes 2004 med en förstärkning av kompetens inom utvärdering och analysarbete. Vidare kommer en utökad satsning ske inom statistikområdet med anledning av verkets målsättning att bli statistikansvarig myndighet på integrationsområdet. Under 2005 inleds även ett arbete för att säkerställa verkets chefsförsörjning.

Övriga uppgifter

Utveckling av kostnader, intäkter och transfereringar

Enligt regleringsbrevet ska Integrationsverkets verksamhet redovisas enligt följande indelning:

- Nationell uppföljning och utvärdering
- Nyanlända invandrades etablering
- Främja integration.

Myndighetens verksamhetsgrenar har ändrats från 2004 jämfört med tidigare år. Det är samma antal verksamhetsgrenar och de är i stort sett jämförbara, men benämning och ordning har ändrats¹.

Verksamhetens kostnader

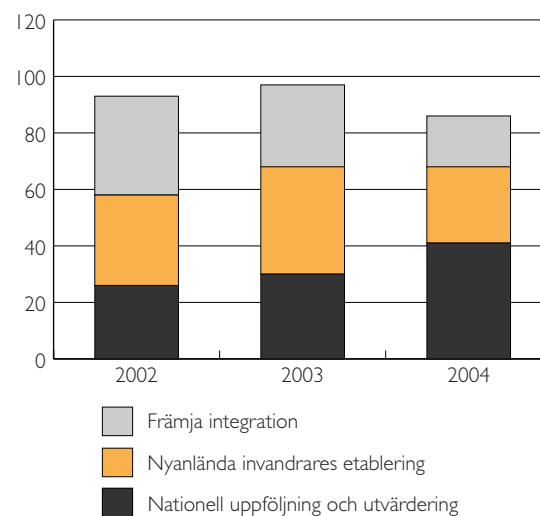
Totalkostnaderna har minskat med 11 miljoner kronor från föregående år. Under 2001–2003 har Integrationsverket disponerat tillfälliga anslag för utveckling av introduktion för nyanlända samt etnisk mångfald i arbetslivet med 15 miljoner kronor per år, vilket finansierade både kostnader och transfereringar. När myndigheten inte längre har dessa medel och särskilda uppdrag, har kostnaderna minskat totalt. Personalkostnader har minskat med 5 miljoner kronor och övriga driftskost-

¹ Vissa återkommande uppdrag har i regleringsbrevet för 2004 flyttats till verksamhetsgrenen för nationell uppföljning och utvärdering från de andra verksamhetsgrenarna jämfört med tidigare år. Därför har jämförelsetalen för 2002 och 2003 justerats så att kostnaderna för de flyttade uppdragen också flyttats mellan verksamhetsgrenarna.

nader med 8 miljoner, medan kostnader för lokaler, avskrivningar och räntor ökat med 2 miljoner.

Omfattningen av myndighetens uppdrag inom verksamhetsgrenen för nationell uppföljning och utvärdering har ökat. Det ger ett tydligt utslag i utvecklingen av kostnadsfördelningen mellan verksamhetsgrenarna där konsekvensen blivit att verksamhetsgrenarna Nyanlända invandrades etablering samt Främja integration har minskat i både kostnader och kostnadsandel.

Diagram 2
Verksamhetens kostnader

Tabell 3

Verksamhetens kostnader.

	2002		2003		2004	
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Verksamhetens kostnader						
Nationell uppföljning och utvärdering	26	28	30	31	41	48
Nyanlända invandrades etablering	32	34	38	39	27	31
Främja integration	35	38	29	30	18	21
Totalt	93	100	97	100	86	100

Ca 60 procent av kostnaderna har knutits direkt till respektive verksamhetsgren. Resten har här fördelats med personalkostnader som fördelningsnyckel.

Driftskostnaderna för respektive år är 92 mnkr, 96 mnkr och 84 mnkr

Den 1 oktober 2003 bytte Integrationsverket till större lokaler i Norrköping. Under 2004 har antalet anställda minskad något. Detta ger sammantaget att lokalytan per anställd ökat med 22 procent. Lokalkostnad per kvadratmeter har ökat betydligt och beror på att det under 2004 funnits behov av vissa anpassningar och tillbehör i anslutning till de nya lokalerna. Dessa kostnader förväntas inte vara återkommande. Därutöver har kostnaden för lokalvård blivit högre i de nya lokalerna.

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens kostnader 2004 finansieras till 99 procent av anslag. Övriga intäkter är avgifter för publikationer, ränteintäkter samt lönebidrag. Integrationsverket har tidigare erhållit bidrag från Nordiska ministerrådet 2003 och från Storstadsdelegationen 2002 för verksamhetsgrenen Nationell uppföljning och utvärdering.

Transfereringar/Lämnade bidrag

Av lämnade bidrag 2004 står kommunersättningar vid flyktingmottagande för 2 118 miljoner. Se vidare information sidan 28. För verksamhetsgren Främja integration är 27 miljoner statsbidrag till organisationer enligt SFS 2000:216, 19 miljoner är stöd till verksamhet som förebygger och motverkar diskriminering, avhopparverksamhet, Centrum mot rasism samt Quick Response och finansieras av respektive anslagspost (10:2). Mer information finns på sidorna 38–41. Därutöver har totalt 6,5 miljoner av myndighetens förvaltningsanslag använts till olika bidrag till organisationer, myndigheter och kommuner, jämnt fördelat mellan verksamhetsgrenarna.

Tabell 4

Overheadkostnader, kronor.

	2002	2003	2004
Overheadkostnad per årsarbetskraft	365 000	400 000	373 000
Overheadkostnad exkl. information/kommunikation per årsarbetare	279 000	292 000	323 000

I overheadkostnaden ingår ledning, information/kommunikation, administration och verksgemensamt (bl.a. kostnader för lokaler och IT-drift). Information/kommunikation ingår som en nödvändig och integrerad del av verksamheten. Kostnaden exklusive informations-/kommunikationskostnader kan vara mer jämförbar med andra myndigheters overheadkostnader.

Tabell 5

Lokaler.

	2002	2003	2004
Lokalarea (kvm) per anställd	22	23	28
Lokalkostnad per kvm och år (kr)	1 362	1 277	1 796

Kostnaderna 2003 är rensade från direkta flyttkostnader. Myndigheten har även bytt lokaler i Stockholm från den 1 januari 2003, med oförändrad lokalyta.

Tabell 6

Intäkter utöver anslag.

	2002		2003		2004	
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Nationell uppföljning och utvärdering	2,7	69	0,5	31	0,3	37,5
Nyanlända invandrades etablering	0,4	10	0,5	31	0,3	37,5
Främja integration	0,8	21	0,6	38	0,2	25
Totalt	3,9	100	1,6	100	0,8	100

I genomsnitt har 61 procent av intäkterna knutits direkt till respektive verksamhetsgren för 2002–2003 och enbart 4 procent 2004. Resten har fördelats med personalkostnader som fördelningsnyckel.

Tabell 7

Transfereringar.

	2002	2003	2004
Nationell uppföljning och utvärdering	0	0	3
Nyanlända invandrades etablering	2 531	2 538	2 120
Främja integration	37	42	48
Totalt	2 568	2 580	2 171

Samtliga lämnade bidrag knyts direkt till respektive verksamhetsgren.

Personal

Den 31 december 2004 var 105 personer anställda på Integrationsverket, vilket är 4 personer färre än i december 2003. Personalfördelningen på olika kategorier framgår av tabell 8.

Personalomsättningen¹ har minskat från 13,1 procent 2003 till 6,3 procent 2004. Motsvarande siffra för 2002 var 11,1 procent.

Ålder, jämställdhet och mångfald

Av verkets anställda är 40 procent män och 60 procent kvinnor, vilket är ungefär samma fördelning som 2003. Inom kärnverksamheten är fördelningen 55 procent kvinnor och 45 procent män. I kategorin ledning är 44 procent kvinnor och 56 procent män.

1 $\text{Personaloms.} = \frac{(\text{antal nyanställda} + \text{antal som slutat})}{2} \cdot 100$
medeltal anställda

I kategorin administrativt stöd, som innefattar administration, kommunikation och stabens verksamhet, är 29 procent av de anställda män, vilket är en ökning med 3 procent från 2003.

Andelen anställda som är födda i utlandet uppgår till 22 procent vilket är 6 procent mindre än motsvarande siffra för 2003 förra året². I diagrammet nedan framgår att andelen personer med utländsk bakgrund är minst representerade i den stödjande delen av verksamheten.

Medelåldern på Integrationsverkets anställda är 46,26 år. Av tabellen nedan framgår att 84,7 procent av medarbetarna är mellan 30 och 60 år. Inom tio år kommer 18 personer av verkets anställda att uppnå pensionsålder.

2 Minskningen beror delvis på att vi i år endast räknar dem som är födda i utlandet i kategorin utländsk bakgrund och inte tar med dem som endast har utlandsfödda föräldrar.

Tabell 8

Kategori	Antal anställda under året	Börjat under året	Slutat under året
Kärnverksamhet	57	3	2
Ledning	9	0	0
Stöd	38	4	4
Totalt	105	7	6

Tabell 9

Antal män och kvinnor fördelade på olika verksamhetskategorier.

Kategori	Män	Kvinnor	Totalt
Kärnverksamhet	26	32	58
Ledning	5	4	9
Stöd	11	27	38
Totalt	42	63	105

Tabell 10

Antal personer som är utlandsfödda respektive Sverigefödda fördelade på olika verksamhetskategorier.

Kategori	Utlandsfödda	Födda i Sverige	Totalt
Kärnverksamhet	14	44	58
Ledning	3	6	9
Stöd	6	32	38
Totalt	23	82	105

Tabell 11

Ålderskategorier fördelade på olika verksamheter.

Kategori	Kärnverksamhet	Stödjande verksamhet	Ledning	Totalt
20–29	2	2	0	4
30–39	12	15	2	29
40–49	17	8	3	27
50–59	20	12	0	32
60	7	1	4	12
Totalt	58	38	9	105

Arbetsförhållanden och arbetsmiljö

Integrationsverket genomför regelbundet arbetsmiljöenkäter. 2004 års enkät kommer att redovisas i inledningen av 2005 och därefter gås igenom på respektive avdelning. I anknytning till redovisningen av enkäten sätts mål för arbetsmiljöarbetet 2005.

Tillgänglig arbetskraft

Den tillgängliga arbetskraften under 2004 var 98 årsarbetare. Det innebär en ökning motsvarande ca 2 årsarbetare jämfört med 2003.

Tabell 12

Redovisning av sjukfrånvaron.

I nedanstående tabell redovisas de anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den totala ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av totala sjukfrånvaron som uppgår till 60 dagar eller mer. En fördelning på kön och ålder i förhållande till respektive grupper sammanlagda ordinarie arbetstid redovisas även. Gruppens sammanlagda ordinarie arbetstid är beräknad på antalet anställda 31 december 2004.

Sjukfrånvaro	2004 %	2003 %
Totalt	5,0	6,2
Andel långtidssjuka av den totala sjukfrånvaron(60 dagar eller mer)	51,5	74,2
Kvinnor	6,0	7,9
Män	3,5	3,3
Anställda –29 år	8,2	6,0
Anställda 30–49 år	3,5	1,95
Anställda 50 år–	6,7	11,05

Finansiell redovisning

Resultaträkning

	2004	2003
Verksamhetens intäkter		
Intäkter av anslag	85 527	94 877
Intäkter av avgifter och andra ersättningar (not 1)	315	445
Intäkter av bidrag	169	901
Finansiella intäkter (not 2)	268	302
Summa	86 279	96 525
Verksamhetens kostnader		
Kostnader för personal (not 3)	50 749	56 150
Kostnader för lokaler	5 227	3 862
Övriga driftskostnader	27 874	35 822
Finansiella kostnader (not 4)	109	83
Avskrivningar och nedskrivningar	1 704	1 393
Summa	85 663	97 310
Verksamhetsutfall	616	-785
Transfereringar		
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	1 936 213	2 458 650
Medel som erhållits från statliga myndigheter för finansiering av bidrag	234 864	120 794
Lämnade bidrag (not 5)	2 171 077	2 579 444
Saldo	0	0
Årets kapitalförändring (not 6)	616	-785

Balansräkning

	2004-12-31	2003-12-31
Tillgångar		
Immateriella anläggningstillgångar		
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar (not 7)	103	133
Materiella anläggningstillgångar		
Förbättringsutgifter på annans fastighet (not 8)	423	514
Maskiner, inventarier, installationer m.m. (not 9)	5 079	5 178
Summa	5 502	5 692
Fordringar		
Kundfordringar	26	46
Fordringar hos andra myndigheter	2 328	1 311
Övriga fordringar	11	44
Summa	2 365	1 400
Periodavgränsningsposter		
Förutbetalda kostnader (not 10)	2 644	1 807
Upplupna bidragsintäkter	16	413
Övriga upplupna intäkter	0	66
Summa	2 660	2 286
Avräkning med statsverket		
Avräkning med statsverket (not 11)	-177	-1 487
Kassa och bank		
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret (not 12)	12 419	10 573
Summa tillgångar	22 872	18 596
Kapital och skulder		
Myndighetskapital		
Statskapital (not 13)	610	1 154
Balanserad kapitalförändring (not 14)	-5 938	-5 698
Kapitalförändring enligt resultaträkningen (not 6)	616	-785
Summa	-4 712	-5 329
Skulder m.m.		
Lån i Riksgäldskontoret (not 15)	4 567	4 802
Skulder till andra myndigheter	4 937	4 427
Leverantörsskulder	10 077	6 637
Övriga skulder	1 611	1 850
Summa	21 192	17 716
Periodavgränsningsposter		
Upplupna kostnader	6 392	6 209
Oförbrukade bidrag	0	0
Summa	6 392	6 209
Summa kapital och skulder	22 872	18 596
Ansvarsförbindelser		
1. Inga statliga garantier för lån och krediter	0	0
2. Ansvarsförbindelser, pågående förhandling med Ströms fastigheter,	0	1 300

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Fördelade anslagsbelopp	Omdisponerade anslagsbelopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
10:1 Integrationsverket (not 16)	1 294	90 767	0	0	0	92 061	91 942	119
10:1 Integrationsverket	1 294	90 767				92 061	91 942	119
10:2 Integrationsåtgärder (not 17)	4 073	44 242	0	0	0	48 315	46 549	1 765
10:2.1 Statsbidrag till organisationer som främjar integrationen	552	26 842				27 394	27 319	75
10:2.2 Stöd till insatser för att utveckla introduktionen för nyanlända invandrare	0	0			0	0	-187	187
10:2.3 Stöd till insatser för att främja den etniska mångfalden i arbetslivet	0	0			0	0	0	0
10:2.4 Stöd till försöksverksamhet för att utveckla lokal och regional antidiskrimineringsverksamhet	3 476	9 000				12 476	10 973	1 503
10:2.5 Stöd till organisationer som bistår personer att lämna rasistiska organisationer	45	2 400				2 445	2 445	0
10:2.6 Stöd till Centrum mot rasism	0	5 500				5 500	5 500	0
10:2.7 Stöd till organisationen Quick Response		500				500	500	0
10:3 Kommunsättningar vid flyktmottagande (not 18)	-179 362	2 094 203	0	0	0	1 914 841	1 883 249	31 592
10:3.1 Grundersättning	2 034	88 560		-2 034		88 560	86 083	2 477
10:3.2 Schablonersättning	-174 611	1 659 498		13 863		1 498 750	1 441 256	57 495
10:3.3 Ersättning äldre och handikappade	13 863	156 145		-13 863		156 145	152 284	3 861
10:3.4 Ersättning barn utan egna vårdnadshavare	-1 257	70 000				68 743	76 983	-8 241
10:3.5 Extraordinära ersättningar	2	30 000		-2		30 000	30 000	0
10:3.6 Sjukvårdsersättningar	-19 393	90 000		2 036		72 643	96 644	-24 001

Finansieringsanalys

Drift	2004		2003	
Kostnader (not 19)		-83 959		-95 145
Finansiering av drift				
Intäkter av anslag	85 527		94 877	
Intäkter av avgifter och andra ersättningar (not 20)	287		445	
Intäkter av bidrag	169		901	
Övriga intäkter	268		302	
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av drift</i>		86 251		96 525
Ökning (-) av kortfristiga fordringar		-1 338		-881
Ökning (+) av kortfristiga skulder		3 894		2 152
Kassaflöde från/till drift		4 848		2 652
Investeringar				
Investeringar i materiella tillgångar	-1 675		-3 734	
<i>Summa investeringsutgifter</i>		-1 675		-3 734
Finansiering av investeringar				
Lån från Riksgäldskontoret	1 199		3 669	
– amorteringar	-1 434		-1 178	
Andra långfristiga lån	440		0	
– amorteringar	-249		-393	
Försäljning av anläggningstillgångar	28		62	
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar</i>		-16		2 159
<i>Förändring av kortfristiga fordringar och skulder</i>		0		
Kassaflöde från/till investeringar		-1 691		-1 575
Transfereringsverksamhet				
Lämnade bidrag	-2 171 077		-2 579 444	
Förändringen av kortfristiga fordringar och skulder	0		0	
<i>Utbetalningar i transfereringsverksamhet</i>		-2 171 077		-2 579 444
Finansiering av transfereringsverksamhet				
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	1 936 213		2 458 650	
Medel som erhållits från andra myndigheter för finansiering av bidrag	234 864		120 794	
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	0		0	
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet</i>		2 171 077		2 579 444
Kassaflöde från/till transfereringsverksamhet		0		0
Förändring av likvida medel		3 157		1 077
Specifikation av förändring av likvida medel				
Likvida medel vid årets början		9 085		8 008
Ökning (+) av tillgodohavande RGK		1 846		-521
Ökning (+) av avräkning med statsverket		1 311		1 598
Summa förändring av likvida medel		3 157		1 077
Likvida medel vid årets slut		12 242		9 085

Tilläggsupplysningar och noter

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Integrationsverket är bokföringsskyldigt enligt Förordning (2000:606) och Anslagsförordningen (1996:1189) i dessa förordningars senaste lydelse samt gällande föreskrifter.

Likvida medel/betalningar

Integrationsverket har två betalningsflöden. Förvaltningsanslaget 10:1 är räntebärande medan 10:2 och 10:3 är icke räntebärande.

Brytdag

Löpande redovisning och anslagsavräkning avseende räkenskapsåret har gjorts fram till 10 januari 2005.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har upptagits till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalda.

Värdering av fordringar har gjorts enligt försiktighetsprincipen och lägsta värdets princip.

Periodavgränsningsposter

Som periodavgränsningspost har bokförts kostnader överstigande 10 000 kronor exklusive moms.

I de fall fakturor eller motsvarande inkommit efter fastställd brytdag eller när fordrings- eller skuldbelopp

pet inte är exakt känt när bokslutet upprättas, redovisas beloppen som periodavgränsningsposter. Övriga händelser tas upp som fordringar respektive skulder.

Värdering av anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst 10 000 kronor och en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgångar. Anläggningstillgångar skrivs av linjärt över den bedömda ekonomiska livslängden. Följande avskrivningstider tillämpas för de olika typerna av anläggningstillgångarna:

Materiella anläggningstillgångar

Datorer och kringutrustning	3 år
Övriga inventarier	5 år
Möbler	5 år
Förbättringsutgifter på annans fastighet	6 år

Immateriella anläggningstillgångar

Nyttjanderättslicenser för programvaror	5 år
---	------

Integrationsverket avviker från den av Ekonomistyrningsverkets (ESV) rekommenderade ekonomiska livslängden för datorer. ESV:s allmänna råd till 5 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Integrationsverket kostnadsför bärbara datorer direkt eftersom den ekonomiska livslängden inte beräknas uppgå till tre år på grund av högre slitage än för stationära datorer.

Integrationsverket har finansierat anläggningstillgångar med finansiell leasing. Dessa skrivs av i samma takt som amorteringarna görs till leasingbolaget. Under året har två avtal sagts upp och ett nytt tecknats. Det nya avtalet avser Telia telefonväxel.

Not 1 Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2004	2003
Avgifter enligt § 4 avgiftsförordningen	315	445

Not 2 Finansiella intäkter	2004	2003
Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	267	302
Övrigt	1	0
Summa	268	302

Not 3 Kostnader för personal	2004	2003
Lönekostnader	50 749	56 150
Varav lönekostnader exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	31 718	34 762

Not 4 Finansiella kostnader	2004	2003
Ränta på lån i Riksgäldskontoret	108	79
Övrigt	1	4
Summa	109	83

Not 5 Lämnade bidrag	2004	2003
10:1.1 Integrationsverket	6 415	3 155
Summa 10:1	6 415	3 155
10:2.1 Statsbidrag till organisationer som främjar integration	27 319	26 937
10:2.2 Stöd till insatser för att utveckla introduktionen för nyanlända invandrare	-187	5 600
10:2.3 Stöd till insatser för etniska mångfalden i arbetslivet	0	3 585
10:2.4 Stöd till försöksverksamhet för att utveckla lokal och regional antidiskrimineringsverksamhet	10 973	5 410
10:2.5 Stöd till organisationer som bistår personer att lämna rasistiska organisationer	2 445	2 245
10:2.6 Stöd till Centrum mot rasism	5 500	2 251
10:2.7 Stöd till organisationen Quick Response	500	500
Summa 10:2	46 550	46 528
10.3.1 Grundersättning	86 083	81 678
10.3.2 Schablonersättning	1 441 256	1 758 517
10.3.3 Ersättning äldre och handikappade	152 284	392 619
10.3.4 Ersättning barn utan egna vårdnadshavare	76 983	61 651
10.3.5 Extraordinära ersättningar	29 999	29 998
10.3.6 Sjukvårdsersättningar	96 643	84 505
Summa 10:3	1 883 248	2 408 968
12:3.6 Schablonersättning för organiserat överförda flyktingar (se not 18)	234 864	120 794
Summa 12:3.6	234 864	120 794
Summa lämnade bidrag	2 171 077	2 579 444

Not 6 Kapitalförändring enligt resultaträkningen	2004	2003
Amorteringar	1 683	1 571
Avskrivningar	-1 704	-1 455
Övriga periodiseringsposter	637	-901
Summa	616	-785

Not 7 Immateriella anläggningstillgångar		
Akkumulerat anskaffningsvärde	2004	2003
Ingående balans	629	495
Årets tillkommande	0	134
Utgående balans	629	629
Akkumulerade avskrivningar		
Ingående balans	496	421
Årets avskrivningar	30	75
Utgående balans	526	496
Totalt	103	133

Not 8 Förbättringsutgifter på annans fastighet

Akkumulerat anskaffningsvärde	2004	2003
Ingående balans	541	664
Årets tillkommande	0	541
Årets avgående tillgångar	0	-664
Utgående balans	541	541
Akkumulerade avskrivningar		
Ingående balans	28	178
Årets avskrivningar	90	77
Avskrivning avgående tillgångar	0	-227
Utgående balans	118	28
Totalt	423	513

Not 9 Maskiner, inventarier, installationer m.m.

Akkumulerat anskaffningsvärde	2004	2003
Ingående balans	8 956	8 175
Årets tillkommande	1 675	3 059
Årets avgående	-1 398	-2 278
Utgående balans	9 232	8 956
Akkumulerade avskrivningar		
Ingående balans	3 778	4 418
Årets avskrivningar	1 582	1 241
Avskrivning avgående tillgångar	-1 207	-1 881
Utgående balans	4 153	3 778
Totalt	5 079	5 178
Varav finansiell leasing:		
Akkumulerat anskaffningsvärde		
Ingående balans	1 398	2 856
Årets tillkommande	441	0
Årets avgående	-1 398	-1 458
Utgående balans	441	1 398
Akkumulerade avskrivningar		
Ingående balans	958	2 023
Årets avskrivning	249	393
Avskrivning avgående tillgångar	-1 207	-1 458
Utgående balans	0	958
Summa leasing	441	440

Realisationsvinst vid avyttring av inventarier uppgick till 28 tkr.

Not 10 Förutbetalda kostnader	2004	2003
Förutbetalda hyror	754	676
Förutbetalda kostnader utomstatliga	1 890	1 131
Utgående balans	2 644	1 807

Not 11 Avräkning med statsverket	2004	2003
Ingående balans	-1 487	-3 085
Avräkning mot statsbudgeten:		
– Anslag	2 021 740	2 553 526
– Inkomsttitel	0	0
Avvräkning mot statsverkets checkräkning:		
– Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-90 767	- 90 100
– Uppbördsmedel m.m.	237 293	123 435
– Transfereringar	-2 166 956	- 2 585 263
Utgående balans	-177	-1 487

Not 12 Kassa och bank	2004	2003
Saldo tillgodohavande hos Riksgäldskontoret	12 419	10 573
Behållningen på räntekontot består av anslagsmedel. Det kortfristiga likviditetsbehovet är 8 368 tkr. Beviljad kredit på räntekontot har under 2004 varit 4 508 tkr. Krediten har inte utnyttjats under året.		

Not 13 Statskapital	2004	2003
Ingående balans	1 154	1 367
Årets minskning	-544	- 213
Utgående balans	610	1 154

Not 14 Balanserad kapitalförändring	2004	2003
Ingående balans	5 698	9 758
Föregående års kapitalförändring	785	-3 847
Föregående års överföring mot statskapital	- 545	-213
Utgående balans	5 938	5 698

Not 15 Lån i Riksgäldskontoret	2004	2003
För budgetåret 2004 har Integrationsverket beviljats en låneram uppgående till 7 500 tkr. Utnyttjad låneram 5 007 tkr, varav 440 tkr för finansiell leasing.		
Ingående balans	4 802	2 311
Under året nyupptagna lån	1 199	3 669
Under året gjorda amorteringar	-1 434	- 1 178
Utgående balans	4 567	4 802

Not 16 10:1 Integrationsverket

Integrationsverket får utöver tilldelat anslagsbelopp disponera en anslagskredit på högst 2 723 tkr.

Not 17 10:2 Integrationsåtgärder**10:2.1 Statsbidrag till organisationer som främjar integration**

Anslagsposten avser bidrag till sådana organisationer som omfattas av förordningen (2000:216) om statsbidrag till organisationer som främjar integration.

Villkor organisationsbidrag

Högst 10 000 tkr
Utbetalt 9 995 tkr

Villkor verksamhetsbidrag

Högst 10 000 tkr
Utbetalt 9 975 tkr

Not 18 10:3 Kommunersättningar vid flyktingmottagande

Följande anslagskredit får nyttjats med:

10:3.2 högst	163 420 tkr	har utnyttjats med	0 tkr
10:3.3 högst	6 000 tkr		0 tkr
10:3.4 högst	10 000 tkr		8 241 tkr
10:3.6 högst	30 000 tkr		24 001 tkr

Enligt regleringsbeslut 2004-06-10 JU2004/5062/IM görs en omDispositionering av anslagssparande enligt följande: 10:3.1 fördelas till 10:3.6, 10:3.3 fördelas till 10:3.2 och 10:3.5 fördelas till 10:3.6.

I anslagsposten 10:3.2 Schablonersättning ingår utbetalningar till kommuner för mottagning av kvotflyktingar. Dessa medel har erhållits från Migrationsverket (anslaget Vidarebosättning mm) totalt 234 864 tkr. I anslagsredovisningen nettoredovisas schablonersättningen (1 441 256 tkr), totala utbetalningen är 1 676 120 tkr.

Bidraget är framräknat efter antalet organiserat överförda flyktingar under perioden 17 december 2003–16 december 2004, 1 680 st., multiplicerat med 139 800 kr enligt regleringsbrevet.

Migrationsverkets beslut, protokoll GD 32/2004 och 65/2004.

Not 19 Finansieringsanalys – Driftskostnader

	2004	2003
Kostnader enligt resultaträkningen	-85 663	-97 310
Justeringar:		
Avskrivningar och nedskrivningar	1 704	1 393
Bokfört värde		834
Reavinst	28	-772
Omföringskonto reaförlust		772
Ersättning sålda inventarier	-28	-62
Kostnader enligt finansieringsanalysen	-83 959	-95 145

Not 20 Finansieringsanalys –**Intäkter av avgifter och andra ersättningar**

	2004	2003
Intäkter enligt resultaträkningen	315	445
Justeringar:		
Reavinst	-28	0
Intäkter enligt finansieringsanalysen	287	445

Not 21 Uppgifter om ledningens och styrelsens förmåner och andra uppdrag

Andreas Carlgren har varit generaldirektör under perioden och har erhållit lön 843 tkr och samt skattepliktiga förmåner med 103 tkr (Sj årskort och bostadsförmån).

Styrelsens ledamöter uppbär arvoden med 1,4 tkr per sammanträde. Ersättning till ledarmötena har utgått med följande belopp:

Anita Jönsson	8,7
Nils Oskar Nilsson	7,3
Peter Persson	8,7
Alexandra Ålund	5,8
Gordana Berjan	8,7
Sven Eckerstein	2,9
Birgitta Heijer	7,3
Janna Valik	4,4
Tomas Andersson	2,9

Verkets ledning och styrelsens ledamöter har haft följande uppdrag som styrelse eller rådsledamöter i aktiebolag och statliga myndigheter:

Namn	Myndighet/företag	Uppdrag
Anita Jönsson	–	–
Nils Oskar Nilsson	Utlänningsnämnden	ledamot
Peter Persson	Kommentusgruppen AB Rådhus AB Jönköping Krisberedskapsmyndigheten	ordförande ledamot ledamot
Gordana Berjan	Övervakningskommittén för Växt-Kraft Mål 3	ledamot
Alexandra Ålund	–	–
Birgitta Heijer	Vägverket Länsarbetsnämnden i Sthlm	ledamot ledamot
Tomas Andersson	Rocrematix AB IDS (Industriellt Distrikt Skaraborg) Handelskammarrådet	ledamot ledamot ledamot
Janna Valik	Migrationsverket Arbetsgivarkollegiet	ordförande ledamot
Andreas Carlgren	Migrationsverket Arbetsgivarkollegiet Konsumentverket	ledamot ledamot ledamot

Väsentliga uppgifter

	2004	2003	2002	2001	2000
Låneram i Riksgäldskontoret, tkr					
Beviljad låneram	7 500	7 500	6 000	4 000	5 500
Utnyttjad låneram	5 007	5 242	3 144	3 264	3 042
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret, tkr					
Enligt regleringsbrev	4 508	4 376	4 278	4 187	4 129
Maximalt utnyttjad under året	0	0	124	0	0
Räntor på räntekonto i Riksgäldskontoret, tkr					
Ränteintäkter	333	302	352	635	949
Räntekostnader 1)	0	0	0	107	478
Anslag 10:1, tkr					
Anslagskredit enligt regleringsbrev	2 723	1 313	2 567	2 512	2 477
Utnyttjad anslagskredit	0	0	0	1 107	0
Anslagssparande	119	1 294	2 878	0	9 933
Anslag 10:2, tkr					
Anslagssparande	1 765	4 073	206	320	933
Anslag 10:3, tkr					
Anslagskredit enligt regleringsbrev	209 420	242 924	225 865	223 857	230 140
Utnyttjad anslagskredit	32 242	179 363	199 634	55 355	0
Antal årsarbetskrafter och medeltal anställda					
Antal årsarbetskrafter	98	96	90	83	74
Medeltal anställda	103	111	111	89	80
Driftkostnad per årsarbetskraft, tkr					
Driftkostnad per årsarbetskraft	857	998	1 027	1 189	1 107
Kapitalförändring, tkr					
Årets kapitalförändring	616	-785	3 847	-5 257	-2 938
Balanserad kapitalförändring	5 938	5 698	9 758	4 714	1 989

1) För 2001 samt 2000 avser kostnaden återbetalning av ränta för indraget och återbetalt anslagbelopp.

Styrelsens underskrifter

Stockholm den 14 februari 2005

Andreas Carlgren
Ordförande

Tomas Andersson

Gordana Berjan

Birgitta Heijer

Anita Jönsson

Nils Oskar Nilsson

Peter Persson

Janna Valik

Aleksandra Ålund

Bilagor

Bilaga 1

Regleringsbrev

JustitiedepartementetEva Cederholm Cars
543 49

Gemensam beredning med Fi/BA

Vidimerat av: Elin Olaisson

*Koncept***Regeringsbeslut 35**

2003-12-11

Integrationsverket
Box 633
60114 NORRKÖPINGJu2003/3495/IM
Ju2003/5507/IM
Ju2003/8344/IM
Ju2003/9915/IM
(delvis)**Regleringsbrev för budgetåret 2004 avseende
Integrationsverket**

Riksdagen har beslutat om Integrationsverkets verksamhet för budgetår 2004 (prop. 2003/04:1, utg.omr. 08, bet. 2003/04:SfU2, rskr. 2003/04:85).

Regeringen beslutar att följande skall gälla under budgetåret 2004 för Integrationsverket och nedan angivna anslag.

1 VERKSAMHET

Följande gäller för verksamheten inom Integrationsverkets ansvarsområde.

Politikområde	Verksamhetsområde	Verksamhetsgren
Integrationspolitik	Tillståndet och utvecklingen	Nationell uppföljning och utvärdering
	Lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter	Nyanlända invandrades etablering
		Främja integration

1.1 Verksamhetsstyrning

Politikområde Integrationspolitik

Mål

- Lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund,
- en samhällsgemenskap med samhällets mångfald som grund samt
- en samhällsutveckling som kännetecknas av ömsesidig respekt för olikheter inom de gränser som följer av samhällets grundläggande demokratiska värderingar och som alla oavsett bakgrund skall vara delaktiga i och medansvariga för.

Verksamhetsområde Tillståndet och utvecklingen

Mål

Kunskapen om levnadsvillkor och utvecklingen inom olika samhällsområden ur ett integrationsperspektiv skall öka.

Verksamhetsgren Nationell uppföljning och utvärdering

Mål

Redovisa tillförlitliga och systematiska analyser, uppföljningar och utvärderingar av tillståndet och utvecklingen inom det integrationspolitiska området.

Åtterrapporering

- En sammanfattande bedömning av samhällsutvecklingen 2004 i förhållande till de integrationspolitiska målen.
- En statistikrapport med statistik, relevanta nyckeltal och indikatorer om integration - Fakta om integration. Redovisas senast den 15 mars 2005.
- En fördjupad analys av tillståndet och utvecklingen inom olika samhällsområden ur ett integrationspolitiskt perspektiv. Områden som skall belysas är arbete, utbildning, boende, folkhälsa samt uppväxtvillkor för barn och ungdomar med utländsk bakgrund. Internationella jämförelser skall göras i relevanta delar. Indikatorer och nyckeltal som kan följas över tiden skall fortsätta utvecklas i samråd med berörda statliga myndigheter. Redovisas senast den 15 mars 2006.
- En uppföljning av hur nyanlända invandrare (kvinnor, män, flickor och pojkar) har etablerats i samhället i förhållande till målet för introduktionen om egenförsörjning och delaktighet. Uppföljningen

bör innehålla en redovisning av resultat på individnivå och en jämförelse mellan kommuner och introduktionsinsatser. Det skall framgå om och hur individuella handlingsplaner används och dess betydelse. Redovisas vid sidan av årsredovisningen.

- En uppföljning av kommunernas kostnadsutveckling för försörjningsstöd/introduktionsersättning för flyktingar mottagna år 2000. Redovisas vid sidan av årsredovisningen.
- En uppföljning av hur vissa centrala statliga myndigheter inklusive länsstyrelserna i de tre storstadslänen samt ett antal större kommuner utvecklat sin externa verksamhet i förhållande till integrationspolitikens mål.
- En analys av tillståndet och utvecklingen vad gäller etnisk och religiös diskriminering, rasism och främlingsfientlighet inklusive antisemitism och islamofobi.
- Utvecklingen i de bostadsområden som omfattas av lokala utvecklingsavtal med utgångspunkt från databasen Stativ. Redovisas senast den 30 juni 2004.
- Övrigt relevant kunskapsunderlag som tagits fram under året samt centrala strategier för kunskapsförmedling.

Verksamhetsområde Lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter

Mål

Öka myndigheters, kommuners och andra aktörers förutsättningar att beakta allas lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund.

Verksamhetsgren Nyanlända invandrares etablering

Mål

Samverka med kommuner och berörda statliga myndigheter, organisationer och andra aktörer samt bistå med kompetens och stöd i syfte att öka förutsättningarna för att nyanlända kvinnors och mäns första tid i Sverige skall ge goda möjligheter till egen försörjning och delaktighet i samhällslivet.

Åtterrapporering

- Hur många kommuner som verket träffat överenskommelser med om att ta emot nyanlända invandrare samt vilka kriterier som legat till grund för valet av kommuner. Sekundärflyttningens struktur och omfattning redovisas separat senast den 30 mars 2005.
- I vilken utsträckning Integrationsverket medverkat vid bosättningen av nyanlända invandrare.
- Omfattningen av den ekonomiska kompensation som vissa kommuner har möjlighet att få under 2004 för att organiserat ta emot

nyanlända invandrare som ursprungligen togs emot i storstäderna eller förortskommuner med liknande situation som i storstadsregionerna.

- Den genomsnittliga väntetiden från det att begäran om introduktionsplats inkommit till Integrationsverket tills dess att introduktionsplats anvisas i en kommun och till dess mottagning sker i kommunen.
- Kunskaps- och metodstöd som verket gett kommuner och berörda statliga myndigheter. En bedömning av det utvecklingsarbete som bedrivits bl.a. hur myndighetens insatser i samverkan med Arbetsmarknadsverket, Migrationsverket och Myndigheten för skolutveckling bidragit till nyanlända invandras egenförsörjning och etablering på arbetsmarknaden. Det skall särskilt framgå hur arbetet med att utveckla metoder för tidig kartläggning och tillvaratagande av yrkes- och utbildnings-kompetens fortskrider samt hur jämställdhetsperspektivet har förstärkts.

Verksamhetsgren Främja integration

Mål

Ge ändamålsenligt stöd till myndigheter, kommuner, organisationer och andra aktörer för att dessa skall kunna beakta integrationspolitiken i sin verksamhet.

Återrapportering

- Kunskaps- och metodstöd som verket gett centrala statliga myndigheter, länsstyrelser, större kommuner, organisationer och andra aktörer samt en bedömning av hur verksamheterna påverkats.
- Insatser som vidtagits för att synliggöra diskriminerande strukturer. En plan för hur arbetet med strukturell diskriminering skall bedrivas skall redovisas senast den 15 maj 2004. En utgångspunkt skall bl.a. vara individärenden hos Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO). Av planen skall också framgå hur slutsatserna från DO:s rapport om diskriminering av romer tillvaratas och beaktas.
- Insatser som vidtagits för att förebygga och motverka etnisk diskriminering, rasism och främlingsfientlighet i samhället.
- En redovisning av hur den lokala verksamheten mot diskriminering bedrivits efter den utvärdering som lämnas den 1 april 2004 samt hur verket tillvaratar erfarenhet och kunskap från utvärderingen. (se regeringsbeslut 2002-02-07, dnr N2001/11355 m.fl.).
- En redovisning av hur verksamheten vid Centrum mot rasism genomförts samt synpunkter på riktlinjerna för det statliga stödet skall lämnas senast den 14 november 2004 (se regeringsbeslut 2003-10-02, dnr Ju 2003/6982).

- Utvecklingsprojekt som initierats och fått stöd. Resultat som det statliga bidraget till etniska organisationer och projektstödet lett till skall lämnas senast den 15 april 2005.

1.2 Övriga mål och återrapporteringskrav

Jämställdhet

Inom samtliga verksamhetsgrenar skall återrapporteringen så långt det är möjligt delas upp på kvinnor och män. Dessutom skall inom samtliga verksamhetsgrenar redovisas om och på vilket sätt de insatser som genomförts bidragit till ökad jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar.

Tillväxtprogram

Integrationsverket skall vara samverkanspart i de regionala tillväxtprogrammen genom att bidra med analys-, metod- och kompetensstöd och bistå Verket för näringslivsutveckling (NUTEK) med underlag vid uppföljningen avseende 2004 enligt närmare anvisningar från NUTEK.

Ungdomspolitiska delmål

Integrationsverket skall senast den 20 februari 2004 redovisa till Ungdomsstyrelsen insatser och effekter för ungdomar med utländsk bakgrund i enlighet med de riktlinjer som regeringen beslutat (se regeringsbeslut 2002-12-05, dnr Ju2002/3367/U).

Folkhälsa

Integrationsverket skall redovisa hur verket beaktar folkhälsan inom sitt verksamhetsområde samt redogöra för vilka insatser som har vidtagits eller kommer att vidtas för att nå det övergripande folkhälsomålet och målen för de elva målområdena i proposition 2002/03:35. Redovisning skall ske till Socialdepartementet och Statens Folkhälsoinstitut senast den 31 augusti 2004.

Utgiftsprognoser

Integrationsverket skall för samtliga anslag/anslagsposter som verket disponerar lämna prognoser på anslagets utveckling för åren 2004 och 2005. Prognosen skall kommenteras både i förhållande till föregående prognostillfälle samt i förhållande till budgeten. De antaganden som ligger till grund för prognosen skall redovisas. Om möjligt skall prognosen också månadsfördelas för innevarande år så att jämförelser kan göras med faktiskt utfall. Utgiftsprognoserna för anslaget 10:3 Kommunersättningar vid flyktingmottagande skall omfatta även år 2006 och 2007. För år 2004

skall dessutom det aktuella ackumulerade utfallet redovisas.

Redovisningen skall ske senast den 23 januari, den 12 mars, den 5 maj, den 2 augusti (endast anslaget 10:3), den 13 augusti och den 3 november 2004. Prognosen skall före redovisningen vara avstämd med Migrationsverket.

1.3 Organisationsstyrning

Kompetenshöjning

Mål

Myndigheten skall verka för en långsiktig och god personalförsörjning med för verksamheten ändamålsenlig kompetens.

Åtterrapporering

Integrationsverket skall redovisa i vilken omfattning myndighetens mål för kompetensförsörjningen under 2004 har uppnåtts, vilka åtgärder som har vidtagits och vilka mål som gäller för myndighetens kompetensförsörjning under 2005 respektive 2006 - 2007. Redovisningen av mål skall i första hand fokusera på personalens åldersstruktur, könsfördelning, rörlighet samt myndighetens arbete för att främja etnisk och kulturell mångfald.

Redovisningen skall göras för grupper av anställda inom de tre kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens om så är lämpligt. Målen för kompetensförsörjningen skall ha en klar och tydlig koppling till myndighetens mål för verksamheten, nuvarande kompetensförsörjning och bedömning av arbetsmarknadsläget. Målen skall vara konkreta och uppföljningsbara.

Måluppfyllelse

Integrationsverket skall redovisa hur den egna verksamheten har bidragit till att uppfylla de integrationspolitiska målen

Internationellt engagemang

Integrationsverket skall redovisa verkets internationella engagemang samt hur de internationella erfarenheterna återförts till det nationella arbetet.

1.4 Uppdrag

2 FINANSIERING

2.1 Anslag

2.1.1 Tilldelade anslag

Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar**10:1 Integrationsverket (Ramanslag)**

<i>Disponeras av Integrationsverket</i>		<i>90 767 tkr</i>
---	--	-------------------

10:1 ap.1	Integrationsverket (Ram)	90 767 tkr
-----------	--------------------------	------------

10:2 Integrationsåtgärder (Ramanslag)

<i>Disponeras av Integrationsverket</i>		<i>44 242 tkr</i>
---	--	-------------------

10:2 ap.1	Statsbidrag till organisationer som främjar integration (Ram)	26 842 tkr
-----------	---	------------

10:2 ap.2	Stöd till insatser för att utveckla introduktionen för nyanlända invandrare (Ram)	0 tkr
-----------	---	-------

10:2 ap.3	Stöd till insatser för att främja den etniska mångfalden i arbetslivet (Ram)	0 tkr
-----------	--	-------

10:2 ap.4	Stöd för verksamhet som förebygger och motverkar diskriminering (Ram)	9 000 tkr
-----------	---	-----------

10:2 ap.5	Stöd för verksamhet som bistår personer som vill lämna rasistiska och andra liknande grupperingar (Ram)	2 400 tkr
-----------	---	-----------

10:2 ap.6	Stöd till Centrum mot rasism (Ram)	5 500 tkr
-----------	------------------------------------	-----------

10:2 ap.7	Stöd till Quick Response (Ram)	500 tkr
-----------	--------------------------------	---------

<i>Disponeras av regeringen</i>		<i>40 000 tkr</i>
---------------------------------	--	-------------------

10:2 ap.8	Skyddat boende och vissa utbildnings-insatser m.m. för ungdomar som riskerar att utsättas för s.k. hedersrelaterat våld (Ram)	40 000 tkr
-----------	---	------------

Villkor**10:2 ap.1 Statsbidrag till organisationer som främjar integration**

Anslagsposten avser bidrag enligt förordningen (2000:216) om statsbidrag till organisationer som främjar integration. Av tilldelade medel skall högst 10 000 000 kronor avse organisationsbidrag och högst 10 000 000 kronor avse verksamhetsbidrag. Resterande medel skall fördelas som projektbidrag. Projektområden som skall prioriteras är insatser för att förebygga och motverka främlingsfientlighet och rasism samt jämställdhet mellan könen.

10:2 ap.4 Stöd för verksamhet som förebygger och motverkar diskriminering

Från anslagsposten finansieras insatser i enlighet med förordning (2002:989) om statligt stöd för verksamhet som förebygger och motverkar diskriminering.

10:2 ap.5 Stöd för verksamhet som bistår personer som vill lämna rasistiska och andra liknande grupperingar

Från anslagsposten finansieras insatser i enlighet med förordning (2002:1058) om statligt stöd för verksamhet som bistår personer som vill lämna rasistiska och andra liknande grupperingar.

10:2 ap.6 Stöd till Centrum mot rasism

Anslagsposten avser finansiering av Centrum mot rasism. Medlen skall fördelas enligt de riktlinjer regeringen beslutat (se regeringsbeslut 2003-10-02, dnr Ju 2003/6982/IM).

10:2 ap.7 Stöd till Quick Response

Anslagsposten avser basfinansiering av Quick Response.

10:2 ap.8 Skyddat boende och vissa utbildningsinsatser m.m. för ungdomar som riskerar att utsättas för s.k. hedersrelaterat våld

Från anslagsposten finansieras kostnader för att stimulera inrättande av skyddat boende och vissa utbildningsinsatser m.m. för ungdomar som riskerar att utsättas för s.k. hedersrelaterat våld. Medlen får även avse kostnader för en internationell konferens för erfarenhetsutbyte.

10:3 Kommunersättningar vid flyktingmottagande (Ramanslag)

<i>Disponeras av Integrationsverket</i>		2 094 203 tkr
10:3 ap.1	Grundersättning (Ram)	88 560 tkr
10:3 ap.2	Schablonersättning (Ram)	1 659 498 tkr
10:3 ap.3	Ersättningar för äldre och funktionshindrade (Ram)	156 145 tkr
10:3 ap.4	Ersättningar för barn utan egna vårdnadshavare (Ram)	70 000 tkr
10:3 ap.5	Extraordinära ersättningar (Ram)	30 000 tkr
10:3 ap.6	Sjukvårdsersättningar (Ram)	90 000 tkr

Villkor**10:3 Kommunersättningar vid flyktingmottagande**

Anslaget avser utgifter enligt bestämmelser i förordningen (1990:927) om statlig ersättning till flyktingmottagande m.m. enligt följande:

<u>Anslagspost</u>	<u>Hänvisning till förordningen</u>
1.	9 §
2.	10-13 §§
3.	16 -20 och 37 §§
4.	21 §

5. 26 och 38 §§
6. 34-36 §§

10:3 ap.2 Schablonersättning

Utöver anslagna medel på anslagsposten skall till Integrationsverket den sista bankdagen i juni och den sista bankdagen i december 2004, från anslaget 12:3 Migrationspolitiska åtgärder, anslagsposten 6, överföras belopp som motsvaras av under respektive halvår mottagna antal organiserat överförda flyktingar multiplicerat med 139 100 kronor.

10:3 ap.5 Extraordinära ersättningar

Anslagsposten avser ersättning till kommuner och landsting för extra-ordinära kostnader. Från anslagsposten får även bekostas ekonomisk kompensation till kommuner som organiserat tar emot flyktingar som ursprungligen togs emot i storstäderna eller i förortskommuner med liknande situation som i storstadsregionerna.

2.1.2 Äldre anslag som disponeras budgetår 2004

2.1.3 Finansiella villkor

Finansiella villkor för anslag

Anslag/ap/dp	Anslagskredit (tkr)	Anslagsbehållning som disponeras 2004	Indrag av anslagsbelopp (tkr)
10:1 ap.1	2 723	-	0
10:2 ap.1	0	-	0
10:2 ap.2	0	-	0
10:2 ap.3	0	-	0
10:2 ap.4	0	-	0
10:2 ap.5	0	-	0
10:2 ap.6	0	-	0
10:2 ap.7	0	-	0
10:2 ap.8	0	-	0
10:3 ap.1	0	-	0
10:3 ap.2	200 420	-	0
10:3 ap.3	4 000	-	0
10:3 ap.4	5 000	-	0
10:3 ap.5	0	-	0
10:3 ap.6	0	-	0

2.1.4 Bemyndiganden

2.2 Övriga villkor

	Låneram (enl 20 § budgetlagen)	Räntekontokredit (enl 21 § budgetlagen)	Övriga kreditramar (enl 23 § budgetlagen)
Integrationsverket	7 500	4 508	

Belopp angivna i tkr

Belopp som förs till räntekontot

Till Integrationsverkets räntekonto i Riksgäldskontoret överförs:

- månadsvis 1/12 av beloppet på anslaget 10:1 Integrationsverket ap.1.

2.3 Avgifter och bidrag

2.4 Övriga intäkter

3 UNDANTAG FRÅN EA-REGLER

På regeringens vägnar

Mona Sahlin

Eva Cederholm Cars

Bilaga 2

Antal personer som beretts introduktionsplats per kommun och år samt hur många som Integrationsverket anvisat samma år. Tabellen visar också vilka kommuner som hade överenskommelse år 2004. Dessa är markerade med gul platta.

Län	Kommun	2004		2003		2002	
		Totalt antal mottagna	Anvisade av IV	Totalt antal mottagna	Anvisade av IV	Totalt antal mottagna	Anvisade av IV
Stockholms län	Botkyrka (Ny)	85		224		226	2
	Danderyd	1		3		4	
	Ekerö	7	7				
	Haninge	43		40	5	69	1
	Huddinge	67		215		257	5
	Järfälla	31	11	46	6	60	
	Lidingö	16	9	27	10	14	3
	Nacka	22		38		78	
	Norrtälje	28	12	9	5	15	
	Nykvarn			2		3	1
	Nynäshamn	12		14		25	
	Salem	11	14	19	16	4	
	Sigtuna	30		38		38	
	Sollentuna	19		44		64	
	Solna	20		23		54	2
	Stockholm	754	1	1 144		1 487	1
	Sundbyberg	20		13		23	
	Södertälje	97		227		577	
	Tyresö	27	10	20		26	4
	Täby	12		15		13	
	Upplands-Bro	22	14	14		20	
	Upplands-Väsby	11		58	7	43	
	Vallentuna	5		16		21	
	Vaxholm	1					
	Värmdö (Ny)	11	9			2	
	Österåker	4		6		8	
Totalt	1 356	87	2 255	49	3 131	19	
Uppsala län	Enköping	34		31	8	46	23
	Håbo				30		
	Knivsta	1		9			
	Tierp	15	23	33		24	39
	Uppsala	199		274	3	272	6
	Älvkarleby (Ny)	23	32			1	
	Östhammar			5			
	Totalt	272	55	352	41	343	68

Län	Kommun	2004		2003		2002	
		Totalt antal mottagna	Anvisade av IV	Totalt antal mottagna	Anvisade av IV	Totalt antal mottagna	Anvisade av IV
Södermanlands	Eskilstuna	146	50	217	16	394	12
	Flen	38	18	64	29	43	14
	Gnesta			1			
	Katrineholm	38	5	48		75	5
	Nyköping	42	21	61	5	47	7
	Oxelösund	7	6	23	9	3	2
	Strängnäs	32	22	16	18	21	10
	Trosa	4	3	13	2	7	
	Vingåker	23		27		1	
	Totalt	330	125	470	79	591	50
Östergötlands	Boxholm	18	16	24	22	1	
	Finspång	33	21	30	14	36	28
	Kinda					3	
	Linköping	118	9	255	26	352	23
	Mjölby	31	19	25	11	17	
	Motala	51	35	60	39	67	31
	Norrköping	46		184	5	170	
	Söderköping	8	2	12	11	21	24
	Vadstena			2			
	Valdemarsvik			1			
	Ydre			1		2	
	Åtvidaberg	24	22	14	14	32	24
	Totalt	329	124	608	142	701	130
Jönköpings län	Aneby						
	Eksjö	30	21	31	25	34	30
	Gislaved	37		55	10	29	15
	Gnosjö	6	6	6		3	
	Habo	7	5	10	9	10	12
	Jönköping	88	1	112		141	
	Mullsjö	5	3	1		11	15
	Nässjö	50	35	88	32	66	17
	Sävsjö	42	25	39	51	64	43
	Tranås	10	3	7	2	5	
	Vaggeryd	22	11	33	33	3	2
	Vetlanda	22	21	27	25	30	25
	Värnamo	32	27	45	41	52	36
	Totalt	351	158	454	228	448	195

Län	Kommun	2004		2003		2002	
		Totalt antal mottagna	Anvisade av IV	Totalt antal mottagna	Anvisade av IV	Totalt antal mottagna	Anvisade av IV
Kronobergs län	Alvesta	59	20	41	35	36	20
	Lessebo	29	20	44	48	19	19
	Ljungby	38	1	37	34	18	25
	Markaryd	23	11	15	26	19	27
	Tingsryd	16	11	12	10	20	19
	Uppvidinge	22	14	28	26	5	7
	Växjö	142	29	133	24	109	39
	Älmhult	22	12	16	24	14	9
	Totalt	351	118	326	227	240	165
Kalmar län	Borgholm						
	Emmaboda	11		22		3	7
	Hultsfred	16	2	46		33	
	Högsby	23		89	112	58	27
	Kalmar	54	52	37	32	68	52
	Mönsterås					8	
	Mörbylånga						
	Nybro	1		12		18	5
	Oskarshamn	5		14		1	
	Torsås						
	Vimmerby	47	22	46	32	38	40
Västervik	15	11	43	38	33	24	
	Totalt	172	87	309	214	260	155
Gotlands län	Gotland	9	6	15	5	4	
	Totalt	9	6	15	5	4	0
Blekinge län	Karlshamn	41	12	46	20	68	48
	Karlskrona	127	69	90	49	78	20
	Olofström	70	3	63	38	65	49
	Ronneby	38	7	36	19	40	39
	Sölvesborg	21	8	10		3	
	Totalt	297	99	245	126	254	156

Län	Kommun	2004		2003		2002	
		Totalt antal mottagna	Anvisade av IV	Totalt antal mottagna	Anvisade av IV	Totalt antal mottagna	Anvisade av IV
Skåne län	Bjuv	11				15	
	Bromölla			1		5	
	Burlöv	14		44		75	
	Båstad	1		2		1	
	Eslöv	45	3	32		54	9
	Helsingborg	114		216		181	3
	Hässleholm	47		79		42	
	Höganäs (Uppsagd)	11		41	20	33	34
	Hörby	18	17	25	14	22	19
	Höör						
	Klippan			29		9	
	Kristianstad	91	6	254		140	21
	Kävlinge	1				1	
	Landskrona	69		97		109	
	Lomma			2			
	Lund	52	45	66		89	
	Malmö	559		746	7	1 014	8
	Osby	29	11	48	42	34	41
	Perstorp	1		35		16	
	Simrishamn	21	5	30	10	24	21
	Sjöbo	17	35	22	11	18	16
	Skurup	12		16		1	
	Staffanstorps	6		4		5	
	Svalöv	20	24	30	21	20	18
	Svedala						
	Tomelilla	8		7		8	
	Trelleborg	9		34		43	
	Vellinge						
	Ystad	1		5		7	
	Åstorp	22		13		10	
Ängelholm	3		3		6		
Örkelljunga	5		4				
Östra göinge					5		
Totalt	188	146	1 885	125	1 987	190	
Hallands län	Falkenberg	32	12	56	14	46	
	Halmstad	60	8	124	28	98	56
	Hylte	8	12	27	4	25	
	Kungsbacka	1					
	Laholm (Ny)	7	6	16		6	
	Varberg	20	11	28	25	3	2
	Totalt	128	49	251	71	178	58

Län	Kommun	2004		2003		2002	
		Totalt antal mottagna	Anvisade av IV	Totalt antal mottagna	Anvisade av IV	Totalt antal mottagna	Anvisade av IV
Västra	Ale	33	15	38	20	28	
	Alingsås	44	33	35	15	40	46
	Bengtstors			1		1	
	Bollebygd					1	
	Borås	142	74	190	116	207	92
	Dals-ed						
	Essunga						
	Falköping	51	13	17	12	61	
	Färgelanda					1	
	Grästorp						
	Gullspång	19	24	26	37	22	17
	Göteborg	401	4	744	4	824	1
	Götene						
	Herrljunga	1		3		4	
	Hjo					7	
	Härryda	23	20	21	4	32	5
	Karlsborg						
	Kungälv	4	2	19		38	
	Lerum	21	18	31	20	27	14
	Lidköping	35	27	40	29	41	24
	Lilla edet	22		16	9	18	19
	Lysekil	16	21	31	33	7	
	Mariestad	19	14	66	30	25	26
	Mark	19	8	24	22	36	25
	Mellerud	6				1	
	Munkedal	1		2		6	
	Mölnadal	18		53		66	6
	Orust	2		4		2	
	Partille	13	10	36	10	29	11
	Skara	13	3	31	10	28	
	Skövde	51	32	62	21	48	41
	Sotenäs						
	Stenungsund			4		3	
	Strömstad	1		1			
	Svenljunga	11	17				
	Tanum					1	
Tibro	24	14	31	13	29	29	
Tidaholm	3		10		11		
Tjörn	4				3	5	
Tranemo (Ny)	11	18	2		8		
Trollhättan	55		53	7	65		
Töreboda	19	10	34	2	9	4	
Uddevalla	80	46	86	45	117	44	
Ulricehamn	31	18	24	17	16	3	
Vara							
Vårgårda	21	22	47	31	43	35	
Vänersborg	57	36	65	67	95	63	
Åmål	15	1	20	1	60	1	
Öckerö	4						
Totalt		1290	500	1 867	575	2 060	511

Län	Kommun	2004		2003		2002	
		Totalt antal mottagna	Anvisade av IV	Totalt antal mottagna	Anvisade av IV	Totalt antal mottagna	Anvisade av IV
Värmlands län	Arvika	24	17	32	29	37	33
	Eda	1					
	Filipstad	2		18	7	8	
	Forshaga	17	15	23	35	27	21
	Grums	7					
	Hagfors	3		3			
	Hammarö	1				3	
	Karlstad	115	76	106	47	114	44
	Kil			7		4	
	Kristinehamn	44	37	47	29	35	22
	Munkfors						
	Storfors	17	24	3	5		
	Sunne			3		2	
	Säffle	7	13	31	18	8	
	Torsby	2				1	
	Årjäng			7		1	
Totalt	241	182	280	170	240	120	
Örebro län	Askersund	4					
	Degerfors			1			
	Hallsberg	47	33	58	29	52	54
	Hällefors	49	37	27	5	67	77
	Karlskoga	15		3		20	
	Kumla	55	28	59	25	53	53
	Laxå (Uppsagd)	3		17	15	29	34
	Lekeberg			4		11	
	Lindesberg	50	48	59	33	49	48
	Nora	45	27	35	36	40	23
	Örebro	182	73	311	116	358	99
	Totalt	450	246	574	259	679	388
Västmanlands län	Arboga	18	27	23	7	17	
	Fagersta	10	9	21	16	23	7
	Hallstahammar	81	63	75	54	60	27
	Heby	15	15	28	43	12	17
	Kungsör	7		1			
	Köping	46	28	31	13	44	24
	Norberg	15	1	22	25		
	Sala	32	13	41	33	42	15
	Skinskatteberg	7					
	Surahammar	27	19	15	30	46	46
	Västerås	217	103	272	26	258	25
	Totalt	475	278	529	247	502	161

Län	Kommun	2004		2003		2002	
		Totalt antal mottagna	Anvisade av IV	Totalt antal mottagna	Anvisade av IV	Totalt antal mottagna	Anvisade av IV
Dalarnas län	Avesta	28	8	37	7	59	9
	Borlänge	71	28	89	25	96	38
	Falun	44	19	47	21	44	48
	Gagnef						
	Hedemora	15	6	34	3	21	
	Leksand			4		1	
	Ludvika	48	22	31	7	4	10
	Malung	32	20	22	35		
	Mora			2		5	
	Orsa	12	13	21	15	5	13
	Rättvik			1		1	
	Smedjebacken	5					
	Säter (Ny)						
	Vansbro						
Älvdalen					1		
Totalt		255	126	288	113	237	118
Gävleborgs län	Bollnäs	44	25	44	39	11	4
	Gävle	106	72	119	16	126	28
	Hofors	25	9	9	3	1	
	Hudiksvall	27	36	32	11	26	20
	Ljusdal	19	33	55	58		
	Nordanstig						
	Ockelbo	6					
	Ovanåker	1					
	Sandviken	89	76	54		72	1
	Söderhamn	44	32	29	36	13	
Totalt		361	283	342	163	249	53
Västernorrlands län	Härnösand	146	78	132	148	76	76
	Kramfors	28	45	9	17	1	
	Sollefteå	54	42	50	66	50	57
	Sundsvall	93	30	101	41	90	26
	Timrå	36	12	24	19	11	10
	Ånge	19	18	15	15	22	16
	Örnsköldsvik	79	74	92	43	79	78
	Totalt		455	299	423	349	329
Jämtlands län	Berg						
	Bräcke	22	22	19	17		
	Härjedalen						
	Krokom	16	17	22	15	21	21
	Ragunda						
	Strömsund	18	12	8	14		
	Åre						
	Östersund	45	40	31	26	26	11
Totalt		101	91	80	72	47	32

Län	Kommun	2004		2003		2002	
		Totalt antal mottagna	Anvisade av IV	Totalt antal mottagna	Anvisade av IV	Totalt antal mottagna	Anvisade av IV
Västerbottens län	Bjurholm						
	Dorotea	4	4	39		40	11
	Lycksele	45	46	49	18	60	26
	Malå						
	Nordmaling						
	Norsjö						
	Robertsfors		127				
	Skellefteå	138		139	117	37	37
	Sorsele	49	22	25	58		
	Storuman						
	Umeå	95	45	77	49	131	34
	Vilhelmina			1			
	Vindeln						
	Vännäs						
Åsele							
Totalt		331	244	330	242	268	108
Norrbottens län	Arjeplog						
	Arvidsjaur	1					
	Boden	17		29		42	
	Gällivare	21		14	3		
	Haparanda					1	
	Jokkmokk			1			
	Kalix	1		3			
	Kiruna	10	1	10		1	
	Luleå	201	154	117	128	128	126
	Pajala						
	Piteå	7		5			
	Älvsbyn	31	12	5	1	19	
	Övertorneå						
	Totalt		289	167	184	132	191
Totalt i riket		9 031	3 482	12 067	3 629	12 939	3 066

Bilaga 3

Beviljade projekt 2004

Sökande organisation	Projekt namn	Diarienummer	Beviljat belopp kr	Ort
Centrum mot rasism	FN:s internationella dag mot rasism och etnisk diskriminering	49-04-377	100 000	Stockholm
Bosniska-Hercegovinska riksförbundet	Från projektverksamhet till ordinarie verksamhet	49-04-457	100 000	Stockholm
Filmcentrum Syd	Antirasistiska filmdagar	49-04-965	150 000	Malmö
Socialförvaltningen i Lund	Stöd till Lovara	49-04-809	250 000	Lund
Föreningen Brytpunkt	Brytpunkt, Integration och mångfald	49-04-1142	100 000	Stockholm
Svenska Turisföreningen	Tillsammans	49-04-435	150 000	Källered
Future Teens i Haninge	Alla Jämlika	41-04-1175	35 000	Haninge
Somaliland kvinnoförening	Nasaa Hablood	41-04-925	299 000	Uppsala
BalticFem	PIEM-eTEAM	41-04-1076	420 000	Norrköping
Nätverk för entreprenörer från etniska minoriteter	Partners för integration, tillväxt, empowerment och mångfald	41-04-909	270 000	Katrineholm
Ryska riksförbundet	Ryssars vägar in i det svenska samhället	49-04-1470	55 000	Hässelby
Skånes idrottsförbund	Förening – Utan gränser	49-04-1722	300 000	Malmö
Internationella klubben 5i12	Att förebygga/motverka diskriminering i arbetslivet och för att underlätta inträdet på arbetsmarknaden för kvinnor och män från etniska minoriteter	49-04-1445	300 000	Härnösand
RFSL	Personer med dubbelt minoritetsskap – etnisk bakgrund och HBT identitet på arbetsmarknaden.			
	En kartläggning	49-04-1760	820 000	Stockholm
Stiftelsen Interreligiös Dialog	Dialog för Fred	49-04-1393	150 000	Göteborg
Islamic Center	Holistiskt arbete i idéburna organisationer	49-04-1762	300 000	Malmö
Centrum mot rasism	Kunskapsbanken	49-04-1761	809 000	Stockholm
Somaliska kvinnoföräldrar föreningen	NAV - Nätverk för afrikanska föreningar i Vantörs stadsdel	49-04-328	200 000	Stockholm
Immigranternas Centralförbund	Internationella dokumentatör-filmfestivalen	49-04-1279	250 000	Stockholm
Mångfaldsföreningen	Kraftsamling	41-04-811	150 000	Linköping
Internationella kvinnoförbundet	En arbetsmarknad för kvinnor	41-04-844	600 000	Linköping
Östsvenska Handelskammaren	KOMA	49-04-1787	400 000	Norrköping
Svenska Islamiska samfundet	Jordbro- ett lärande exempel	41-04-1833	200 000	Årsta
ABF, Västerås	Arosdöttrarna	41-04-1616	250 000	Västerås
Filmcentrum Syd	Genvägen	41-04-877	130 000	Malmö
ABF och Pensionärernas riksorganisation	Aktiva pensionärer	49-04-657	85 000	Södertälje
Hela Människan	Bättre frivård	41-04-1807	125 000	Sundbyberg
Stiftelsen IFS Rådgivningscentrum	Rådgivning till alla var helst i landet	49-04-1740	300 000	Stockholm
ABF, Östersund	Ett mångkulturellt Jämtlands län	41-04-1896	40 000	Östersund
Norrköpings kommun	Konferens – Etnicitetsdrivet företagande som en tillväxtfaktor	41-04-1895	50 000	Norrköping

Bilaga 4

Organisations- och verksamhetsbidrag 2004 (kronor).

	Medlemmar	Föreningar	Org.bidrag	Verksamhetsbidr.	Totalt	Kv utbet
Afrosvenskarnas Riksförbund	2 270	13	148 805	241 934	390 739	97 685
Albanska Riksförbundet	11 400	29	345 100	301 486	646 586	161 647
Armeniska Riksförbundet	1 623	11	134 895	234 490	369 385	92 346
Assyriska Riksförbundet	8 769	26	288 534	290 320	578 854	144 713
Bangladesh Riksförening i Sverige	2 160	11	146 440	234 490	380 930	95 233
Bosnien och Hercegovinas Kvinnoriksförbund i Sverige	5 541	40	219 132	342 428	561 560	140 390
Etiopisk Riksförening i Sverige	1 225	5	126 338	212 158	338 496	84 624
Finlandssvenskarnas riksförbund i Sverige	3 377	20	172 606	267 988	440 594	110 148
Förenade Bangladesh Riksförbund	2 006	11	143 129	234 490	377 619	94 405
Immigranternas Centralförbund	6 846	28	247 189	297 764	544 953	136 238
Immigranternas Riksförbund	2 406	20	151 729	267 988	419 717	104 929
Internationella Kvinnoförbundet	1 578	17	33 927	256 822	290 749	72 687
Irakiska Riksförbundet i Sverige	6 868	52	247 662	387 092	634 754	158 689
Iranska flyktingars riksförbund i Sverige	2 840	33	161 060	316 374	477 434	119 359
Iranska Riksförbundet i Sverige	7 109	82	252 844	498 752	751 596	187 899
Italienska Riksförbundet	3 341	17	171 832	256 822	428 654	107 163
Kurdiska Föreningars Råd i Sverige	4 200	20	190 300	267 988	458 288	114 572
Kurdiska Riksförbundet	8 090	40	273 935	342 428	616 363	154 091
Kurdiska Unionens Riksförbund	2 314	44	149 751	357 316	507 067	126 767
RIFFI	1 654	24	35 561	282 876	318 437	79 609
Riksförbundet för etiopier i Sverige	1 010	8	121 715	223 324	345 039	86 260
Riksförbundet Polska föreningar i Sverige	1 508	15	132 422	249 378	381 800	95 450
Riksförbundet Roma International	4 000	25	186 000	286 598	472 598	118 150
Serbernas Riksförbund	6 028	32	229 602	312 652	542 254	135 564
Serbiska Riksförbundet i Sverige	11 507	37	347 401	331 262	678 663	169 666
Somaliska Riksförbundet	5 264	53	213 176	390 814	603 990	150 998
Sverige finska Riksförbundet	18 674	145	501 491	733 238	1 234 729	308 682
Syrianska Riksförbundet i Sverige	20 435	27	539 353	294 042	833 395	208 349
Syriska Riksförbundet	1 135	4	124 403	208 436	332 839	83 210
Turkiska Riksförbundet	11 594	25	349 271	286 598	635 869	158 967
Ungerska Riksförbundet	5 483	33	217 885	316 374	534 259	133 565
Bolivianska Riksförbundet	1 430		130 745		130 745	32 686
Bosniska Hercegovinska Riksförbundet i Sverige	14 943		421 275	200 000	621 275	155 319
Chilenska Riksförbundet	1 508		132 422		132 422	33 106
Estniska Kommittén	1 070		123 005		123 005	30 751
FAPS Portugisiska Riksförbundet	1 492		132 078		132 078	33 020
Gaston Lobos Riksförbund	1 118		124 037		124 037	31 009
Grekiska Riksförbundet i Sverige	8 555		283 933		283 933	70 983
Japanska Riksförbundet	1 677		136 056		136 056	34 014
Lettiska Hjälpkommittén	1 035		122 253		122 253	30 563
Kroatiska Riksförbundet	5 258		213 047		213 047	53 262
Makedonska Riksförbundet	4 178		189 827		189 827	47 457
Polska Kongressen	2 345		150 418		150 418	37 604
Slovenska Riksförbundet	1 104		123 736		123 736	30 934
Spanska Riksförbundet	1 510		132 465		132 465	33 116
Sverigeesternas förbund	2 202		147 343		147 343	36 836
Sveriges ingermanländska riksförbund	1 342		128 853		128 853	32 213
Totalt	223 022	947	9 294 973	9 724 722	19 019 695	4 754 924

